

REFERAT Natur-, Miljø- og Planudvalget 2022 d. 16-03-2022

Mødedato Onsdag d. 16. marts 2022 kl. 00:00

Mødested Skovløkken 4, mødelokale 1, Tejn

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Præsentation af byg.....	5
Revideret forretningsorden - indkaldelse af stedfortræder.....	16
Godkendelse af kompetencefordelingsplan 2022-2025.....	19
Beslutning om kriterier for prioritering mellem plansager.....	22
Opladning af elbiler i byerne.....	26
Beslutning om disponering af landsbyfornyelsesmidler.....	34
Endelig vedtagelse af Lokalplan 126 og Kommuneplantillæg 06, Trætophytter i Rutsker Højlyng....	40
Endelig vedtagelse af kommuneplantillæg 03 og lokalplan 127 for Rønne Syd delområde A.....	45
Igangsætning af lokalplan for Rønne Syd område B.....	57
Anmodning om planlægning for "Friskoven" Bygaden 23, 3720 Åkirkeby.....	62
Vedtagelse af ændret støjkonsekvenszone ved helikopterlandingspladsen i Rønne.....	66
Endelig vedtagelse planer for udvidelse af Vibegårdscentret.....	71
Status på Energiø Bornholm.....	75
Opdateret proces for plan- og miljøvurdering af Energiø Bornholm.....	79
Indkaldelse af idéer og forslag for landanlæg til Energiø Bornholm.....	84
Ophævelse af bopælspligt for et boligområde ved Langebjergvej.....	88
Udvalgets input til drøftelser af visioner.....	93
Introduktion til udvalgets arbejdsprogram for valgperioden.....	98
Prioritering af projekter - Trafiksikkerhedsplanen.....	105
Skibsliften på Tejn Havn.....	112
Anlægsbevilling til belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2022.....	115
Anlægsbevilling til reovering af broer og bygværker 2022.....	119
Anlægsbevilling til udskiftning af rækværker 2022.....	122
Anlægsregnskab for kabellægning af gadebelysning 2017.....	125
Udsættelse af arbejdet med at samle medarbejdere på færre matrikler.....	128
Orientering om arbejdet med boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).....	135
Orientering om miljøforureninger i 2021.....	141
Orientering om kapacitetsudfordringer i Dagtilbud.....	144
Gensidig orientering.....	150
Sager til høring i Ældre- og Handicapråd.....	152
Lukket.....	154
Lukket.....	155
Lukket.....	156

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.01.00P35-0123

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	1	

Fraværende

Bemærkninger til dagsordenen

Et enigt udvalg besluttede, at hæve punkt 2 *præsentation af byg* til et beslutningspunkt. Jacob Sten Jensen deltog under behandling af punktet.

Punkt 13 *Endelig vedtagelse planer for udvidelse af Vibegårdscentret* udsættes.

Kristian Pihl deltog under behandling af punkterne 18 *udvalgets input til drøftelser af visioner* og 19 *introduktion til udvalgets arbejdsprogram for valgperioden*.

Punkt 26 *Udsættelse af arbejdet med at samle medarbejdere på færre matrikler* tages af dagsorden.

Punkt 103 (*lukket punkt*) behandles som punkt 2 på dagsorden. Jens Hjul-Nielsen deltog under behandling af punktet.

Punkt 2: Præsentation af byg

Åbent punkt

2 Præsentation af byg

02.00.00G01-12056

Behandling

Natur-, Miljø- og Planudvalget

Mødedato

16-03-2022

Åbent punkt

2

Lukket punkt

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget orienteres

Resumé

Byg, som er en afdeling i Center for Regional Udvikling og IT, præsenteres for Natur-, Miljø- og Planudvalget. Herved gives udvalget den første status for Byg, og vi forventer at præsentere opdateret status for udvalget 2 gange årligt.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller

- Sagen til orientering.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Udvalget har under punkt 1 besluttet at hæve punktet til et beslutningspunkt.

Udvalget ønsker, at få et økonomisk overblik over de ikke disponerede midler i 2022 i puljer, konti og lignende på førstkommende møde med henblik på, at kunne beslutte en eventuel omprioritering af budgetmidler indenfor udvalgets område i 2022. Derudover ønsker udvalget et overblik over indsatsområder for kommende år, men henblik på varigt at nedbringe byggesagsbehandlingstiden ved et opprioriteringsforslag til 2023

Administration skal endvidere undersøge samarbejdsmulighederne hos BCS for at effektivisere byggesagsbehandlingsområdet.

Sagsfremstilling

Byg er en central og vigtig spiller i forhold til den udvikling, der er og ønskes på Bornholm, idet fremgangen på øen oftest afspejles direkte i Bygs sagsmængde. Byg er placeret i Center for Regional Udvikling, It og Sekretariatet og består i alt af 18 medarbejdere fordelt jf. nedenstående skema.

Byggesagsbehandlere	Administrativt personale til støtte for byggesagsbehandlere, herunder sagsbehandling af BBR, udstykning etc.	Landzonesagsbehandling
11	6	1

Byggesagsbehandling handler ikke bare om at administrere BR18, vi byggesagsbehandler for at sikre at boliger og erhvervsbyggerier er sikkerheds- og sundhedsmæssige at opholde sig i, at bevarende bestemmelser overholdes, således at vi sikrer vores kulturarv mm.

Hvilke typer sager behandles i Byg?

Byg behandler en lang række af forskellige sager, og ikke kun konkrete byggeansøgninger. Et eksempel på en sag i Byg kan være:

- En ansøgning om byggeri sendt elektronisk via Byg og Miljø (BOM).
- Forespørgsel på byggeri.
- Byggeri i strid med tilladelse.
- Sager om ansøgning af nedrivning.
- Andre sager i henhold til Byggesloven (skorstensfejning, skimmelsvamp, tilsyn etc.).
- Sager i medfør Planloven (ansøgning om tilladelse til byggeri i medfør lokalplan, f.eks. de bevarende lokalplaner, byggeri i landzone samt sommerhusområder).
- Etc.

Ansøgningerne kan være af forskellig karakter og kompleksitet. Det kan være ansøgninger om opførelse af nye erhvervsjendomme, opførelse/udvidelse af private ejendomme etc. Derudover håndterer Byg også en række andre sager. Det kan være dispensationer for lokalplaner, håndtering af færdigmeldinger ved byggerier og ibrugtagningstilladelser etc. Derudover håndterer Byg en række administrative opgaver, som f.eks. klager, aktindsigter etc.

Status 2021.

Af egentlige byggesager modtog Byg i 2021 ca. 1900 antal sager, hvoraf Byg afsluttede 320 sager med servicemål¹. I alt afsluttedes i 2021 975 sager, hvoraf der er indkommet færdigmeldinger på 530 sager. Der udover modtog Byg 5468 sager af administrativ karakter (BBR, Udstykning, Avancebeskatning etc.) i 2021, hvilket er en stigning på 16% i forhold til året før. Det betyder, at hver byggesagsbehandler alene i 2021 haft 173 sager i sin portefølje og afgjorde knap 89 sager. På landsplan vurderer man, at en byggesagsbehandler har ca. 70-80 sager i sin portefølje pr. år, for at sagsbehandlingsflowet forløber optimalt. Hver byggesagshandler har derfor i gennemsnit i 2021 haft 76% flere sager i porteføljen og afgjorde ca. 1,2 gange flere sager end anbefalet. Det har ikke været muligt at effektivisere yderligere, hvorved Byg reelt kun har haft mulighed for at sagsbehandle 52% af de indkomne sager i 2021. Dertil mangler endvidere opfølgning på 445 sager, hvor endelig færdigmelding mangler. Pt. er der en sagsbunke på ca. 4000 ubehandlede sager og sager under behandling fra de sidste år, så hver medarbejders reelle sagsportefølje er derfor ca. 363 sager. Det svarer konkret til 4,8 års arbejde med fuldt personale, Byg pt er bagud.

Grundet sygemeldinger – dette gennemgås lidt senere – er sagsmængden hos den enkelte byggesagsbehandler reelt større. Byg er personalemæssigt i øjeblikket reduceret med 46 % af byggesagsbehandlere, hvorfor sagerne er fordelt til de resterende. Hver sagsbehandler har derfor i gennemsnit 530 sager i porteføljen, hvilket svarer til 7 års arbejde fuldtidsarbejde samlet.

Byg har traditionelt brugt en del tid på sammen med ansøger at få belyst sagen tilstrækkelig til, at en effektiv sagsbehandling kan ske. Det betyder, at ca. 94 % af alle indkomne sager har et eller flere tilbageløb til ansøger, hvilket er tids- og ressourcekrævende. Det har til gengæld den effekt, at Byg yderst sjældent giver afslag på den endelige ansøgning. Der findes ikke en konkret opgørelse på det, men Byg vurderer, at det er i omegnen af 2-3 %.

---

¹ Servicemål er mål sat af KL på sagsbehandlingstider inden for en række områder

Stigning i antal sager over de sidste år.

Byg har over de sidste år oplevet en konstant stigning i indkomne sager. Med udgangspunkt i at 2017 er baseline, så er antallet af indkomne sager steget med 98% siden da, fordelt således:

2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
5%	15%	24%	54%

Byg har optimeret de interne arbejdsgange, og dette sammen med en del overarbejde har effektiviseret sagsbehandlingen som steg i perioden fra 2017-2020 med 11%, men faldt til 6 % i 2021. Dette fald på knap 5% i forhold til året før skyldes udskiftning i medarbejderstaben samt sygemeldinger. Den reelle effektivisering er derfor højere.

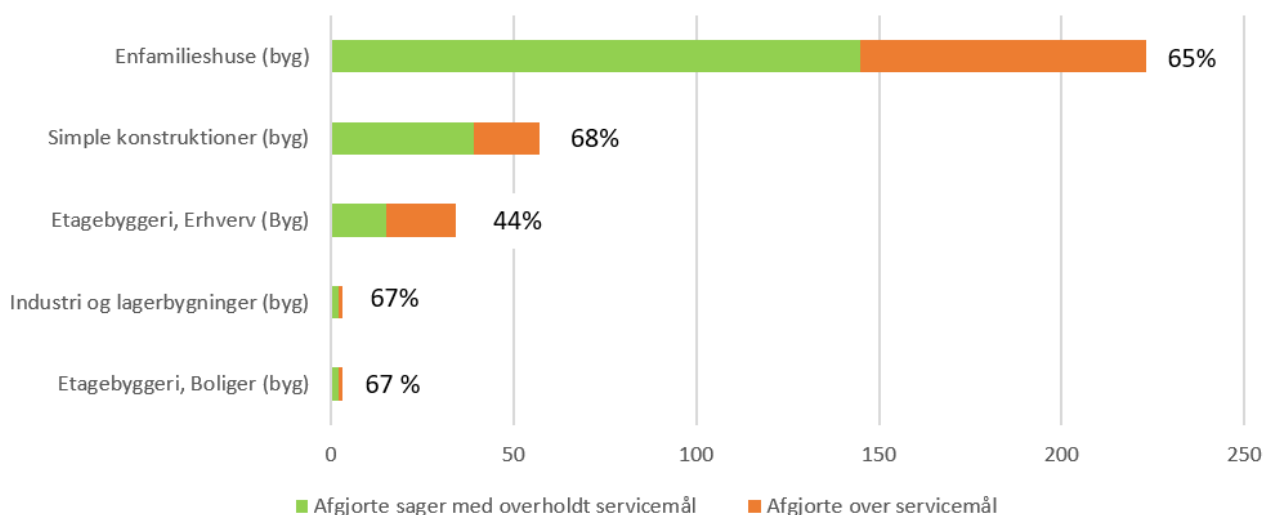
I efteråret 2021 spurgte Byg repræsentanter for erhvervslivet, om et fald i antal indkomne sager kunne forventes. Repræsentanterne svarede afvisende herfor og forventede en stagnering eller en yderligere stigning.

Sammenholdes antallet af indkomne sager i januar 2022 med januar 2021, er der sket en yderligere stigning på knap 27 % fra 182 sager til 232². Ses på perioden februar 2021 ctr februar 2022 er der sket en stigning på 41 % fra 214 indkomne sager til 368. Om denne stigning er kan fremskrives til resten af 2022 vides endnu ikke.

Service mål

Byg er underlagt servicemål givet af KL. Nedenstående tabel viser Bygs opfyldelse af de sager i 2021, der er underlagt servicemål. Det er vigtigt her at bemærke, at kun ca. 17% af Bygs sager er underlagt servicemålene. 83% af sagerne i Byg, ligger derfor udenfor servicemål tallene, hvorfor det er vigtigt at se på målopfyldelsen af den samlede sagsmængde i ikke kun den procentdel der omfattes af servicemåltallene.

Tabel 1 Antal Servicemålssager og andel med overholdt servicemål

Sammenholdes Bornholm med resten af landet, er Bornholm i øverste halvdel i forhold til overholdelse af servicemål. Bornholm er nogenlunde på niveau med Randers kommune i forhold til antal lukkede sager og overholdelse af servicemål, og klart over de fleste af de sjællandske kommuner.

² Opgjort den 28. januar 2022.

Det må dog forventes, at disse tal vil falde yderligere, ligesom det samme vil ske i resten af landet. Servicemålene begynder at tælle fra det øjeblik, en sag er fuldt oplyst eller fra 21 dage efter indsendelse. Da der er en stor mængde sager, der endnu ikke er afgjort, hvorefter servicemålene opgøres, må et fald i servicemålene forventes – men dette er gældende for hele landet.

Byg oplever i øjeblikket, at ca. 94% af alle indkomne sager ikke er fuldt ud oplyste, hvorved yderligere information eller andet skal indhentes ved sagsbehandling. Dette skyldes dels, at systemet Byg og Miljø (BOM) ikke er specielt intuitivt at anvende, samt at borgere ikke er opmærksomme på, hvad og i hvilke detaljegrader oplysningerne skal afgives i. Indsætter for at imødekomme dette er igangsat. Andre kommuner har igangsat initiativer i forhold til private ansøgere ved vejledninger i BOM systemet. Dette lader Bornholm sig inspirere af i øjeblikket og indføre på samme niveau som andre kommuner.

Udfordringer med revisionen af BR18.

Grundlaget for byggesagsbehandlingen er byggeloven og bygningsreglementets (BR) 565 §'er.

Bygningsreglementet ændres jævnlige. Den seneste større ændring fandt sted i BR2018, hvor der var to store og grundlæggende ændringer:

- *BR15 indeholdt egentlige krav til byggerier samt vejledningstekst og illustrationer. BR18 indeholder alene krav, og vejledninger skal findes særskilt. Samtidig er strukturen ændret, så de 15 kapitler i BR15 er afløst af 21 kapitler i BR18, bl.a. med en introduktion af begreberne "byggeriet" og "helhedsvurdering".*
- *Den tekniske byggesagsbehandling hos kommunerne blev afskaffet og afløst af en ny **certificeringsordning** for så vidt angår konstruktions- og brandmæssige forhold. Fremover påhviler ansvaret herfor certificerede rådgivere, der således skal forestå kontrol og i et vist omfang dokumentation. Bygherren skal nu indestå for, at de tekniske krav i BR18 er overholdt ved byggeriet.*

Kommunernes opgaver er herefter den administrative byggesagsbehandling og en stikprøvevis teknisk byggesagsbehandling, der dog ikke gælder konstruktions- og brandmæssige forhold, hvis certificerede rådgivere har medvirket.

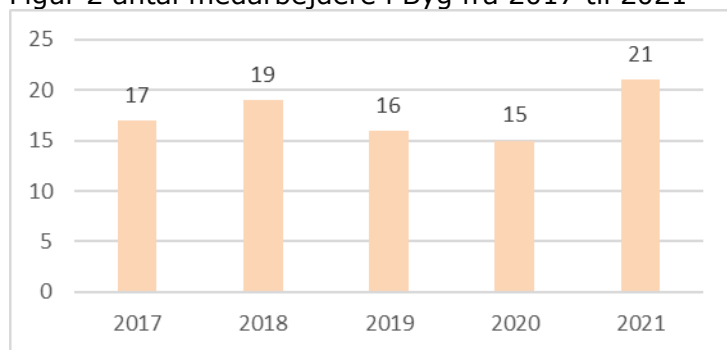
Byggesagsbehandling 2022 er derfor fokuseret på de bebyggelsesregulerende bestemmelser, det vil sige de ydre rammer som f.eks. højde, afstand til skel, bebyggelsesprocent og anvendelse, som angivet i BR samt bygge- og planloven. Hertil kommer, at Byg skal påse, at byggeriet ikke er i strid med en lang række andre lovregler. Byggesagsbehandlingen skal også sikre, at reglerne om høring af parter og naboer følges, inden der gives tilladelse.

Personalestatus

At være byggesagsbehandler er ikke en specifik uddannelse, hvorfor personale med erfaring inden for byggesagsbehandling er en stor udfordring at hverve. En tommelfingerregel er, at en byggesagsbehandler først er fuld ud effektiv efter ca. 2-3 års ansættelse, forudsat den rette oplæring er igangsat, og de rette kurser tilgås. Der findes to kurser, BYG 1 og BYG 2, en byggesagsbehandler skal gennemføre for fuldt ud at kunne sagsbehandle. BYG 1 kan tidligst tilgås efter 6 måneders ansættelse, BYG 2 tidligst efter 1,5 års ansættelse. De fleste i Byg har været igennem disse kurser trods kortere ansættelse. Rekruttering af erfarne byggesagsbehandlere er et generelt problem og en landsdækkende udfordring, der som situationen i landet er nu, ikke kan ses en løsning på, hvorfor intern uddannelse og opkvalificering, der tager tid, er vejen frem, for at løse denne udfordring.

Byg har undersøgt, hvorvidt det er muligt at hente ekstern hjælp til løsning af sagsmængden. Der findes ikke mange konsulenter på landsplan, men det er lykkedes Byg at få kontakt til flere, der er villige til at hjælpe Byg i denne situation – finansieringen hertil er dog en udfordring.

Figur 2 antal medarbejdere i Byg fra 2017 til 2021

Note: Opgjort 1. juli alle år og omfatter alle medarbejdere i afdelingen Byg.

Som ovenstående tabel viser, er der tilkommet et antal nye medarbejdere siden 2020. Dette skyldes bl.a. en opnormering i 2020 på 3 byggesagsbehandlere. Ud af i alt 11 byggesagsbehandlere har 6 byggesagsbehandlere under to års anciennitet, hvilket svarer til, at 45% af byggesagsbehandlerne reelt har den fulde, nødvendige erfaring til at gennemføre sagsbehandlingen. De samme byggesagsbehandlere skal derudover afsætte ressourcer til at oplæring af nye kollegaer.

Ud af samlet 18 medarbejdere er 7 i øjeblikket langtidssygemeldte. Af dem er halvdelen grundet stress andre grundet andre helbredsmæssige årsager. Det betyder den samlede medarbejderstab er nede med 39% (heri regnes ikke deltidsansættelser ctr fuldtidsansættelser mod hinanden). Herudover er der stadig et igangværende generationsskifte, som ikke er afsluttet endnu.

I forhold til opdelingen af afdelingen ser det således ud:

Administrativt personale: Grundet sygdom reduceret med 33 %.

Arkiv: Grundet sygdom reduceret med 33%.

Byggesagshandling: Grundet sygdom reduceret med 46%.

I forhold til fordelingen af erfaren/uerfarent personale.

Sygemeldingerne blandt de administrative sagsbehandlere er udelukkende personale, der ikke har været ansat over 2 år.

Sygemeldingerne i arkivet er udelukkende personale, der har været ansat over 2 år. Det skal dog bemærkes, at sygemeldingerne i arkivet ikke påvirker den øvrige drift i Byg,

Sygemeldingerne blandt byggesagsbehandlerne fordeler sig således. 40% af dem har mere end 2 års anciennitet, og 60% under.

Det betyder reelt, at der kun er 3 fuldt ud erfarne byggesagsbehandlere tilbage, der ligeledes har ansvaret oplæring af det øvrige personale.

For at imødekomme dette, er indsatser igangsat for at sikre en hurtig tilbagevendelse samt forebyggende for yderligere sygemeldinger.

Det skal dog bemærkes, at det resterende personale alle udviser symptomer på påvirkning af arbejdspresset.

Dertil hører, at medarbejdernes flexkonti er i markant stigning, samt at der er en stor mængde overført restferie, der skal afholdes.

Borgerhenvendelser.

Byg har flere typer af borgerhenvendelser. Tidligere modtog Byg borgerhenvendelser direkte i Kundecenteret ved borgerkontakt, ca. 3 timer dagligt. Dette blev lukket pga. Corona, og borgeren er nu henvist til telefonisk og skriftlig kontakt.

Byg har gentagne gange over den sidste periode reduceret telefontiden grundet den store sagsbunke. Ved en hurtig undersøgelse i november 2021 kunne konstateres, at tiden på telefonerne ikke gavnede/tilgodeså borgeren nævneværdigt, idet det administrative oftest ikke kunne hjælpe borgeren yderligere i deres sag. Byg har derfor omorganiseret – dette behandles

særskilt – således, at det nu er koordinatorene³ for de forskellige teams, der har borgerkontakten. Til gengæld er telefontiden sat ned til nu 2 dage om ugen af 3 timer. Ved en intern optælling i januar 2022 kunne konstateres, at Byg modtager ca. 50-70 opkald pr. gang, heraf er ca. 7% af negativ karakter, hvorimod resten udviser forståelse for situationen og var glade for servicen. Det skal dog bemærkes, at det at svare på telefonopkald stadig kræver samlet mindst 24 arbejdstimer fra de erfarne byggesagsbehandlere om ugen, hvilket modsvarer 65 % af en fuldtidsstilling⁴.

Generelt kan siges, at Byg oplever en stigning i borgerkontakten og hårdhed i kommunikationsformen. Eksempelvis modtog lederen af Byg over 200 mails samt 80 opkald i døgnet, opgjort i uge 3, hvilket har vist sig at være forholdsvis repræsentativt siden hen. Ofte og oftere anvendes eskalation via administrativ eller politisk vej. Yderligere afholder Byg dialogmøder med borgere. Dette har været lidt reduceret grundet Corona, men i januar 2022 gennemførtes 7 dialogmøder enten fysisk eller via Skype.

Den skitserede tilgang til Byg er af nød, og grundet det store arbejdspress der ligger. Det optimale var at det var muligt at komme i kontakt med Byg, gennem en ugentlig åbningstid for telefonisk henvendelse på omkring 30 timer. Ligeledes ønsker Byg dialogmøder fremadrettet kunne bookes via et elektronisk system, til gavn for både borgere og den interne planlægning.

Dialog med interessenterne.

For at opnå et bedre samarbejde og bedre partnerskab, gennemfører Byg dialogmøder med erhvervslivet i flere fora.

Derudover har Byg dialog med de private rådgivere på øen – der oftest servicere de private borgere. Dette er nyt og sker 2 gange årligt.

Implementering af nyt it system.

Byg har hidtil udgangen af 2021 anvendt KMD Structura til byggesagsbehandlingen. KMD havde varslet at systemet nedlægges, hvorfor Byg er i gang med at implementere KMD Nova som fremadrettet byggesagsbehandlingssystem. Dette har også været tids- og ressourcekrævende.

Indsatser internt i Byg.

Ved tiltrædelse af ny leder i Byg pr. 1. september 2021 blev mange af de igangværende indsatser videreført og nye igangsat. En ny strategi for Byg blev udarbejdet, hvorfor der blev igangsat indsatser inden for en række områder, herunder:

- 1) Struktur
- 2) Oplæring
- 3) Trivsel og bedre arbejdsmiljø.

Vedrørende struktur.

KMD Nova er brugt til at identificere en række områder, hvor struktur kan indarbejdes. Skabeloner og standardskrivelser er skabt for at sikre en ensartet sagsbehandling. Arbejdsflow er tegnet, så nye medarbejdere guides igennem en sagsbehandling, således de rette skridt tages på rette tidspunkt.

Byg er blevet reorganiseret, således at Byg nu består af:

- 1) Administrativt team
- 2) Landzone
- 3) Bevaring
- 4) Småhuse
- 5) Erhverv

---

³ Der primært er de erfarne medarbejdere.

⁴ Det betyder Byg pt kun har 2,35 erfarne medarbejdere til sagsbehandling, oplæring, koordinering etc.

6) BBR og udmatrikulering.

Der er udpeget koordinatore for de forskellige teams, så sammenhængende og koordineret sagsbehandling kan ske.

Når en sag sendes til Byg oprettes den af det administrative team, hvorefter den går til screening i det enkelte team, således udfordringer og andet belyses med det samme. Herefter overgår sagen til videre konkret sagsbehandling hos den enkelte sagsbehandler.

Byg vil implementere et "fast track", hvor indkomne sager screenes med henblik på hurtigt at kunne identificere de sager, der kan behandles hurtigt. Dette vil fx være ukompliceret sager, som ikke kræver sagsbehandling i andre afdelinger(miljø, beredskab og lign.).

Implementeringen af et "fast track" vil bevirke, at der, med uændrede ressourcer i byg, vil være en længere sagsbehandlingstid for de komplicerede sager i opstartsperioden, hvilket nødvendiggør en prioritering. På længere sigt forventes dette dog at blive udlignet, idet antal henvendelser til byg, vedrørende klager og spørgsmål om, hvor en sag befinder sig i systemet, bliver reduceret.

Vedrørende oplæring.

På grund af Corona og hjemsendelser har en kontrolleret oplæring af nye medarbejdere været besværliggjort. Byg har derfor nu fokus på en oplæringsproces af medarbejderne, hvorved der internt undervises i forskellige emner, der har betydning for en effektiv sagsbehandling. Dette sker i første kvartal 2022. Der trænes desuden i sagsbehandling, sagsfremstilling og sagskoordinering på konkrete udfordringer.

Vedrørende trivsel og bedre arbejdsmiljø

Medarbejderne er i deres daglige arbejde påvirket af situationen og omtalen af Byg.

Medarbejderne udsættes dagligt for pres fra forskellige sider, og der er desværre over en længere periode blevet skabt et uheldigt narrativ om Byg.

Enkelte medarbejdere har endda været udsat for trusler af varierende art. Dette har desværre også bevirket, at trivslen i Byg er faldende.

En stor indsats er igangsat for at genskabe motivationen og trivslen i Byg, således Byg igen kan fremstå som en samlet enhed.

Erhvervsvenlighed.

Dansk Industri opgjorde i deres undersøgelse Lokal Erhvervsvenligheds 2021, at sagsbehandlingstiden for byggesager i BRK var på 98 dage for erhvervsrettede byggesager samlet set. Dansk Industri placerede BRK på plads nr. 74 ud af undersøgelsens 93 kommuner på byggesagsbehandlingstid. Der er altså lang byggesagsbehandlingstid i mange andre kommuner, og til trods for de lokale udfordringer og høj byggeaktivitet på Bornholm lykkedes det alligevel BRK at holde sagsbehandlingstiden nede. Men de lokale virksomheder oplever byggesagsbehandlingen som et stort problem, og placerer BRK på plads nr. 91 på spørgsmålet om "Kompetent og hurtig sagsbehandling af din virksomheds byggeforhold". Det bemærkes, at bornholmske byggevirksomheder forventeligt ikke har lige så stort sammenligningsgrundlag i forhold til andre kommuners byggesagsbehandling, som byggevirksomheder på fastlandet har, da de ofte vil have byggesager i flere kommuner.

Byg og økonomi.

Bygs samlede budget for 2021 var på knap 6,3 mio. kr. Hertil er en forventning om, at man via byggesagsgebyret kunne nå at indtjene knap 2,2 mio. kr. Det svarer til, at man forventede at 35 % af Bygs omkostninger kunne finansieres via gebyrindtjening. Dette er i overensstemmelse med landsgennemsnittet. På baggrund af den politisk vedtagne gebyrinstruks er det ikke alle Bygs arbejdstimer, der kan faktureres, hvorfor tommelfingerreglen er, at ca. 1/3 af en sagsbehandlers løn kan finansieres via byggesagsgebyret.

Byggegebyret opkræves efter medgået tid og kun for visse elementer af sagsbehandlingen. Andre kommuner har valgt ikke at opkræve gebyr på byggesager, men lade det være skattefinansieret. Pt. opkræver Byg 666 kr. pr. time for sagsbehandling. Landsgennemsnittet for byggesagsgebyr er 484 kr. pr time. Nogle kommuner har højere, f.eks. opkræver flere af de københavnske randkommuner op mod 1000 kr. i timen. Randers kommune, der på mange måder er sammenlignelig med Bornholm, opkræver 656 kr. pr time.

Der blev i 2021 faktureret 2075,59 timer, hvilket svarer til 1,36 mio. kr., hvilket desværre kun svarer til knap 22 %. Dette skyldes først og fremmest, at nye byggesagsbehandlere ikke var orienteret om, at fakturering skulle ske samt i hvilket omfang. En massiv indsats herom blev derfor igangsat i efteråret 2021. En revision af instruks om byggesagsgebyr forventes fremlagt politisk snarest.

Narrativet om Byg.

Byg og motivationen i Byg lider desværre markant af, at der desværre er opstået et narrativ om:

- At Byg ikke imødekommer borgere og erhvervslivs ønsker.
- At Byg ikke er samarbejdsvillige.
- At Byg ikke laver noget.

Det betyder, at Byg oplever i stigende grad, at tonen i henvendelserne bliver grovere og grovere.

Grundlaget for et sådan narrativ er ikke korrekt, jf. ovenfor, men er desværre også direkte medvirkende til, at motivationen og trivslen er faldende.

Byg bruger temmelig meget af sin sagsbehandlingstid på at få sagerne oplyst til et korrekt niveau, således at korrekt sagsbehandling kan ske. Dette skyldes flere ting.

- 1) Bygs medarbejdere ønsker ikke at lave fejl i sagsbehandlingen
- 2) Sagerne er oftest dårligt oplyst, hvorfor korrekt beslutningsgrundlag ikke foreligger.

Det betyder desværre også, at der bruges forholdsvis lang tid på den enkelte sag.

Initiativer Byg igangsætter fra nu af.

For at imødekomme de forskellige ønsker, har Byg besluttet at igangsætte følgende initiativer fra nu af.

- 1) En fast-track ordning indføres, således at sager, der er af nemmere og ikke kompliceret karakter, vil kunne behandles hurtigere. Dette har nogle afledte effekter, som er beskrevet ovenfor.
- 2) For sager, der ikke vil være omfattet af fast-track ordningen, indføres følgende prioritetsrækkefølge:
  - a. Sager af almen samfundsmæssig vigtig karakter.
  - b. Sager af økonomisk samfundsmæssig vigtig karakter.
  - c. Sager af erhvervsmæssig karakter.
  - d. Øvrige sager.
- 3) En strammere holdning i forhold til afvisning af ansøgninger, der ikke er tilstrækkelig oplyst til, at konkret sagsbehandling kan ske på baggrund heraf.

Byg arbejder desuden, når sagsmængden er under kontrol, igen på.

- 1) At kunne åbne telefonenerne yderligere op, således borgeren igen kan få den kontakt, de har brug for, når en ansøgning skal udarbejdes.
- 2) At kunne åbne op for personlig henvendelse igen i Bygs kundecenter.
- 3) At indgå i flere dialogmøder med borgere, således borgerne føler sig bedre klædt på til at kunne ansøge om tilladelser.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 3: Revideret forretningsorden - indkaldelse af stedfortræder

Bilag

Revideret forretningsorden for stående udvalg 2022 - 2025, NMPU

Åbent punkt

3 Revideret forretningsorden - indkaldelse af stedfortræder

00.22.00P24-0010

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	3	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Udvalget har på sit konstituerende møde den 12. januar 2022 godkendt sin forretningsorden. Styrelsesvedtægten for Bornholms Regionskommune er senere blevet ændret, således at det er muligt at indkalde stedfortræder i udvalgene. Derfor lægger administrationen op til at der tilføjes forretningsordenen praktiske bemærkninger om dette.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- forslag til revideret forretningsorden for Natur-, Miljø og Planudvalget for perioden 2022 – 2025 godkendes.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:
Godkendt.

Sagsfremstilling

I henhold til styrelseslovens § 20 stk. 3 fastsætter udvalget selv sin forretningsorden. Ændringer i og tillæg til forretningsordenen skal behandles på et ordinært udvalgsmøde, jf. udvalgets forretningsorden § 12, stk. 2.

På kommunalbestyrelsens møde den 24. februar 2022 blev styrelsesvedtægten for Bornholms Regionskommune ved 2. behandling ændret, således at der nu er skabt mulighed for at indkalde stedfortrædere i økonomiudvalget og i de stående udvalg ved et udvalgsmedlems lovlige forfald af under en måneds varighed samt i forbindelse med et medlems forventede inhabilitet.

I udkast til revideret forretningsorden er følgende afsnit tilføjet henholdsvis § 3 vedrørende lovligt forfald og § 6 vedrørende forventet inhabilitet:

Stk. 2. Den valggruppe som medlemmet tilhører har ret til at indkalde en stedfortræder ved lovligt forfald uanset varighed. Det er et krav at stedfortræder er medlem af kommunalbestyrelsen jf. Styrelsesvedtægt for Bornholms Regionskommune § 20, stk. 2.

Stk. 3 Hvis valggruppen ønsker deltagelse af stedfortræder, skal valggruppen indkalde denne og informere om dagsorden og bilag for mødet. Stedfortræder må ikke selv have lovligt forfald i et andet udvalg eller i kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Den valggruppe som medlemmet tilhører har ret til at indkalde en stedfortræder ved forventet inhabilitet. Det er et krav at stedfortræder er medlem af kommunalbestyrelsen, jf. Styrelsesvedtægt for Bornholms Regionskommune § 20, stk. 3.

Stk. 5. Hvis valggruppen ønsker deltagelse af stedfortræder, skal valggruppen indkalde denne og informere om dagsorden og bilag for mødet. Stedfortræder må ikke være generelt inhabil i forhold til udvalget eller konkret inhabil i forhold til sagen.

Økonomiske konsekvenser

Supplerende sagsfremstilling

Punkt 4: Godkendelse af kompetencefordelingsplan 2022-2025

Bilag

Bilag A. Styrelsesvedtægt pr. 1. januar 2022 (revideret den 24. februar 2022)

Bilag B. Eksisterende kompetencefordelingsplan

Bilag C. Kompetencefordelingsplan 2022-2025

Åbent punkt

4 Godkendelse af kompetencefordelingsplan 2022-2025

00.01.00A21-0029

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	4	

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Der skal tages stilling til kompetencefordelingsplan 2022-2025. Som følge af den ændrede styrelsesvedtægt pr. 1. januar 2022 (revideret den 24. februar 2022) er der udarbejdet en ny kompetencefordelingsplan, der vedrører Økonomi- og Klimaudvalget; Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget. Kompetencefordelingsplanen regulerer kompetencefordelingen mellem Kommunalbestyrelsen, Økonomi- og Klimaudvalget, de stående udvalg og administrationen.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at:

- Kompetencefordelingsplan 2022-2025 godkendes

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales med følgende ændring: Miljøtilsyn og -godkendelser. HBL §16 a+b ændres til administrationen beslutter og udvalget orienteres.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte d. 8. december 2021 forslag til ændret styrelsesvedtægt pr. 1. januar 2022, (revideret den 24. februar 2022) jf. bilag A, som følge af ønsket om en ny udvalgsstruktur fra de konstituerende parter (liste C, K, O og Ø) efter kommunalvalget d. 16. november 2021. Styrelsesvedtægten beskriver den overordnede ansvars- og opgavefordeling mellem de politiske udvalg.

Den ændrede styrelsesvedtægt har medført et behov for at opdatere den eksisterende kompetencefordelingsplan, jf. bilag B. Indtil der er vedtaget en kompetencefordelingsplan for 2022-2025, vil sagerne således skulle vurderes enkeltvis. Det kan stå i vejen for en effektiv og smidig beslutningsproces.

Derudover anbefaler administrationen dels at præcisere kompetencen indenfor udvalgte emner, dels at justere planens struktur med fokus på kompetencefordelingen mellem de politiske udvalg og administrationen. Der skal derfor tages stilling til en ny

kompetencefordelingsplan for indeværende valgperiode, jf. bilag C, der ligger til grund for indstillingen til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Forslag til ny kompetencefordelingsplan 2022-2025

Kompetencefordelingsplan 2022-2025 vedrører Økonomi- og Klimaudvalget; Natur-, Miljø- og Planudvalget og Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget. Planen er ikke dækkende for alle sagsområder, der hører under de tre politiske udvalg, men beskriver først og fremmest delegation af kompetence på de tekniske fagområder i kommunen (såsom natur, miljø, trafik, beredskab, byggeri, boliger, byplanlægning, kommuneplaner mv.).

Det er ambitionen, at der på sigt udarbejdes en samlet plan for alle områder i kommunen inkl. de udvalg, der ikke direkte berøres af nærværende plan.

Konkret regulerer planen kompetencefordelingen mellem Kommunalbestyrelsen, Økonomi- og Klimaudvalget, de stående udvalg og administrationen på det tekniske område. Den beskriver også kompetencefordelingen i de tilfælde, hvor en sag skal behandles i flere politiske udvalg. Det kan hertil nævnes, at kompetencefordelingsplanen på det tekniske område indenfor mange emner er bygget op omkring lovgivningen på området.

Der henvises til de indledede bemærkninger i kompetencefordelingsplanen for en nærmere beskrivelse af planen, dens anvendelse samt afklaring af begreber og brug af forkortelser.

Ændringer i forhold til den eksisterende kompetencefordelingsplan

Hovedparten af de justeringer, der er foretaget, følger af ændringerne i styrelsesvedtægten. Der er derfor en række emner, hvor den faglige kompetence er flyttet fra det tidligere Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalg til henholdsvis Natur-, Miljø-, og Planudvalget samt Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget. Det drejer sig hovedsageligt om kompetencer indenfor almene boliger; by-, bygnings- og områdefornyelse samt dele af planlægning.

Bl.a. indenfor for de emner, der ligger under planlægning, er kompetencen til at indstille til kommunalbestyrelsens godkendelse dog blevet delt mellem Økonomi- og Klimaudvalget og Natur-, Miljø-, og Planudvalget, da Økonomi- og Klimaudvalget har det overordnede ansvar for planlægningen i kommunen, jf. styrelsesvedtægten og styrelseslovens §18. Således beskriver styrelsesloven, at økonomiudvalget som minimum spiller en samordnende rolle for den kommunale planlægning. Den rolle kan, jf. lovgivningen, ikke delegeres til et stående udvalg.

Fremover vil planlægningsopgaver undergå en grundigere faglig behandling i det stående udvalg, herunder i Natur-, Miljø- og Planudvalget, hvor Økonomi- og Klimaudvalgets rolle i sagen i større grad har fokus på opgaven med at sikre samordningen af kommunens planlægning samt sammenhæng med øvrige strategier og tværgående forhold.

Hertil kan det bemærkes, at beslutningskompetencen enkelte steder er blevet justeret eller suppleret med en ny kompetencebeskrivelse. Endelig er der valgt en ny struktur for planen, idet der i udkastet fokuseres på kompetencefordelingen på udvalgenes respektive områder.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 5: Beslutning om kriterier for prioritering mellem plansager

Bilag

Bilag1_oversigt

Åbent punkt

5 Beslutning om kriterier for prioritering mellem plansager

01.00.00G01-0006

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	5	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

Antallet af sager i Plan er stort. Travlheden er udtryk for, at der er økonomisk fremgang i det bornholmske samfund indenfor både bolig og erhverv, ligesom lokalsamfundene har ønsker til nye rekreative faciliteter, der ofte kræver lokalplanlægning. Travlheden er udtryk for en positiv udvikling på Bornholm. Plan har desværre svært ved at følge med, fordi mængden af sager overstiger, hvad der er ressourcer til. Derfor skal udvalget tage stilling til, hvordan de ønsker, at sagerne prioriteres.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at udvalget:

- a) beslutter, at de fremlagte kriterier og den beskrevne procedure skal fungere som retningslinje for prioritering af lokalplaner

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:
Indstilling anbefales. Søren Schow kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

Antallet af større bygge- og anlægsprojekter på Bornholm er pt. stort. Det vidner om høj økonomisk aktivitet på Bornholm, og om at Bornholm efter mange års tilbagegang oplever en økonomisk vækst, der udmønter sig i byggeaktivitet.

Større bygge- og anlægsprojekter vil ofte udløse lokalplanpligt. Lokalplanpligten er offentlighedens sikkerhed for, at større forandringer, som ikke allerede er muliggjort gennem tidligere planlægning, først kan finde sted efter en offentlig demokratisk proces.

Når et projekt er lokalplanpligtigt skal Plan, efter en politisk beslutning om igangsætning af planlægning, udarbejde en lokalplan og om nødvendigt tillige et kommuneplantillæg. Udarbejdelse af en lokalplan og et evt. tilhørende kommuneplantillæg er ressourcekrævende, idet arbejdet kræver involvering af mange aktører internt og eksternt, forhandlinger hvor ofte modstridende interesser skal afvejes, høringer, udarbejdelse af politiske sagsfremstillinger samt ikke mindst selve det fagligt administrativt arbejde, der ligger i at udarbejde selve lokalplanen.

Udarbejdelse af en lokalplan tager normalt 9 måneder fra politisk beslutning om igangsættelse. Skal der tillige udarbejdes kommuneplantillæg er sagsbehandlingstiden cirka 12 måneder. Lidt mere end halvdelen af tiden går til den politiske sagsbehandling samt lovpligtige høringer.

Hvilke ressourcer har Plan?

I Plan er der pt. 4,5 årsværk til lokalplanlægning og 1 årsværk til kommuneplanlægning (kommuneplanstrategi og kommuneplan). Ud af de 4,5 årsværk vil de 2 årsværk være nyansatte fra april måned 2022. Medarbejderne løser også en række andre opgaver såsom udarbejdelse af planvurderinger til Byg, administration af campingreglement og vejledning af borgere.

Hvilke muligheder er der for effektivisering og omprioriteringer?

På baggrund af en rundspørge til 6 andre kommuner fremstår der en norm for, at medarbejderne i andre kommuner sagsbehandler 1-3 lokalplaner ad gangen. I Bornholms Regionskommune sidder hver sagsbehandler med mellem 3 og 5 lokalplaner ad gangen.

Det vurderes derfor, at der ikke er potentiale for yderligere effektivisering. Et yderligere pres på de enkelte medarbejdere vil øge risikoen for fejl samt sygemeldinger grundet stress. Fejl i lokalplaner kan være kritiske, bl.a. hvis en lokalplan indklages for Planklagenævnet og klager får medhold.

I de tilfælde, hvor en lokalplan laves på anmodning fra en ekstern er der mulighed for at bede om, at der bliver stillet teknisk bistand til rådighed. Dette gøres pt. i alle sager, idet ansøgeren skal lave præcise beskrivelser og visualiseringer af det byggerier, som skal muliggøres med lokalplanen. Ligeledes bedes ansøgeren beskrive og visualisere den indflydelse byggeriet får på de omkringliggende byggeri.

Hvor mange lokalplaner er igangsat, og hvor mange forventes?

Som det fremgår af bilag 1 er der pt. 17 igangværende lokalplansager. Herudover udarbejdes der klimatilpasningsplan og arbejdet med en opdateret kommuneplanstrategi forventes igangsat i løbet af første halvår 2022. Udover de igangværende projekter forventes det, at der i løbet af 2022 vil blive fremlagt 15-20 lokalplananmodninger til politisk stillingtagen. Derudover forventes det, at der alene på baggrund af allerede kendte projekter tillige vil følge 10 anmodninger i 2023. Flere ikke allerede kendte anmodninger vil med sikkerhed blive tilføjet.

Efterspørgslen er derfor så stor, at det er nødvendigt, at der foretages en politisk prioritering af de indkomne lokalplananmodninger. Det må imødeses, at sagsbehandlingstiden i løbet af kort tid vil stige til 2-3 år på de lokalplaner, der nedenfor er kategoriseret som prioritet 3 og 4.

Prioriteringskriterier

Administrationen anbefaler, at kriterierne opbygges efter, at lokalplaner, der skal sikre samfundskritiske funktioner, får førsteprioritet. Derudover opbygges kriterierne på baggrund af Kommunalbestyrelsens vision.

1. Samfundskritiske funktioner; lokalplaner der muliggør infrastruktur samt skoler, daginstitutioner og andre faciliteter, der er nødvendige for regionskommunens kerneopgaver. Tillige kan der her prioriteres lokalplaner, der skal sikre, at eksisterende aktiviteter kan fortsætte. Det kan eksempelvis være virksomheder, der må flytte, hvis de ikke kan udvide.
2. Boliger; lokalplaner der muliggør etablering af helårsboliger. Det anbefales, at der indenfor dette kriterium indgår en vurdering af antallet af boliger, der muliggøres med en lokalplan samt om de boligformer, som planlægges indfrier boligstrategiens målsætninger. Det anbefales også, at boliger med bopælspligt prioriteres højt.

3. Erhverv; lokalplaner der muliggør erhvervsaktivitet. Det anbefales, at der indenfor dette kriterium indgår en vurdering af antallet af relaterede jobåbninger samt om de erhvervsaktiviteter, som planlægges indfrier erhvervsstrategiens målsætninger. Sommerhuse, hoteller og ferieboliger er også i denne kategori, idet det betragtes som infrastruktur for turismeerhvervet.
4. Øvrige lokalplaner; lokalplaner der muliggør rekreative aktiviteter samt opdatering af eksisterende lokalplaner såsom bevarende lokalplaner

Proces

Administrationen anbefaler, at ovenstående kriterier er retningsgivende for administrationens dialog med dem, der henvender sig med anmodninger om lokalplaner. Den endelige prioritering foretages politisk i forbindelse med beslutning om igangsættelse af planlægning, og det vil være muligt at træffe beslutninger, der strider imod kriterierne.

Plan foreslår, at alle sager, som kommer ind, får en første afklaring hurtigt. Denne første afklaring indebærer:

- at sagen og stedet screenes
- at Plan har en dialog med ansøger om relevante forhold og en evt. tilpasning
- at Plan udarbejder en sag til politisk stillingtagen vedr. igangsættelse af planlægning. I sagen besluttet dels, om man politisk vil igangsætte planlægning, dels hvordan sagen skal prioriteres.
- herefter oplyses ansøger om udvalgets beslutning og den forventede sagsbehandlingstid

Formålet er at få en forholdsvis hurtig afklaring af mulighederne og den politiske holdning til et projekt.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 6: Opladning af elbiler i byerne

Bilag

Bilag 1 - Fakta om ladestandere og ladebokse

Bilag 2 - UDKAST til retningslinjer for tilladelse til råden over vej

Kortbilag 1 - Kulturhistoriske områder

Åbent punkt

6 Opladning af elbiler i byerne

05.01.50G01-0001

Behandling

Natur-, Miljø- og Planudvalget

Mødedato

16-03-2022

Åbent punkt

6

Lukket punkt

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bornholms plan for offentligt tilgængelig ladeinfrastruktur til elbiler fremlægges til politisk godkendelse i kommunalbestyrelsen i juni. Det er et særligt opmærksomhedspunkt i planen, at der er borgere på Bornholm uden parkering på egen matrikel, som har svært ved at lade bilen op ved egen bolig. En stor del af disse borgere bor i kulturhistoriske områder, hvor der skal tages særligt hensyn til æstetik og herlighedsværdi. Nærværende sag søger kommunalbestyrelsens input til, hvordan denne udfordring skal løses forud for færdiggørelse af den samlede plan.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- a) Kommunalbestyrelsen beslutter, om administrationen skal arbejde videre med scenarie 1 eller 2 om offentligt tilgængelige ladestander i byerne.
- b) Kommunalbestyrelsen beslutter, om administrationen skal arbejde videre med scenarie 1, 2 eller 3 om private opladningsmuligheder i forbindelse med udarbejdelsen af rammer for ladeinfrastruktur til elbiler på Bornholm.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

a) Scenarie 1 anbefales. René Danielsson kan ikke medvirke, idet han ønsker at anbefale scenarie 2.

b) Udvalget kan ikke komme med en anbefaling på grund af stemmelighed. Søren Schow stemte for scenarie 1. Karen Lynn Jacobsen og René Danielsson stemte for scenarie 2. Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon stemte for scenarie 3.

Sagsfremstilling

Som led i implementeringen af Bornholms strategi for grøn mobilitet udarbejdes der en langsigtet plan for offentligt tilgængelig ladeinfrastruktur (herefter "planen"). Planen forventes fremlagt til politisk godkendelse i juni 2022 efter Regeringens nye lovgivning på området er trådt i kraft (forventeligt april 2022).

Formålet med planen er at bidrage til en sammenhængende, ø-dækkende og velfungerende offentligt tilgængelig

Fakta om ladestander og ladebokse

Alle elbiler og hybridbiler har behov for at "tanke el". En elbil lades op med et kabel. Det kan ske derhjemme på en ladeboks eller en privat ladestander eller ved en af de offentligt tilgængelige ladestander i bymiljøet. Som nødløsning kan bilen tillige lades op med en almindelig stikkontakt via et såkaldt "mormorkabel" (kilde: elbilviden.dk)

Se bilag 1 for yderligere information

ladeinfrastruktur på Bornholm. Overordnet skal planen munde ud i anbefalinger til, hvor mange og hvilken type ladestandere, der skal opstilles, i hvilket tempo de bør opstilles, og hvor de bør placeres. Heri vil indgå et estimat for efterspørgslen blandt turister. Planen skal ligeledes komme med anbefalinger til, hvor den kommunale indsats bør fokuseres i lyset af den hastige udvikling på markedet for ladeinfrastruktur både hvad angår de lovgivningsmæssige rammer og teknologien. Endelig er det et særligt opmærksomhedspunkt for planen at se på lademuligheder i historiske bymiljøer, hvor mange borgere ikke har parkering på egen matrikel og derved som udgangspunkt er henvist til offentligt tilgængelig ladeinfrastruktur.

Borgere med parkering på egen matrikel

På Bornholm har 78 procent af befolkningen mulighed for parkering i egen garage eller indkørsel (85% hvis borgere i fx etageejendom tælles med)¹. For størstedelen af dem vil det både være mest bekvemt og billigst at oplade bilen hjemme. Efterhånden som elbilers batterier bliver større og rækkevidden øges, forventes det, at elbilejere med egen garage eller indkørsel kun meget sjældent vil benytte offentlig ladeinfrastruktur².

Borgere uden parkering på egen matrikel

For borgere der ikke har egen parkering, og dermed ikke kan lade bilen hjemme, kan det opleves som en stor barriere i forhold til skiftet til elbil, hvis lademulighederne opleves utilstrækkelige. Udfordringen omkring manglende parkering ved egen matrikel er mest udtalt i bymidten i de bornholmske byer, herunder de kulturhistoriske områder. Udfordringen må forventes at blive mindre udtalt efterhånden som batteriernes kapacitet forbedres og rækkevidden øges. Dermed vil behovet for opladning alt andet lige blive reduceret, da en bil kører længere per opladning. Endelig har kommunen fået støtte til sammen med BEOF og DTU at lave et demonstrationsprojekt, der skal undersøge, om lygtepæle kan bruges som ladestandere. Forhåbningen er, at dette vil kunne afhjælpe en del af udfordringen i de kulturhistoriske områder.

Et stigende antal borgere forventes i fremtiden at få mulighed for at lade bilen på deres arbejdsplads. Andre vil være afhængige af den offentligt tilgængelige ladeinfrastruktur. Flere dagligvarekæder har meddelt, at de har planer om at etablere ladestandere i forbindelse med deres butikker, hvilket vil være et væsentligt bidrag til udrulning af den offentligt tilgængelige ladeinfrastruktur. Der er en forventning om, at flere af disse ladere vil være hurtigladere, for at give kunden mulighed for at tanke tilstrækkeligt kWh i løbet af den tid et indkøb typisk tager. Flere tankstationer forventes også at udrulle ladestandere. Det er positivt og et vigtigt supplement for særligt de borgere, der ikke kan lade hjemme og for turisterne. For elbilisten er hurtig- og lynladning dog typisk et dyrere alternativ til hjemmeladning/ladning på normalladere.

Administrationen arbejder som udgangspunkt for en løsning, hvor så mange som muligt har mulighed for at benytte sig af normalladning, hvorved ladningen sker over længere tid – fx over natten eller i løbet af en arbejdsdag. På denne måde får elbilisten adgang til en billigere løsning og energiforbruget udjævnes hen over døgnet. At langt størstedelen af ladningen finder sted på normalladere, flugter med den fordeling, der er lagt op til med DTUs og Dansk Elbil Alliances rapport omkring infrastruktur til én million elbiler. Behovet kan dog hurtig ændre sig i takt med at kommercielle aktører melder egne planer ud. Det vil derfor under alle

---

¹ Dansk Elbil Alliance og Dansk Teknologisk Institut, Sådan skaber Danmark infrastruktur til én million elbiler, 2019, side 33

² Dansk Elbil Alliance og Dansk Teknologisk Institut, Sådan skaber Danmark infrastruktur til én million elbiler, 2019, side 23

omstændigheder være vigtigt at foretage en planlægning, som er agil og kan tilpasses den foranderlige verden, hvor markedet er en afgørende spiller.

Mange steder på Bornholm må borgerne parkere på gaden, hvilket besværliggør muligheden for hjemmeladning. Billeder: Bornholms Regionskommune

Denne sag søger kommunalbestyrelsens anbefalinger til en række dispositioner i forhold til lademuligheder i de bornholmske byer.

Der skal tages stilling til følgende:

Ad. A: Flere offentligt tilgængelige ladestander i byerne

Et antal normalladere i byerne skal være med til at give (særligt) borgere uden parkering på egen matrikel bedre mulighed for at vælge at lade på normallader i deres nærområde. Overordnet skal der tages stilling til, om kommunen skal søge løsninger, hvor kantstensparkerings (hvor biler er parkeret i siden af vejen) i højere grad sættes i spil. Alternativt om kommunen skal gå efter at sikre samlinger af offentligt tilgængelige ladestander på parkeringspladser i nærområdet.

Der foreslås to scenarier: "få lokationer" eller "mange lokationer".

Scenarie 1 - "få lokationer": Flere ladestander søges opstillet samme sted. Kommunen vil med denne løsning i videst muligt omfang undgå kantstensparkerings.

Ovenstående betyder, at der er mere begrænsede muligheder for at identificere egnede arealer, da denne løsning kræver mere plads. Det gør sig især gældende i de kulturhistoriske miljøer. Det kan betyde, at borgerne er mindre tilbøjelige til at skifte til elbil, da distancen til ladepladsen ofte vil være længere. Problemet må dog forventes at aftage i takt med at batteriers levetid forbedres og rækkevidden per opladning stiger. Der vil skulle omlægges eksisterende parkeringspladser eller identificeres nye arealer. I det omfang det er muligt, vil der med denne løsning blive udvalgt parkeringspladser, hvor der i fremtiden er mulighed for at etablere yderligere ladepladser, så pladserne også fremadrettet kan være samlet på få lokationer.

Scenarie 2 - "mange lokationer": For at sikre brugerne kortest muligt vej til opladning identificeres mulige lokationer på gader og stræder, hvor der kan etableres en enkelt ladestander. Dette vil typisk være i form af kantstensopladning.

Dette scenarie søger især at imødekomme ladebehovet blandt borgere i kulturhistoriske miljøer, som ofte ikke har mulighed for hjemmeladning. I praksis kan det vise sig svært at finde et større antal egnede steder (selv ved kantstensopladning), der lever op til kravene om drift og trafikfremkommelighed i de kulturhistoriske miljøer.

Etableringsomkostningerne ved dette scenarie vurderes at være højere for operatørerne, hvorved det kommercielle incitament alt andet lige falder. Der forventes at blive åbnet for kommunal medfinansiering med den kommende lovgivning samt oprettelse af statslige puljer, som kan søges for at imødekomme denne udfordring.

Der identificeres lokationer,

hvor der er plads til at opstille en ladestander. Billedet t.v. er ikke udtryk for, at handicappladser skal omlægges til elpladser eller at placeringen ville kunne godkendes som placering. Det er et eksempel på, hvordan kantstensparkering kan se ud. På billedet midt for kunne der med stor sandsynlighed opstilles to ladestander med i alt fire udtag. Billedet til højre er et eksempel på, hvor der kunne samles flere ladestander. Der er få arealer i de historiske miljøer, hvor dette er aktuelt.

For både scenarie 1 og 2 gælder, at der skal tages hensyn til fremkommelighed og trafik- og driftshensyn. Det gælder også for begge løsninger, at der vil følge øget skiltning.

Administrationen anbefaler scenarie 2 ud fra betragtninger om:

- Det er vigtigt, at der er lademulighed i umiddelbar nærhed af bopælen.
- Normalladere er diskrete og går ikke umiddelbart på kompromis med æstetikken.

Ad B.: Tilladelse til råderet over vej

For at bidrage til at så mange bornholmere som muligt har mulighed for at lade bilen op ved bopælen, kan det overvejes, om der i nogle tilfælde kan gives tilladelse til råderet over vej, dvs. hvor ladekablet trækkes over offentligt fortov.

Der findes forskellige løsninger på tværs af kommunerne. Nogle kommuner tillader brugen af kabelbroer (fx Frederiksberg), mens andre kommuner ikke giver tilladelse til råderet over vej, herunder til nedgravede kabelrender, med henvisning til bl.a. sikkerhed og æstetik. Det gælder bl.a. den indre by i Helsingør, hvor der ikke må opstilles ladere på offentligt vejareal i smalle stræder og gader, og hvor der ikke må etableres private anordninger over fx fortov.

Det kan i nogle tilfælde

være en løsning at borgere med matrikel uden fortov (billedet tv.) kan lade hjemme, hvis ladeboksen kan placeres fx bag en port. Her kan bilen parkeres helt tæt ved hus, hegn, mur el. lign. og fremkommeligheden på et fortov vil ikke blive generet. Billedet midtfor viser en kabelbro, der ikke flugter med fortovet og hvor fremkommelighed besværliggøres. Billedet til højre er et eksempel på, hvordan en nedgravet kabelrende kunne se ud.

Der foreslås tre scenarier: "der gives ikke tilladelse", "der kan i nogle tilfælde gives tilladelse" eller "der kan i nogle tilfælde gives tilladelse undtagen i kulturhistoriske miljøer".

Scenarie 1: "Der gives ikke tilladelse til råderet over vejareal": Der gives ikke tilladelse til, at borgere kan trække kablet over fortov. Borgere henvises til at bruge offentligt tilgængelige ladestandere.

Scenarie 2: "Der kan i nogle tilfælde gives tilladelse til råderet over vej": På hele øen vil der blive givet mulighed for, at borgere kan søge om tilladelse til råderet over vej gennem brug af en nedgravet kabelrende med låg.

Der vil blive udarbejdet retningslinjer, så borgerne kan se, hvilke kriterier, der skal være opfyldt for at få tilladelse til råderet over vej (se bilag 2 for udkast til retningslinjer). Fordelen ved denne løsning er, at flere borgere kan få mulighed for at lade deres bil op hjemme, og at der som udgangspunkt vil være behov for færre offentligt tilgængelige ladestandere.

Mange borgere i de kulturhistoriske bydele vil med scenarie 2 sandsynligvis ikke have mulighed for at imødekomme kriterierne for at få tilladelse til råderet over vej, hvor blandt andet belægning på fortov og fortovsbredde foreslås anvendt som et kriterie. Det bemærkes, at tilladelse til råderet over vej ikke giver den enkelte borger fortrinsret til kantstensparkering i

nærhed af ladeboksen, hvilke kan skabe grobund for uoverensstemmelser. I dette scenarie skal æstetiske hensyn vurderes i hver enkel ansøgning, så den administrative behandling vil blive længere, og det vil være sværere for en borger, at danne sig en forventning om, hvad man må foran sin ejendom. Det vil være en forudsætning for at opnå tilladelse, at ladeboksen ikke sættes op på gadefacaden.

Der findes flere typer fortove på Bornholm – ovenfor fire eksempler.

Scenarie 3: "Der kan gives tilladelse til råderet over vej" undtaget i kulturhistoriske miljøer: Med dette scenarie kan der ikke gives tilladelse til råderet over vej i de kulturhistoriske områder, hvorved alle borgere i de historiske bydele henvises til offentligt tilgængelige ladestandere. Opladning på egen grund vil i dette tilfælde fortsat være tilladt. Afgrænsningen af kulturhistoriske områder kan ses på kortbilag 1.

Administrationen anbefaler scenarie 3 ud fra en betragtning om:

- Der er behov for at bevare byrummets historiske karakter og herlighedsværdi. Opsætning af ladebokse på facader og etablering af kabelrender vurderes for indgribende overfor byrummet, som skal bestå i mange år.
- Det vil ikke være hensigtsmæssigt for fremkommeligheden i de smalle gader og stræder, hvis bilister, som følge af ladeboks på eget hus, i stigende omfang begynder at parkere foran eget hus med "zig zag-parkering" til følge. I dag er det oplevelsen, at bilister parkerer i samme side af vejen for netop at sikre fremkommelighed.
- Behandlingen af ansøgninger for tilladelse til råderet over vej vil være nemt forståelig for ansøger samt hurtigere at behandle i forhold til de omstændige kriterier i scenarie 2.

Procesplan

Når nærværende sag har været drøftet politisk vil scenarierne blive præsenteret for borgerne ved et borgermøde i april. Efter borgermødet vil der være mulighed for at fremsende skriftlige bemærkninger i en 14-dages periode. Herefter vurderes borgernes input og den samlede plan færdiggøres og fremlægges til politisk godkendelse i juni.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 7: Beslutning om disponering af landsbyfornyelsesmidler

Åbent punkt

7 Beslutning om disponering af landsbyfornyelsesmidler

01.11.00Ø39-0011

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	7	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune har i 2022 fået tildelt en ramme på 6.737.492 kr. fra statens pulje til landsbyfornyelse. Midlerne kan anvendes til byfornyelsesformål, herunder bl.a. områdefornyelse, energirenovering og nedrivning. Anvendelse af puljen forudsætter kommunal medfinansiering.

I denne dagsorden fremlægges forslag til disponering af landsbyfornyelsespulje 2022, samt fordeling af uforbrugte midler fra tidligere års landsbyfornyelsesmidler. Samtidig lægges der op til ændring i tidligere disponering af midler til energirenovering og nedrivning, idet forudsætningerne for disse er ændret pr. 1. januar 2022. Dette dagsordenspunkt disponerer 20,48 mio. kr. ud af i alt 21,35 mio. kr.

Disponeringerne vil blive fuldt op af anlægsbevillingssager for det enkelte projekt i henhold til beslutningen i denne sag.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at:

- Nexø områdefornyelsesprojekt tildeles 17.175.924 kr. fra statens pulje til landsbyfornyelse 2022 og tidligere år, således at der hjemtages maksimalt tilskud fra staten på baggrund af den kommunale medfinansiering.
- Aakirkeby områdefornyelsesprojekt tildeles 1.684.386 kr. fra statens pulje til landsbyfornyelse 2022 og tidligere år, således at der hjemtages maksimalt tilskud fra staten på baggrund af den kommunale medfinansiering.
- Energirenoveringspuljen; resterende kommunal medfinansiering på 354.440 kr. tilføres nedrivningspuljen og energirenoveringspuljens tidligere disponerede tilskud fra statens pulje til landsbyfornyelse på 1.344.715 kr. omfordes til andre projekter, hvorefter energirenoveringspuljen i 2022 udgør 0 kr.
- Nedrivningspuljen tilføres 354.440 kr. i kommunal medfinansiering fra energirenoveringspuljen, således at den samlede kommunale medfinansiering udgør 704.440 kr., og at nedrivningspuljen tildeles 256.660 kr. fra landsbyfornyelsesmidlerne, hvorefter det samlede tilskud fra statens pulje til landsbyfornyelse til nedrivningspuljen samlet udgør 1.056.660 kr., og nedrivningspuljens samlede udgifter udgør 1.761.100 kr.

- e) 2,7 mio. kr. fra statens pulje til landsbyfornyelse 2022 disponeres til ny områdefornyelse i 4-kløverklygen, og der udarbejdes et opprioriteringsforslag på 1,8 mio. kr. til budget 2023 til finansiering af den kommunale medfinansiering

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Bolig- og Planstyrelsen har den 14. februar 2022 udmeldt de statslige rammer for landsbyfornyelsespuljen. Bornholm er tildelt en ramme på 6,74 mio. kr. + 0,33 mio. kr. Beløbet kan anvendes til refusion af udgifter i forbindelse med byfornyelsesformål. Statens refusion udgør 60 % af kommunens udgifter. Dermed skal BRK finansiere 4,49 mio. kr. for at anvende den fulde ramme. Samlet kan der derved gennemføres (dele af) projekter for 11,23 mio. kr. med rammen for 2022.

Bornholms Regionskommune har gennem en årrække modtaget en årlig ramme af landsbyfornyelsesmidler, som er anvendt i forskellige projekter. Med udmeldingen af pulje 2022 er der nu sammen med tilbageværende midler fra tidligere år samlet landsbyfornyelsesmidler for i alt 21,35 mio. kr. til disponering.

Bornholms Regionskommune beslutter, hvordan puljen disponeres.

Om statens pulje til landsbyfornyelse

Puljen til landsbyfornyelse kan anvendes til byfornyelsesformål jf. Lov om byfornyelse, dog begrænset til det åbne land samt byer med mindre end 4.000 indbyggere.

Byfornyelsesformål er blandt andet:

- Områdefornyelse.
- Istandsættelse af nedslidte private udlejningsboliger, ejer- og andelsboliger, forsamlingshuse og erhverv i bygninger, med både beboelse og erhverv.
- Nedrivning af nedslidte boliger og erhvervsbygninger.
- Fjernelse af skrot og affald på boligejendomme.
- Kommunalt opkøb af nedslidte ejendomme med henblik på istandsættelse eller nedrivning.
- Ombygning af tomme erhvervslokaler/offentligt ejede bygninger til udlejningsboliger.
- Indretning af byrum på tomme grunde, hvor kommunalbestyrelsen giver - eller har givet - støtte til nedrivning efter byfornyelsesloven.

Tidligere disponeringer af landsbyfornyelsesmidler

Bornholms Regionskommune har igangsat fire projekter, der er delvis finansieret af landsbyfornyelsesmidler.

- Områdefornyelsesprojekt i Nexø
- Områdefornyelsesprojekt i Aakirkeby
- Energirenoveringspulje (tilskudsprojekt)
- Nedrivnings- og renoveringspulje (tilskudsprojekt)

Den kommunale medfinansiering i ovenstående projekter kommer blandt andet fra rådighedsbeløb afsat med de enkelte års budgetforlig samt den årlige kommunale pulje til nye områdefornyelsesprojekter.

Kommunalbestyrelsen besluttede 29. april 2021 en disponering af rammen for 2021 på 8,5 mio. kr. I alt blev der disponeret 1,6 mio. kr. til energirenovering, 1,6 mio. kr. til nedrivning, mens de resterende 4,9 mio. kr. blev besluttet delt på områdefornyelsesprojekterne.

Beslutningen skete under forudsætning af, at der i budget 2022 blev afsat 0,8 mio. kr. i kommunal medfinansiering til nedrivning. Det skete ikke. Beslutningen skete tillige under forudsætning af, at medfinansieringsgraden, som i 2021 var 80 % statslig, fremadrettet ville blive fastholdt på det niveau. I 2022 er medfinansieringsgraden dog tilbageført til 60 % statslig, hvilket betyder, at de midler, som ikke blev forbrugt i 2021, skal forbruges med en medfinansieringsgrad på 60 %.

Samlet set er der grundet ovenstående behov for at revurdere tilskudsrammen fra 2021. Administrationens anbefaling er derfor, at den udmeldte ramme for 2022 samt ikke brugte midler fra tidligere år ses samlet.

Forslag til ny disponering af de statslige rammer for 2022 og tidligere

Udover de allerede igangsatte områdefornyelser er Bornholms Regionskommune blevet kontaktet af den borgerdrevne styregruppe bag 4-kløverklyngen i Klemensker, Aarsballe, Nyker og Rø. De har fået tilsagn om en støtte på 4,5 mio. kr., fra Realdania samt Lokale og Anlægsfonden, men har udfordringer med at rejse den nødvendige medfinansiering. De ønsker derfor, at kommunen gennem oprettelse af et nyt områdefornyelsesprojekt skaffer den fornødne medfinansiering. Anmodningen er medtaget i nedenstående forslag til disponering.

Administrationens forslag til disponering af statens puljer til landsbyfornyelse:

Beløb i mio. kr.	Nuværende anlægsbevilling			Forslag til ændringer			Kommende anlægsbevillinger		
	Projektudgifter	Tilskud	Kommunale netto udgifter	Projektudgifter	Tilskud	Kommunale netto udgifter	Projektudgifter	Tilskud	Kommunale netto udgifter
Områdefornyelse i Nexø	3,69	-1,94	1,75	28,63	-17,18	11,45	32,31	-19,12	13,20
Områdefornyelse i Aakirkeby	3,75	-2,07	1,68	2,81	-1,68	1,12	6,55	-3,75	2,80
Nedrivningsprojekt (tilskudsordning)	1,00	-0,80	0,20	0,75	-0,25	0,5	1,75	-1,05	0,70
Energirenovering (tilskudsordning)	2,91	-2,11	0,80	-1,76	1,36	-0,4	1,15	-0,75	0,40
Områdefornyelse i 4 Kløverklyngen*	0	0	0	4,5	-2,7	1,8	4,5	-2,7	1,8

*Forudsætter at der i budget 2023 afsættes 1,8 mio. kr. i kommunal medfinansiering

Restbeløb af statsmidler til disponering udgør herefter 0,87 mio. kr.

Uddybende vedr. de enkelte disponeringer

Områdefornyelse Nexø (forventes afsluttet 2024)

Områdefornyelsesprojektet i Nexø opstod som følge af budgetforliget for budget 2018, hvor der blev afsat 0,08 mio. kr. til en proces for at få udarbejdet en helhedsplan for Nexø by og Nexø Havn. Der er siden tildelt midler til projektet blandt andet fra kommunens egen pulje, landsbyfornyelsesmidler og senest 10 mio. kr. til Nexø Strandpark i budget 2021. Med den foreslåede disponering afsættes yderligere kommunal medfinansiering via kommunens pulje til

områdefornyelse for 2021-2024 på 1,45 mio.kr. Med disponeringen forventes det, at de mest centrale elementer i områdefornyelsen vedr. Nexø Strandpark og sammenbinding af havn og by kan gennemføres. Der udestår dog de endelige tekniske afklaringer og anlægsbudgetter for strandparken samt flytning af overløb fra fælleskloakeret opland. Et revideret byfornyelsesprogram forventes fremlagt juni 2022.

Områdefornyelse Aakirkeby (forventes afsluttes 2023)

Områdefornyelsesprojektet i Aakirkeby opstod som følge af budgetforliget for budget 2018. Her blev der afsat 0,4 mio. kr. til en proces for at få udarbejdet et projektprogram, der kunne benyttes videre til en byfornyelse af Aakirkeby. Der er siden tildelt midler til projektet blandt andet fra kommunens egen pulje, landsbyfornyelsesmidler og via eksterne fondsmidler. Med den foreslåede disponering afsættes yderligere kommunal medfinansiering via kommunens pulje til områdefornyelse for 2021-2023 på 1,12 mio.kr. Med disponeringen forventes det, at de mest centrale elementer i områdefornyelsen vedr. aktivitetsplads, skovrejsning, Aakirkeby Torv, Smedetorvet og opdatering af lokalarkiv til mødested kan gennemføres. Et revideret byfornyelsesprogram forventes fremlagt juni 2022.

Områdefornyelse 4 Kløverklyngen

Som nævnt ovenfor er administrationen blevet kontaktet af den borgerdrevne styregruppe for 4-kløverklyngen. De har selv tilvejebragt 4,5 mio. kr. fra Realdania og Lokale og Anlægsfonden og anmoder om, at Bornholms Regionskommune skaffer den fornødne medfinansiering på 4,5 mio. kr. Er der politisk opbakning hertil er det administrationens anbefaling, at det sker gennem oprettelse af et nyt områdefornyelsesprojekt, der finansieres med 1,8 mio. kr. fra Bornholms Regionskommune og 2,7 mio. kr. statens pulje til landsbyfornyelse. Den kommunale medfinansiering anbefales behandlet i forbindelse med budget 2023. Hvis der er politisk opbakning vil administrationen gå i dialog med styregruppen og de involverede fonde frem mod formulering af et opprioriteringsforslag, der kan behandles i juni 2022. Før det nye områdefornyelsesprojekt igangsættes, skal det vurderes, hvornår administrationen har ressourcer til at understøtte processen. Der er pt. 4 aktive byfornyelsesprojekter i Aakirkeby, Nexø, Rønne og Allinge. Historisk har regionskommunen afviklet 1 områdefornyelse ad gangen, og den aktuelle høje aktivitet presser administrationens ressourcer. Projektet i Allinge forventes afsluttet medio 2023.

Det skal bemærkes, at Kommunalbestyrelsen i juni 2021 behandlede en ansøgning om mellemfinansiering og projektledelse af 4-kløverklyngens projekt. Forudsætningen i den sag var, at regionskommunes tidsforbrug skulle dækkes af den opnåede fondsfinansiering. Det har siden vist sig, at fondene ikke kunne godkende denne udgift, hvorfor der ikke er ressourcer til understøttelse, før en evt. ny bevilling godkendes.

Energirenoverings- og nedrivningsprojekter

Med de opdaterede forslag til disponering af landsbyfornyelsespuljens midler ændres disponeringen til at matche den eksisterende kommunale medfinansiering i de to puljer. Det foreslås samtidig, at de midler, der pt. er afsat til energirenovering på cirka 350.000 kr. disponeres til nedrivning.

Dette foreslås af følgende grunde:

1. Der har være afholdt en ansøgningsrunde på midler til nedrivning, hvor 14 ansøgninger afventer behandling. Der er pt. med den nuværende kommunale medfinansiering på 200.000 kr. alene midler til at imødekomme 2-3 ansøgninger. Samles midlerne fra energirenovering og nedrivning kan 10-12 ansøgninger imødekommes.
2. På trods af at nedrivningspuljen har kørt i en 10-årig periode opleves der fortsat stor søgning til puljen og løbende henvendelser om mulighederne for tilskud til nedrivning.
3. Der er opnået EU-tilskud til et projekt, der dels understøtter det bornholmske erhvervsliv i at opbygge kompetencer til bæredygtige nedrivninger og dels undersøger

mulighederne for at opbygge et genbrugsmarked, hvor byggematerialer fra nedrivninger genbruges. For at sikre materialer til projektet er en større pulje til nedrivning anbefalelsesværdigt.

4. Energirenoveringspuljen har været i gang siden 2020. Siden har staten oprettet en energirenoveringspulje, der dækker bredere end den kommunale pulje. Pt. er der ingen ubehandlede ansøgninger i energirenoveringspuljen, der sidst havde ansøgningsfrist i efteråret 2021.

Økonomiske konsekvenser

For at udnytte de tildelte landsbyfornyelsesmidler samt bidrage til muliggørelsen af gennemførelsen af områdefornyelsesprojekterne i Aakirkeby og Nexø er følgende fordeling af kommunens pulje til nye områdefornyelsesprojekter foretaget:

Beløb i mio. kr.	2022	2023	2024	Samlet
Områdefornyelsesprojekt i Nexø	0,47	0,28	0,70	1,45
Områdefornyelsesprojekt i Aakirkeby	0,70	0,42		1,12
I alt, pulje til nye områdefornyelser, netto	1,17	0,70	0,70	2,57

Nexø områdefornyelsesprojekt:

Der er på nuværende tidspunkt godkendt anlægsbevillinger med projektudgifter på 3,69 mio. kr. Med ovenstående fordeling af pulje til nye områdefornyelsesprojekter samt den nuværende egenfinansiering i projektet kan projektet hjemtage yderligere 17,18 mio. kr. i tilskud fra landsbyfornyelsesmidlerne. Dermed kan opnås et samlet projekt på 32,31 mio. kr.

Aakirkeby områdefornyelsesprojekt:

Der er på nuværende tidspunkt godkendt anlægsbevillinger med projektudgifter på 3,75 mio. kr. Med ovenstående fordeling af pulje til nye områdefornyelsesprojekter samt den nuværende egenfinansiering i projektet kan projektet hjemtage yderligere 1,62 mio. kr. i tilskud fra landsbyfornyelsesmidlerne. Dermed kan opnås et samlet projekt på 6,55 mio. kr.

Energirenoveringsprojekt (tilskudsordning):

Der er på nuværende tidspunkt godkendt anlægsbevillinger med projektudgifter på 2,91 mio. kr. Der er på nuværende tidspunkt givet tilsagn for 1,15 mio. kr.

Med ovenstående disponering vil energirenoveringsprojektet herefter udgøre 0 kr. i 2022.

Nedrivningsprojekt 2021 (tilskudsordning):

Der er på nuværende tidspunkt godkendt anlægsbevillinger med projektudgifter på 1 mio. kr. Der er på nuværende tidspunkt ikke givet nogen tilsagn.

Med ovenstående disponering vil nedrivningsprojektets projektudgifter herefter udgøre 1,76 mio. kr.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 8: Endelig vedtagelse af Lokalplan 126 og Kommuneplantillæg 06, Trætophytter i Rutsker Højlyng

Bilag

Endelig vedtagelse bilag 1 Samlede høringssvar med ansøgers og administrationens bemærkninger

Endelig vedtagelse Bilag 2 Ansøgers samlede bemærkning til de indkomne høringssvar

endelig vedtagelse bilag 3 Skitseforslag til nyt kortbilag

Endelig vedtagelse bilag 4 Redegørelse for Landskabelige påvirkning

Endelig vedtagelse bilag 5 forslag til kommuneplantillæg som har været i høring

Endelig vedtagelse bilag 6 forslag til lokalplan som har været i høring

Åbent punkt

8 Endelig vedtagelse af Lokalplan 126 og Kommuneplantillæg 06, Trætophytter i Rutsker Højlyng

01.02.00G00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	8	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Forslag til kommuneplantillæg nr. 06 og lokalplan 126 for trætophytter i Rutsker Højlyng har været i høring fra 8. december 2021 til 2. februar 2022.

Der indkom 19 høringssvar. På baggrund af høringssvarene foreslås, at lokalplan 126 tilpasses, så den muliggør 6 trætophytter i stedet for planforslagets 7.

Kommunalbestyrelsen skal vedtage kommuneplantillæg nr. 06 og lokalplan 126 for trætophytter i Rutsker Højlyng endeligt.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- Kommuneplantillæg nr. 06 og lokalplan nr. 126 vedtages endeligt med ændringer jf. sagsfremstillingens pkt. A-C.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales idet sagsfremstillingens ændringspunkter A-C ikke medtages.

Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon kan ikke medvirke, idet de ønsker at respektere de indsigelser, der er indkommet fra borgere og lokale foreninger omkring negativ indvirkning på flora og fauna, og idet de mener, at projektet vil begrænse naturoplevelsen for de mange til gavn for de få.

Sagsfremstilling

Indledning:

Kommunalbestyrelsen godkendte d. 25. november forslag til kommuneplantillæg nr. 06 og forslag til lokalplan nr. 126. Forslagene blev sendt i offentlig høring i perioden 8. december 2021 til 2. februar 2022. Der indkom 19 forskellige høringssvar fra i alt 30 parter. Heraf er 15 af svarene indsigelser imod projektet og 2 er positive tilkendegivelser der støtter projektet. 2 er neutrale bemærkninger. Høringssvarene kan læses i fuld længde i bilag 1 sammen med ansøgers og administrationens bemærkninger. Endvidere har ansøger lavet en samlet reaktion, der forholder sig til de indkomne høringssvar. Denne kan ses som bilag 2.

Indhold:

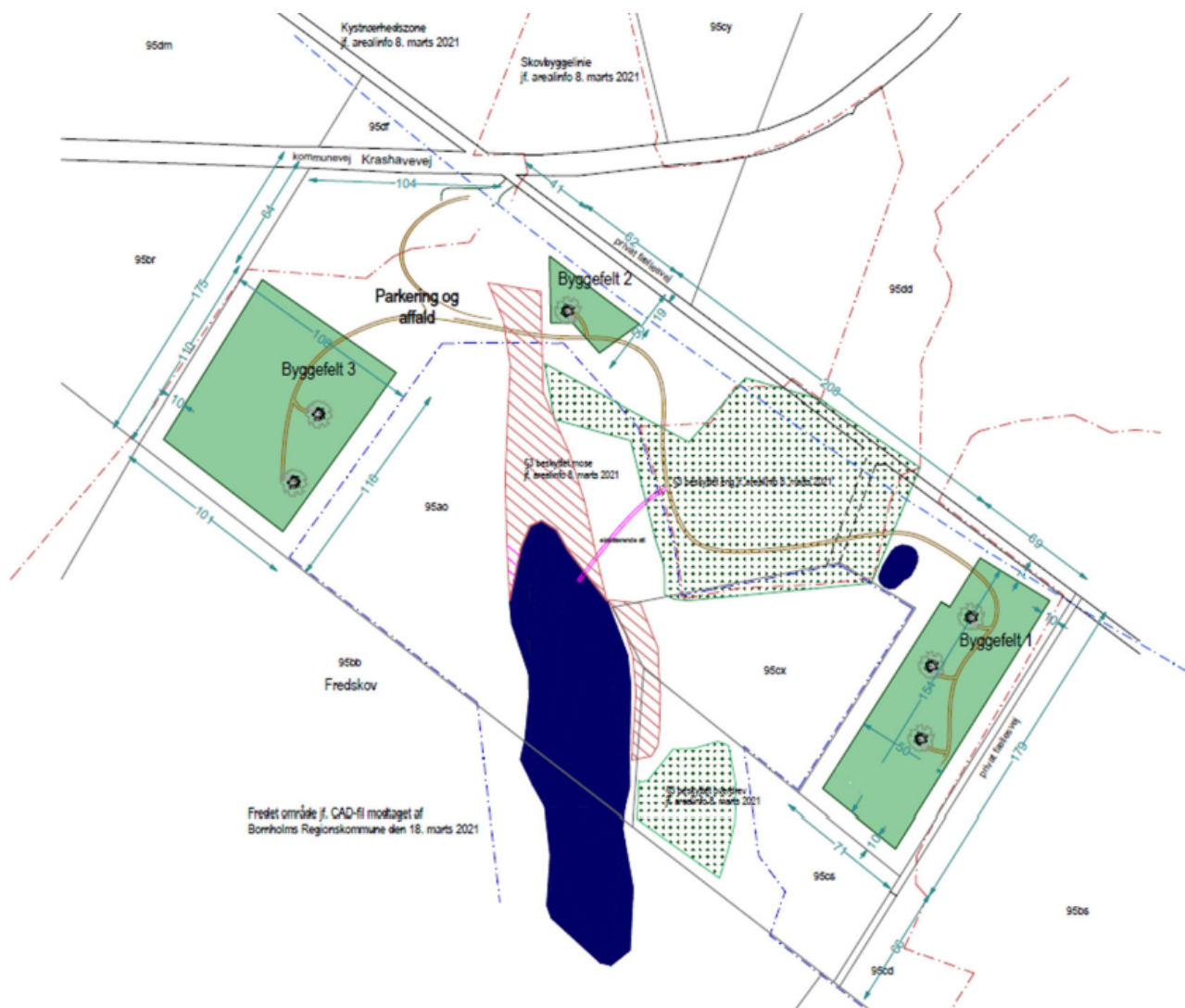
Størstedelen af hørings svarene er indkommet fra naboer, i alt 23 enkeltpersoner og DDS Bornholms Division, som gør indsigelse mod planerne. Herudover gør DN Bornholm, Nyker Rø Jagtforening og Bornholmske Borgerforeningers Samvirke ligeledes indsigelse.

Hensyn til flora og fauna er gentagende bekymringspunkter. Naboerne frygter ligeledes, at trætophytterne vil føre til øget aktivitet, ikke bare i planområdet, men også på naboejendomme, som ligeledes indeholder naturværdier.

Administrationen er enige i de mange af hørings svarenes påpegning af, at projektet vil have lokale negative effekter for flora og fauna. Projektets formål er ikke at forbedre naturen, men at etablere et oplevelsestilbud, som øger tilgængeligheden til oplevelser i naturen på Bornholm. Der er tale om et relativt beskedent antal hytter i mindre byggefeltet, og området vil herudover stadig henligge som naturområde. Endvidere søges færdslen i området styret, så besøgende hovedsageligt færdes på stierne. Området er i dag privat skov, der må skoves som enhver anden privat skov. Skoven er endvidere ikke underlagt fredskovspligt. Lokalplan 126 sikrer, at området fremadrettet bevares som skov, idet det bestemmes, at arealet skal fastholde sin skovkarakter og ubebyggede arealer skal fastholdes som naturarealer. På den baggrund er det administrationens vurdering, at selvom der er tale om en negativ påvirkning lokalt, er der samlet set tale om en mindre væsentlig påvirkning på skovarealer samt flora og fauna. Dette konkluderes ligeledes i den udførte miljøscreening.

Flere af hørings svarene er utilfredse med, at der bygges trætophytter i fredede områder, tæt på fredede områder eller i et større sammenhængende naturlandskab. Fredede områder og beskyttede områder er indtegnet på lokalplanens kortbilag. Der bliver ikke bygget i fredede eller beskyttede områder. Området er del af et større sammenhængende naturområde. Påvirkningen af det sammenhængende naturområde er beskrevet i kommuneplantillæggets redegørelse. Uddrag: *"Selv om der etableres ny bebyggelse i området i form af trætophytter, vil der være tale om relativt små byggefeltet i et område, som samlet set bevares som naturområde. Det vurderes derfor, at byggeriet ikke vil forringe sammenhængen mellem eksisterende naturområder. Byggeriet vurderes ikke at afskære muligheden for at realisere de potentielle økologiske forbindelser, idet området stadig i sin helhed henligger som naturområde. Endvidere indgår området i en forholdsvis bred økologisk forbindelse, hvor der er gode spredningsmuligheder også i tilgrænsende arealer"*

Et gentagende bekymringspunkt i indsigelserne er projektets parkeringsplads. Både, at man anlægger parkeringspladser, og at placeringen af de foreslåede parkeringspladser ligger for eksponeret, og vil være et forstyrrende element i landskabet, som vil forringe naturoplevelsen for brugere af Højlyngsstien. Det er administrationens vurdering, at projektet ikke kan realiseres uden en central parkeringsplads. Trætophytterne vil uundgåeligt blive benyttet af gæster, hvoraf mange vil komme i bil. En parkeringsplads skal sikre, at disse parkerer hensigtsmæssigt og uden for nabogrunde samt Højlyngsstien. Bornholmske Borgerforeningers Samvirke har i deres hørings svar foreslået en alternativ placering af parkeringspladsen, hvor indkørslen flyttes til den asfalterede del af Krashavevej, og placeringen af parkeringspladsen flyttes til et område, der ligger skjult fra Højlyngsstien. Den nye placering er et sted, der i dag fremstår uden træer. Ansøger er villig til at parkeringspladsen flyttes hertil, og administrationen anbefaler derfor at lokalplanen ændres så parkeringspladsen flyttes. Ændringen er skitseret nedenfor.

Skitseringen af ændringsforslag, hvor en trætophytte er fjernet fra byggefelt 1, byggefelt 2 er indsnævret og ny placering til parkeringsplads er vist.

Projektets omfang bliver i flere høringsvar beskrevet som værende for markant til området. Ansøger foreslår derfor, at en trætophytte fjernes fra projektet. Dette er også for at imødekomme en bekymring om indkigsgener til spejdnernes lejrområde på naboejendommen. En trætophytte fjernes derfor fra byggefelt 1. Parkeringspladsen skal indeholde 1,5 parkeringspladser per hytte. Ved at fjerne en hytte bliver muligheden for at etablere parkeringspladser derfor ændret fra 11 til 9 pladser.

To af høringsvarene er positive tilkendegivelser fra Destination Bornholm og Gudhjem Golfklub. Begge ser projektet som et positivt tiltag for turismen. Administrationen tilføjer hertil, at det pågældende område er udpeget i kommuneplanen som områder, hvor ferie- og fritidslivet skal understøttes og udvikles.

Foreslåede ændringer:

For at imødekomme høringsvarene anbefaler administrationen at lokalplan 126 tilpasses inden endelig vedtagelse. Ændringerne er skitseret på bilag 3. Ændringerne vil bestå i at:

- A. en trætophytte fjernes fra byggefelt 1.
- B. Indkørsel og parkeringsplads fjernes fra byggefelt 2, som således bliver væsentligt mindre.

- C. Der etableres i stedet parkeringsplads nord for byggefelt 3, som kun rummer 9 parkeringspladser, 2 mindre end i planforslaget.

Administrationen har udarbejdet planforslagene før kommuneplantillæg nummer 1, som indeholder udpegningerne *Større sammenhængende landskaber* og *Særligt værdifulde landskaber*, blev vedtaget. Der er derfor ikke blevet redegjort for udpegningerne i planforslagene. Administrationen har lavet redegørelser for udpegningerne til både forslag til lokalplan og forslag til kommuneplantillæg. Udpegningerne er redegjort for i afsnittet *Landskabelig påvirkning* som også tilføjes til planerne efter vedtagelse. Redegørelserne kan læses i bilag 4.

DN Bornholm påpeger at projektets stier efter deres opfattelse kræver dispensation fra naturbeskyttelsesloven. På denne baggrund indskrives i lokalplanens redegørelse, at bygherre, forud for anlæg af stier i § 3-områder, skal kontakte Bornholms Regionskommune, som vil vurdere, om det planlagte kræver en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Dette er for at tydeliggøre, at lokalplanen ikke fritager bygherre fra anden lovgivning.

På opfordring fra Miljøstyrelsen indskrives i Kommuneplantillæg nr. 06 og Lokalplan 126, at der ikke må skoves træer, som har potentiale som levested for flagermus.

Proces:

Når Kommunalbestyrelsen har vedtaget planerne endeligt, vil administrationen tilføje ændringerne til lokalplanen og planerne offentliggøres med en klagefrist på fire uger. Ændringerne til lokalplanen forudsætter ikke fornyet høring, idet lokalplanen ikke kan betragtes som et nyt planforslag jf. Planlovens § 27 stk. 2. Ændringerne er herudover en indskrænkning af de rammer planforslagene indeholdt, som ansøger har accepteret.

Kommunalbestyrelsen kan alternativt vælge ikke at vedtage planerne, eller vælge at vedtage planerne uden ændringer i forhold til planforslagene.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 9: Endelig vedtagelse af kommuneplantillæg 03 og lokalplan 127 for Rønne Syd delområde A

Bilag

Bilag A - forslag til kommuneplantillæg 03

Bilag B) Forslag til lokalplan 127

Bilag E - 202202 Sammenfattende redegørelse - KPT 03 og LP127

Bilag C) Rapport vedrørende markfirben

Bilag D) Rapport vedr. flagermus

Bilag F) Høringsnotat

Åbent punkt

9 Endelig vedtagelse af lokalplan 127 for Rønne Syd delområde A

01.02.05P16-0215

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	9	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen godkender

Resumé

Kommunalbestyrelsen muliggør med endelig vedtagelse af Kommuneplantillæg 03 og Lokalplan 127 et boligområde bestående af 18 matrikler med åben-lav bebyggelse (parcelhuse) samt en grøn struktur med foranstaltninger for truede dyrearter og øget biodiversitet. Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til en række forslag til justeringer, som afviger fra det oprindelige forslag til lokalplan.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller at

- kommuneplantillæg nr. 03 og lokalplan nr. 127 vedtages endeligt med ændringer jf. sagsfremstillingens forslag til ændringer, pkt. a-d.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales. René Danielsson undlader at stemme.

Sagsfremstilling

Hermed foreligger kommuneplantillæg 03 og lokalplan 127 med forslag til justeringer til endelig vedtagelse. D. 28. september 2021 blev begge forslag godkendt i kommunalbestyrelsen og sendt i høring i otte uger. Administrationen foreslår en række justeringer af bestemmelser i lokalplan, på baggrund af høringssvar og ny viden omkring en række emner omfattet af lokalplanen. Lokalplan og kommuneplantillæg skal endeligt vedtages. Kommunalbestyrelsen muliggør med vedtagelsen af planerne et boligområde bestående af 18 matrikler med åben-lav bebyggelse (parcelhuse) omkring en boligvej, samt en grøn struktur, der indeholder afværgeforanstaltninger for truede dyrearter, rekreative trædestier, veje og befæstede stier til cykler og gående, vandhuller og naturområder.

Med kommuneplantillæggets endelige vedtagelse, vedtager kommunalbestyrelsen et plangrundlag for udvikling af boliger i Rønne Syd, der ligger i direkte forlængelse af Bornholms Regionskommunes boligpolitik, vedrørende udvikling af attraktive boliger.

Kommuneplantillægget

I kommuneplantillægget defineres en grøn struktur og fire rammeområder for byggeri. Kommuneplantillægget fastlægger også vejbetjeningen. De tre delområder vejbetjenes via en forlængelse af Sagavej.

Afgrænsninger af de nye rammeområder

Lokalplanen

Lokalplanen omfatter den grønne struktur og det første delområde samt de to ejendomme, som ligger ud til Strandvejen.

Lokalplanen omfatter matriklerne 310a, 287a, 316æ, 316u, 317t og 317m.

Høringssvar

Der blev i høringsperioden indsendt i alt 10 høringssvar. Tre af de indkomne høringssvar er indsendt af naboer beboende i det eksisterende boligkvarter nord-vest for planområdet, mens tre andre er indsendt af naboer beboende langs Strandvejen (to høringssvar er fra samme husstand). To yderligere høringssvar er indsendt af borgere, der giver udtryk for interesse for køb af matrikler i delområde A. Sidst er der indgivet høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening. De væsentligste gennemgående tematikker i høringssvarene er som følger:

Kommuneplantillæggets rammer (nævnt i 7 høringssvar)

Flere høringssvar angår rammerne i kommuneplantillægget. Flere høringssvar foreslår, at byudvikling skal ske på andre placeringer, og igen flere angår kommuneplantillæggets rammer angående bebyggelsesprocent og etageantal, i delområderne B og C. Flere høringssvar gør således indsigelse mod bebyggelsesprocent på 60 i tre etager i delområde C, og der forslås i høringssvar, at delområde B og C får samme rammer som delområde A.

Administrationens bemærkninger

I forhold til placeringen af et boligområde i Rønne Syd bemærker administrationen dels, at området i mange år har været udpeget som kommende boligområde, dels at der allerede arbejdes med nyt boligbyggeri flere andre steder på øen, ikke mindst i og omkring Rønne. Lokalplanen for boligbyggeri i Rønne Syd skal således ikke ses som et alternativ til en anden placering, men som et længe planlagt led i en samlet realisering af boligpolitikens mål. Det

overordnede spørgsmål om behovet for nye boliger er et politisk opdrag, som administrationen ikke har mandat til at tage stilling til i denne kontekst.

Den specifikke placering i Rønne Syd ligger i god forlængelse af planpraksis, hvor byer udbygges indefra og ud, hvor nye byområder placeres i forlængelse af eksisterende byområder for at sikre en infrastrukturelt og funktionelt sammenhængende by. Det er ikke administrationens vurdering, at området naturværdi er af en sådan karakter eller kvalitet, at området bør fredes, og indefra og ud princippet derfor skal afviges. Derved er det samlede ressourcemæssige incitamentet for at udvikle boligbyggeri i området stort. Området er i stedet søgt udviklet med størst mulig hensyntagen og inddragelse af naturkvalitet og med særligt fokus på biodiversitet.

Mht. bebyggelsesprocenter bemærker administrationen, at kommuneplantillæggets rammer udelukkende er retningsgivende, og at den konkrete fastsættelse af bebyggelsesprocent og etageantal fastlægges i de respektive lokalplaner for delområderne B og C, hvor der endnu ikke foreligger konkrete udstykningsplaner eller projekter. Der vil i forbindelse med udarbejdelsen af lokalplaner for delområderne B og C også gennemføres miljøscreening og evt. miljøvurdering af lokalplanerne. Derfor vurderer administrationen ikke, at der er anledning til at ændre rammerne i kommuneplantillægget.

Natur/biodiversitet (5 høringssvar)

Halvdelen af de indkomne høringssvar gør, med henvisning til områdets naturmæssige værdi og dyreliv, indsigelse mod byudvikling i området.

Administrationens bemærkninger

Det er administrationens vurdering, at områdets naturmæssige værdi ikke er tilstrækkelig til at kunne retfærdiggøre en fredning. Påvirkningen af biodiversitet i området er beskrevet i miljørapporten for lokalplanen:

'Ubebyggede og ubefæstede arealer vil blive væsentligt mindre. Herved vil arealer med den forekommende vegetation, og de insekter, fugle og andre dyr, som knytter sig hertil, blive mindre. Den grønne struktur vil imidlertid sikre, at der fortsat vil være ubebyggede og ubefæstede arealer i området, hvor der vil være gode levevilkår for flora og fauna fra både tørre og våde naturtyper. Påvirkningen på dyre- og planteliv vurderes på den baggrund af være en negativ, men mindre væsentlig påvirkning i form af mindre areal at leve på, men til gengæld målrettet pleje på det område, der sikres til natur.'

Det skal herudover bemærkes, at arealet tidligere har været anvendt til landbrug, som ikke fordrer biodiversitet, da landbrug typisk er monokultur. Med anlægget af en grønne infrastruktur sikrer Bornholms Regionskommune, at byudviklingen finder sted sideløbende med hensyn til biodiversitet og levevilkår for dyreliv i området, og lokalplanen sikrer en række karakteristiske landskabselementer, som ikke var sikret forud for lokalplanens vedtagelse.

Poppelrækken (6 høringssvar)

Flere høringssvar gør indsigelse mod styning og udtynding af poppelrækken, bl.a. af hensyn til flagermus i området.

Administrationens bemærkninger

Den vedhæftede rapport vedrørende flagermus i området konkluderer, at der ikke er ynglende flagermus i poplerne, men at flagermus finder føde i området, særligt omkring poplerne. Med udgangspunkt i, at flagermus ikke yngler i poplerne, har de ikke nogen væsentlig naturmæssig funktion, og det er derfor ikke administrationens vurdering, at poplerne skal bevares, udover som landskabstræk. I forhold til markfirben, gælder det, at der ikke må være for meget skygge på arealerne under poplerne, da dette areal fungerer som spredningskorridor. Skyggen fra poplerne kan desuden blive problematisk for fremtidige beboere i delområde A.

Anbefalingen fra de eksterne eksperter vedrørende de eventuelle positive effekter af bevaring af poppelrækken, er i lokalplanen balanceret ift. hensyn til lysåbne arealer til markfirben, samt hensyn til beboelse i delområde A.

Bestemmelser vedrørende maksimal reducere/styning af poppelrækken er fastlagt ud fra en vægtning af, hvordan der både tages hensyn til rækken som et karakteristisk landskabeligt element, hensyn til ønsket om lysåben natur i spredningskorridoren på arealet under poplerne, samt hensyn til skyggepåvirkning af nye boliger i delområde A samt til, at poppelrækken giver læ til fødesøgning for flagermus.

Poppelrækken vil fortsat stå på kommunalt ejet areal. Enhver reducere/styning og fremtidig drift vil derfor bero på driftsafdelingens vurdering ud fra de ovennævnte hensyn.

Trafiksikkerhed (3 høringssvar)

3 høringssvar giver udtryk for bekymring vedrørende trafiksikkerhed i området. Der gives i høringssvarene udtryk for bekymring for, om mennesker og dyr i området fortsat vil kunne færdes sikkert i området og have sikker adgang til og fra skole ved krydsning af Sagavej, samt til og fra idrætsfaciliteter, skovbørnehave og skov udenfor lokalplanområdet.

Administrationens bemærkninger

Trafiksikkerheden i området er prioriteret igennem separerede veje og cykelstier, samt flere stier til blød trafik. Både stamvejen, som etableres i forlængelse af Sagavej og boligvejen der skal betjene det kommende boligområde i delområde A er udformet med hastighedsnedsættende tiltag, bl.a. sving, knæk i vejforløbet (brudte sigtelinjer) m.m. De væsentligste trædestier i det eksisterende område er desuden videreført i planerne for de kommende boligområder og den grønne struktur. Det er på den baggrund administrationen vurdering, at planerne lever op til de trafiksikkerhedsmæssige krav, som regionskommunen opererer efter.

Bebyggelsens udformning vedr. grønne tage (2 høringssvar)

Indsigelserne peger bl.a. på en bekymring om, hvorvidt man som grundejer kan få opført et typehus på grunden, og hvorvidt grønne tage er en fordyrende faktor for byggeri i området.

Administrationens bemærkninger

Lokalplanens bestemmelser vedrørende bebyggelsens udformning, beplantning/hegn samt befæstelsesgrad er medtaget i lokalplanen af hensyn til områdets geografi og krav/ønsker til biodiversitet. Jordbundsforhold i området gør, at muligheden for nedsivning af overfladevand er markant ringere end i andre områder. Etableringen af grønne tage på bebyggelsen, kan

forsinke 50% af tagoverfladevand, og således mindske behovet for nedsivning på terræn og aflaste presset på regnvandsledninger under terræn.

Mht. grønne tage står der i forslaget til lokalplan 127, at: 'Grønne tage... skal være med til at tilbageholde og fordampe regnvand, beskytte og dermed forlænge levetiden på de underliggende tagbeklædninger samt isolere tagfladerne. Herudover vil de grønne tage understøtte biodiversiteten i området'. Bestemmelsen vedrørende grønne tage opfylder således en række funktionelle hensyn:

- a) Forøget biodiversitet:
  - Plantedække bidrager i sig selv til biodiversiteten,
  - Blomstrende plantedække kan give næring til bier, som igen bestøver andre planter
- b) Mindsket CO₂-udledning:
  - Bedre isolering af tage og dermed mindsket CO₂-udledning fra varmetab
  - Planter optager CO₂ fra luften når planterne vokser
  - Grønne tage giver bedre isolering af tage, som betyder nedsat varmetab og dermed energiforbrug
- c) Klimatilpasning
  - Grønne tage forsinker og fordamper regnvand, med op til 50% af det regnvand der flader på tagfladerne

Det er på den baggrund administrationens vurdering, at bestemmelsen vedrørende grønne tage skal fastholdes.

Bestemmelser vedr. beplantning (1 høringssvar)

En indsiger udtrykker utilfredshed med, at der er bestemmelser vedrørende beplantning og hegn.

Administrationens bemærkninger

Lokalplanens bestemmelser vedrørende beplantning/hegn er medtaget i lokalplanen af hensyn til områdets geografi og af hensyn til en indsats omkring forøget biodiversitet.

Bestemmelserne fastlægger hjemmehørende beplantning af typer, der kan suge meget vand op af jorden, for efterfølgende at fordampe vandet fra løv, hvilket afhjælper problemet med meget terrænnært grundvand og dårlige nedsivningsforhold. Bestemmelserne er således en del af en større indsats for at afhjælpe problemer med opstuvning af overfladevand på terræn i området.

Lokalplanens afgrænsning (1 høringssvar)

Ejeren af matrikel 317a har gjort indsigelse mod lokalplanens bestemmelse vedrørende lokalplanens afgrænsning og område- og zonestatus, da afgrænsningen i kombination med bestemmelsen omkring område- og zonestatus vil resultere i, at ejendommen overgår til byzone, med lokalplanens endelige vedtagelse. Baggrunden for indsigelsen er, at der drives i dag hestehold på ejendommen, hvilket ejeren fortsat ønsker at have mulighed for. Hvis ejendommen overgår til byzone, vil ejendommen fremadrettet skulle indhente dispensationer til fortsat hestehold.

Administrationens bemærkninger

Administrationen foreslår, at afgrænsningen af lokalplanen ændres, således at ejendommen ikke omfattes af lokalplanen.

Høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening:

Derudover er der kommet høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening, der ud over nogen af de ovenstående tematiske, også retter opmærksomhed på rekreative arealer, gennembrydning af grøfter og diger, hydrologi/grundvandssænkning og omfanget af miljøvurderingen.

I høringssvaret nævnes bl.a. følgende:

- a) At den grønne struktur skal bære et stort pres som rekreativt areal, da det vil komme til at fungere som friareal for de fremtidige bebyggede boligområder.
- b) At der gøres indsigelse mod gennembrydning af diger og grøfter ifm. anlæg af stier
- c) At der skal sikres, at grundvandssænkning ikke får negative konsekvenser for naturen i området
- d) At miljøvurderingen bør tage stilling til den samlede effekt af samtlige boligområder (at administrationen undgår salami-metoden)

Administrationens bemærkninger

a) Den grønne struktur og friarealer:

Det er hensigten, at egentlige friarealer for de respektive boligområder placeres i de enkelte delområder. Den grønne struktur har dermed karakter af naturområde, der naturligvis kan bruges rekreativt på samme vilkår som andre naturområder på Bornholm.

b) Diger og grøfter:

Angående gennembrydning af diger og grøfter i området, er det ikke administrationens vurdering, at enkelte gennembrydninger vil forringe kvaliteten af diger og grøfter som fortidsminder væsentligt. Det er desuden administrationens vurdering, at gennembrydninger vil være væsentlige for kvaliteten af stinettet i området, og at denne er afgørende for trafiksikkerheden og ønsket om, at flere tager cyklen til daglige gøremål.

c) Grundvandssænkning:

På grund af terrænnært grundvand, kan det blive nødvendigt at grundvandsænke i forbindelse med nybyggeriet. Grundvandssænkningen planlægges udført som dræn og grøfter. Fra de nye dræn og grøfter vil vandet blive ledt til de vådområder, der etableres i den grønne struktur syd for boligerne. Den lokale grundvandssænkning vurderes ikke at påvirke naturværdierne i den grønne struktur og omgivelserne negativt. De overdrevslignende naturarealer i den grønne struktur er i forvejen tørre naturtyper, mens tilledningen af vand til grøfter og vådområder vil bidrage positivt til at sikre og skabe de våde naturtyper i området.

d) Miljørapport:

Bornholms Regionskommune vurderer, at konsekvenserne af vedtagelse af både Kommuneplantillæg nr. 03 Rønne Syd og Lokalplan nr. 127 Rønne Syd Delområde A fuldt belyser påvirkningen på den biologiske mangfoldighed.

Bornholms Regionskommune vil gerne medgive, at det kunne fremgå mere eksplicit af miljørapporterne. Kommunen har dog i hele sin tilgang til særligt udpegningen af den grønne struktur fra start tænkt rundt om alle tre delområder og har ikke alene forholdt sig til Delområde A, som var under samtidig planlægning. Det at den grønne struktur er fastlagt ved første mulige lejlighed i Lokalplan nr. 127 Rønne Syd Delområde A understøtter dette. Bornholms Regionskommune har således ikke splittet den grønne struktur op og afventet at udpege grøn struktur til Delområde B og C til den detaljerede lokalplanlægning for disse områder.

Bornholms Regionskommune vil samtidig gerne påpege, at hele planområdet for nuværende er landbrugsjord i omdrift, som kan genopdyrkes. Der ligger en eksisterende ramme for området, som kun udpeger hele området til byudvikling. Dyre- og planteliv er således ikke målrettet sikret plads i området ud fra områdets status inden vedtagelse af Kommuneplantillæg nr. 03.

Ny viden om popler

Administrationen er i løbet af høringsperioden blevet opmærksomme på en problematik angående sikkerhed ift. poppelrækken i området. Hensynet til lysåbne arealer på terræn, der er en del af afværgesforanstaltningerne for beskyttede markfirben, samt hensyn til skyggeeffekter for de østligst beliggende byggegrunde i delområde A er baggrunden for, at der i lokalplanforslaget er muliggjort en udtynding i poppelrækken. Når der udtyndes i en række træer, der har stået tæt i mange år, som den nuværende poppelrække har gjort, vil der blive efterladt træer, som vil blive mere udsat for at vælte, og der vil som konsekvens af styning opstå forøget risiko for nedfaldende grene. Da poplerne står indenfor 12 meter af byggefeltet i delområde A, og indenfor 6 m. fra skel, hvor der må formodes at der bliver etableret private opholdsarealer i form af haver, er det administrationens vurdering, at risikoen for faldende træer i poppelrækken udgør en risiko for fremtidige beboere i området, samt for færdsel på arealer der er udpeget til stiforbindelser. Som konsekvens heraf foreslår administrationen, at bestemmelsen omkring minimumhøjde på 10 m. udgår.

Revision af spildevandsplanen

I den eksisterende spildevandsplan er områderne omfattet af lokalplan og kommuneplantillæg omfattet af krav om håndtering af regnvand på egen matrikel. Administrationen har derfor iværksat jordbundundersøgelser i området samt undersøgelser af områdets potentiale for lokal afledning af regnvand. Rapporterne viser, at potentialet for nedsivning af regnvand i området generelt er ringe, hvilket betyder at håndtering af regnvand på egen grund er problematisk. Som resultat heraf, er det på nuværende tidspunkt administrationens anbefaling, at området med den kommende revision af spildevandsplanen overgår fra spildevandskloakeret til separatkloakeret. Godkendes spildevandstilægget vil grundejere i området have ret til at aflede regnvand til forsyningens regnvandskloak. Bornholms Energi og Forsyning vil således blive ansvarlige for anlæg af passende infrastruktur i og udenfor området, i form af kloakering til regnvand. På trods af separatkloakering er der fortsat behov for, at der i området laves foranstaltninger til lokal afledning og tilbageholdelse af regnvand – bl.a. i form af grønne tage og søer mv.

Forslag til ændringer i lokalplan 127:

På baggrund af høringssvar og ny viden omkring sikkerhed vedr. poppeltræerne foreslår administrationen en række ændringer i forslaget til Lokalplan 127. Ingen af de foreslåede ændringer i lokalplanens bestemmelser vil udløse fornyet høring, da de ikke er i modstrid med lokalplanens principper.

a) Poppelhegnet:

Bestemmelsen i paragraf 7.2 angående levende hegn angående minimum højde på popler udgår. Lokalplanens formålsparagraf indeholder bestemmelser omkring bevaring af karakteristiske landskabselementer. Det er dog ikke en del af lokalplanens principper, at poppelrækken bevares i dens nuværende form. Derfor er det ikke i konflikt med lokalplanens principper, at ændre bestemmelsen.

Bestemmelsen ændres fra:

'Det levende hegn, benævnt som poppelrækken, skal bestå af en række af popler med indbyrdes afstand af maksimalt 10 meter mellem stammerne. Træerne skal være mindst 10 meter høje.'

Bestemmelsen ændres til:

'Det levende hegn, benævnt som poppelrækken, skal bestå af en række af popler med indbyrdes afstand af maksimalt 10 meter mellem stammerne. '

b) Delområdebenævnelser:

Delområdebetegnelser ændres fra bogstaver til tal, for ikke at skabe begrebsforvirring ift. kommuneplantillæggets betegnelser, som benævner rammeområder med bogstaver. Områdebetegnelserne vil således ændres fra hhv. 'delområde A, B, C og D, til hhv. 'delområde 1, 2, 3 og 4'.

c) Ændring i lokalplanens afgrænsning

Matrikel 317a udgår af lokalplanens afgrænsning.

d) Bebyggelsens udformning

Med udgangspunkt i to høringssvar fra potentielle købere af byggegrunde i delområde A, forslår administrationen en lempelse i lokalplanens bestemmelser vedrørende bebyggelsens udformning. Administrationen indstiller, at krav om flade tage erstattes med en bestemmelse om maksimalt 30 graders taghældning. Bestemmelsen vil gøre det muligt for fremtidige grundejere at vælge en taghældning på mellem 0 og 30 grader. Begrundelsen for begrænsningen i taghældning er, at 30 grader er den maksimale hældning for et tag, hvorpå der kan etableres grønne tage.

Som følge af ændringen i bestemmelsen angående taghældning, udgår krav om murkroner i paragraf 6.2. afsnit 1, da denne bestemmelse ligger i direkte forlængelse om bestemmelsen angående flade tage.

Bestemmelsen i paragraf 6.1, afsnit 1 ændres fra:

'Tage må kun udføres som flade tage'.

Bestemmelsen erstattes med:

'Tage skal udføres med en hældning på maksimalt 30 grader'.

Derudover udgår bestemmelsen i paragraf 6.2, afsnit 1 vedrørende facaders afslutning med murkrone i bebyggelsens udformning, delområde A.

Sammenfattende miljøredegørelse:

Ifølge miljøvurderingslovens § 13, stk. 2 skal der i forbindelse med den endeligt vedtagne plan udarbejdes en sammenfattende redegørelse, som beskriver:

- Hvordan miljøhensyn er integreret i planen

- Hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen er taget i betragtning
- Hvorfor den vedtagne plan er valgt på baggrund af rimelige alternativer, der har været behandlet
- Hvordan myndigheden vil overvåge de væsentlige indvirkninger på miljøet af planen

Bornholms Regionskommune har inddraget de indkomne høringssvar, hvilket har givet anledning til mindre ændringer samt sproglige præciseringer i lokalplanen. Bornholms Regionskommune er under høringsperioden og behandlingen af høringssvarene samtidig blevet opmærksom på flere modsatrettede hensyn i forhold til det landskabsэлеment, der kaldes 'poppekrækken', hvilket medfører en ændring af bestemmelsen for dette.

De indkomne høringssvar har ikke givet anledning til ændringer i kommuneplantillægget.

Udkast til sammenfattende redegørelse til miljørapport er udarbejdet på baggrund af administrationens indstilling vedrørende endelig vedtagelse af Lokalplan nr. 127 Rønne Syd Delområde A. Den sammenfattende redegørelse vil blive lagt ind i miljørapporten i det reservede afsnit i den digitale lokalplan efter endt politisk behandling. Hvis kommunalbestyrelsen beslutter noget andet end administrationen indstiller, vil den sammenfattende redegørelse blive rettet til.

Proces:

Når Kommunalbestyrelsen har vedtaget planerne endeligt, vil administrationen tilføje de ændringer kommunalbestyrelsen vedtager til lokalplanen, og planerne offentliggøres med en klagefrist på fire uger. Ændringerne til lokalplanen forudsætter ikke fornyet høring, idet lokalplanen ikke kan betragtes som et nyt planforslag jf. Planlovens § 27 stk. 2.

Kommunalbestyrelsen kan alternativt vælge ikke at vedtage planerne, eller vælge at vedtage planerne uden ændringer i forhold til planforslagene.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 10: Igangsætning af lokalplan for Rønne Syd område B

Bilag

Hovedprincipper æbleløkkerne v3

Åbent punkt

10 Igangsætning af lokalplan for Rønne Syd område B

01.02.05P16-0225

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	10	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

Område B i den forestående udbygning af Rønne Syd blev i juni 2021 udbudt til salg. Det vindende tilbud blev projektet kaldet "Æbleløkkerne". Bygherren på projektet har nu anmodet om igangsætning af lokalplanlægning med afsæt i projektet. Projektet kræver udarbejdelse af en lokalplan. Økonomi- og Klimaudvalget skal godkende, at planlægningen igangsættes.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- lokalplanlægning for Rønne Syd område B igangsættes med afsæt i skitseprojektet Æbleløkkerne herunder de hovedprincipper, der er vedlagt som et bilag til sagsfremstillingen

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Boligprojektet Æbleløkkerne

Område B for udbygningen med boliger i Rønne Syd blev i juni 2021 udbudt til salg. Det vindende tilbud blev projektet kaldet "Æbleløkkerne". Projektet understøtter kommunens boligpolitik og vision om 42.000 indbyggere.

Projektet for Æbleløkkerne er på skitsestadiet, og færdigudvikles sideløbende med, at administrationen udarbejder en lokalplan, der er afstemt med projektet.

Principiel bebyggelses- og vejbetjeningsplan for Æbleløkkerne i område B

Forholdet til kommuneplanen

Kommunalbestyrelsen besluttede 25. juni 2020 at igangsætte udarbejdelsen af et kommuneplantillæg for at muliggøre lokalplanlægning for boliger ved en udvidelse af Rønne Syd i tre forskellige områder, henholdsvis område A, B og C. Kommuneplantillæg nr. 03, der vil omfatte både område A, B og C samt den grønne struktur, forventes vedtaget af Kommunalbestyrelsen ved møde 31. marts 2022.

Området vil blive omfattet af kommuneplanrammen "Boligområde B Rønne Syd - 101.B.58" hvorefter området vil blive udlagt til boligformål med en max bygningshøjde på 8,5 meter, en bebyggelsesprocent på 40, og et max etageantal på 2.

Lokalplanens indhold

For at omdanne området til boligområde og overføre det til byzone, skal der først udarbejdes et forslag til en lokalplan. I lokalplanen skal der fastsættes bestemmelser, som regulerer bebyggelsens omfang og placering, bebyggelsens udseende, bebyggelsens anvendelse, veje og parkering, stiforbindelser og de ubebyggede arealer.

Administrationen er ved gennemgangen af skitseprojektet Æbleløkkerne nået frem til en række hovedprincipper, som i størst muligt omfang videreføres i lokalplanbestemmelserne. Hovedprincipperne, som bygherre er indforstået med, er beskrevet i et bilag til sagsfremstillingen.

Æbleløkkerne

Vejadgangen til området vil primært foregå via en lokal fordelingsvej placeret langs poppelrækken. Områdets parkering placeres i tilknytning til vejen, og den kommunale stamvej.

Bebyggelsen vil bestå af relativt ensartede bygninger, fortrinsvis i to planer. Arealet mellem husene vil fremstå som grønne fællesarealer, kombineret med mindre lommer af terrasser langs husene. De fælles rekreative arealer vil have et naturligt præg, og på de større arealer mellem bebyggelserne skal etableres små pladser til ophold og evt. fælleshuse i form af væksthuse.

Principl skitse af bebyggelsens variation med taghældninger, kviste, karnapper og knopskydninger samt "rummet" mellem bygningerne.

Bygningerne er sammensat af boliger i forskellige størrelser og antal etager. De fleste boliger vil have indgang i stueplan. Boliger som alene er placeret på 1. sal vil have adgang via udvendige trapper. Bebyggelsen tilføjes variation i form af taghældninger, kviste, karnapper samt knopskydninger visse steder på bebyggelsen. Facaderne beklædes med træ.

Den forestående proces

- Forslag til lokalplan udarbejdes med teknisk bistand fra bygherre.
- Lokalplanforslaget screenes for eventuel pligt til udarbejdelse af miljørapport.
- Lokalplansforslaget og en eventuel miljørapport forelægges til Natur-, Miljø- og Planudvalgets samt Økonomi- og Klimaudvalgets godkendelse.
- Offentlig høring af forslaget til lokalplan i minimum fire uger
- Politisk behandling af høringssvarene i Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget samt endelig vedtagelse af lokalplanen. I forbindelse med vedtagelsen vil der kunne ske tilretninger af lokalplanen.
- 4 ugers klagefrist

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 11: Anmodning om planlægning for "Friskoven" Bygaden 23, 3720 Åkirkeby

Bilag

Høringssvar

Visioner for Friskoven

kortbilag

11 Anmodning om planlægning for "Friskoven" Bygaden 23, 3720 Åkirkeby

01.02.05P21-0513

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	11	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Freja Friberg, Nina Lundbak og Mads Kissow har på vegne af andelsboligforeningen "Friskoven" bedt kommunen om planlægning for området. Kommunen har modtaget en anmodning om at måtte etablere boliger og småerhverv på ejendommen Bygaden 23 i Aakirkeby. Der skal udarbejdes forslag til kommuneplantillæg og lokalplan for at muliggøre deres projekt.

Foreningen købte ejendommen af kommunen i 2018. Ejendommen ligger i udkanten af Almindingen og har tidligere blandt andet været anvendt som kommunal produktionshøjskole, som blev indrettet i de gamle træbarakker. Kommunalbestyrelsen besluttede den 4. november 2021, at der skulle indkaldes ideer og forslag forud for beslutning om udarbejdelse af kommuneplantillæg. Der har været indkaldt ideer og forslag og kommunalbestyrelsen kan beslutte at igangsætte planlægningen.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- igangsætte planlægning for bofællesskabet "Friskoven" ved Aakirkeby

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunen har modtaget en anmodning om at etablere boliger og småerhverv på ejendommen Bygaden 23 i Aakirkeby.

Ansøgerne ønsker at skabe et bofællesskab og mulighed for småerhverv i og ved de eksisterende bygninger. Bornholms Regionskommune har givet landzonetilladelse til indretning af boliger i nogle af bygningerne. Ansøger ønsker at reetablere nogle nedrevne boliger samt opføre 4 små boliger hver på ca. 40 m². I alt lægges der op til 19 boliger, fællesfaciliteter og småerhverv.

Ønskerne går ud over, hvad der kan lade sig gøre inden for landzonereglerne, og det kræver derfor, at der udarbejdes et kommuneplantillæg og lokalplan, hvis projektet skal imødekommes.

Boligprojektet, som lokalplanen muliggør, indfrier flere mål fra boligstrategien. Særligt ambitionen om 1.200 nye boliger i 2028 for at understøtte visionen om 42.000 borgere i 2028 samt ambitionen om en mere varieret boligmasse.

Bygningernes anvendelsehistorik

Bygningerne er fra 1939, hvor der blev oprettet en Statsungdomsarbejdslejr og senere skole for grønlandske børn. Senest har kommunens Produktionshøjskole haft til huse i bygningerne i perioden fra 1983 til 2011.

Siden har bygningerne på den i alt 120.049 m² store grund, hvoraf 82.000 m² er fredskov, ikke været anvendt. På grunden er der lidt over 2.500 m² bygninger i meget slidt stand.

Fællesskabet kaldet "Friskoven" købte ejendommen af kommunen i 2018. Ejendommen ligger i udkanten af Almindingen.

Området er markeret med hvid farve.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget besluttede den 4. november 2021 at indkalde idéer og forslag fra offentligheden i to uger. Der har været indkaldt ideer og forslag i perioden fra den 8. december 2021 til den 4. januar 2022. I perioden er der indkommet 1 høringssvar.

Høringssvar

Lars og Vinnie Munk Sørensen, Bygaden 29B, 3720 Åkirkeby er kritiske over for anvendelsen af området til "landsby" i et Natura 2000 område. De udtrykker desuden, at der ikke bør gives tilladelse til yderligere bebyggelse før landzonetilladelsen til etablering af beboelse er udnyttet. *Høringssvaret er vedlagt som bilag.*

Administrationens bemærkninger:

Formålet med lokalplanen vil være at muliggøre en samlet boligbebyggelse i området på op til 19 boliger.

Bebyggelsen skal tilpasses til de eksisterende og tidligere bygningsproportioner samt muliggøre 4 småhuse/tiny houses på op til ca. 40 m².

Administrationen vil i sin planlægning tage mest muligt hensyn til naturen på lokalplanens område og forholdet til de omkringliggende naturområder, herunder en samlet spildevandsløsning, der ikke belaster området.

Tidlig screening af området

- Støjkonsekvens: Selvom den gamle produktionshøjskole ligger indenfor crossbanens støjkonsekvenszone vurderer administrationen, at produktionshøjskolens matrikler ikke er støjbelastede. Vurderingen er baseret på støjdbredelseskort udfærdiget af Motorsportens Akustiklaboratorium i en støjrapport af 16. juli 2016.
- Offentlig adgang: Bygaden er offentlig vej og skal holdes åben både for offentligheden og for vejbetjeningen (og beredskabet) af Bygaden 29 (naboejendom).

- Fredskoven skal respekteres, og der kan kun bygges og dyrkes afgrøder, hvor der ikke er fredskov.
- Området er omfattet af Grønt Danmarkskort eksisterende natur, og indeholder §3 beskyttet natur, §3 beskyttede vandløb, EU fuglebeskyttelsesområde.
- Området er udpeget som Natura 2000, men der er ikke registreret habitatnatur i området.

Fokuspunkter i planlægningen

Formålet med lokalplanen vil være at muliggøre en samlet boligbebyggelse i området på op til 19 boliger. Heraf forventes 15 boliger indrettet i eksisterende bygninger, mens der indrettes 4 nye boliger i småhuse / tiny houses. Fordelingen kan ændres i forbindelse med lokalplan-planlægningen.

Bebyggelsen skal tilpasses til de eksisterende og tidligere bygningsproportioner samt muliggøre 4 småhuse/tiny houses på op til ca. 40 m².

Administrationen vil i sin planlægning tage mest muligt hensyn til naturen på lokalplanens område og forholdet til de omkringliggende naturområder, herunder en samlet spildevandsløsning, der ikke belaster området.

I forbindelse med en kommende lokalplan skal ansøgerne levere beskrivelser, redegørelser og informationer som grundlag for udarbejdelse af startredogørelse og efterfølgende lokalplan. Herunder udarbejde tegninger, illustrationer, visualiseringer mv. med henblik på synliggørelse i lokalplanforslaget

Proces:

- Forslag til kommuneplantillæg og lokalplan udarbejdes og screenes for miljøvurdering.
- Kommuneplantillæg og lokalplan fremlægges til Natur-, Miljø- og Planudvalget (indstiller), Økonomi- og Klimaudvalget (indstiller) og Kommunalbestyrelsen (beslutter).
- Offentlig høring i 8 uger
- Planforslagene fremlægges efter indsigelsesbehandling til Natur-, Miljø- og Planudvalget (indstiller), Økonomi- og Klimaudvalget (indstiller) og Kommunalbestyrelsen (beslutter).
- 4 ugers klagefrist

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 12: Vedtagelse af ændret støjkonsekvenszone ved helikopterlandingspladsen i Rønne

Bilag

Forslag til kommuneplantillæg nr. 10

Referat fra ØEPU 10. feb. 2021

Debatoplæg - Muligheder for nye boligområder i det sydlige Rønne

Referat fra KB-møde 16. december 2021

VVM endelig udgave, oktober 2009

Åbent punkt

12 Vedtagelse af ændret støjkonsekvenszone ved helikopterlandingspladsen i Rønne

01.02.05P16-0211

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	12	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen godkender

Resumé

Kommunalbestyrelsen godkendte 16. december 2021 forslag til en reduceret støjkonsekvenszone omkring helikopterlandingspladsen ved Bornholms Hospital. Forslaget har nu været i offentlig høring i fire uger, og der er ikke indkommet indsigelser. Kommunalbestyrelsen kan herefter vedtage den reducerede støjkonsekvenszone endeligt.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- kommuneplantillæg nr. 10 vedtages

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:
Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Siden 2009, hvor helikopterlandingspladsen ved Bornholms Hospital blev planlagt, har et betydeligt område af det sydlige Rønne været udlagt som en støjkonsekvenszone. Området er vist med lys gråtone på dette kort:

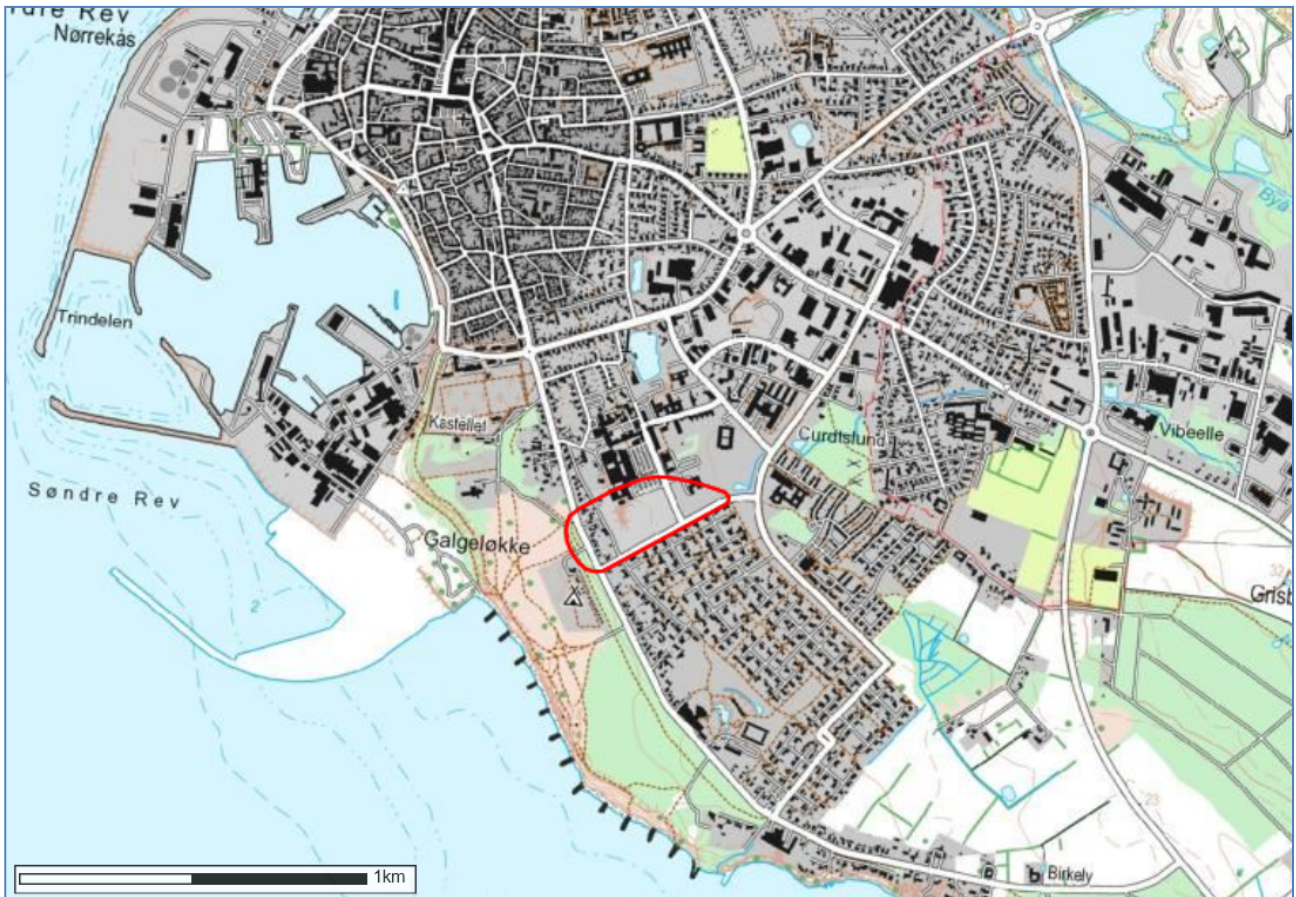

Den hidtidige støjkonsekvenszone omfatter store dele af Rønne Syd

Inden for det viste område er der flere ubebyggede arealer, der potentielt vil kunne lokalplanlægges til nye boligområder. Dette er dog ikke umiddelbart muligt, idet hele området siden 2009 i kommuneplanen er blevet betragtet som en støjkonsekvenszone. Den store udstrækning af støjkonsekvenszonen har alene været baseret på en teoretisk mulighed for at området vil kunne blive udsat for et natligt støjniveau, som kan forårsage, at man bliver vækket om natten. Det har ikke været vurderet, hvor sjældent eller i hvor lang tid støjen måtte være til stede.

På baggrund af godt ti års erfaringerne med helikopterbeflyvningen af Bornholms Hospital, kan det nu konstateres, at der årligt kun finder ca. 20-30 flyvninger sted i tidsrummet mellem kl. 22 og kl. 07. Dette svarer til de forudsætninger, der i 2009 lå til grund for VVM-redegørelsen for helikopterlandingspladsen. Kommunalbestyrelsen har derfor vurderet, at der ikke er grund til fortsat at lade hele det viste område være betegnet som støjkonsekvenszone i kommuneplanen.

Kommunalbestyrelsen har i stedet foreslået, at støjkonsekvenszonen indskrænkes til at omfatte det areal, som i VVM-redegørelsen for helikopterlandingspladsen blev beregnet til at blive belastet med støj over Miljøstyrelsens vejledende grænseværdi på 55 dBL_{DEN}.

Foreslået støjkonsekvenszone, der omfatter arealer, som udsættes for støjgenevirkning over 55 dBL_{DEN}

Grænseværdien på 55 dBL_{DEN} gælder for boligområder, der udsættes for støj fra lufthavne og flyvestationer. Boliger bør som udgangspunkt ikke lægges på arealer, hvor støjbelastningen overstiger denne værdi.

Ingen konsekvenser for eksisterende boliger

Ændringen af støjkonsekvensområdet i kommuneplanen har ingen betydning for de eksisterende boliger i området. Formålet med planlovens regler om, at der i kommuneplanen skal gøres rede for udstrækningen af et støjbelastet areal, er alene at regulere fremtidig lokalplanlægning. Konsekvensen ved en reduktion af det støjbelastede område er kun, at der vil blive ændret på hvilke arealer, det vil være muligt at lokalplanlægge til støjfølsom anvendelse som fx boliger.

Ingen konsekvenser for beflyvningen

Ændringen vil heller ikke have nogen konsekvens for beflyvningen af Bornholms Hospital, idet det fortsat vil være hver enkelt pilot, der bestemmer flyveretningen, som især fastlægges på baggrund af den aktuelle vindretning.

Om klagemulighed

Hospitalsrelaterede flyvninger er undtaget støjregulering. Der kan derfor ikke klages over støjen fra helikopterflyvningerne af Bornholms Hospital. Det kan tilføjes, at administrationen aldrig har modtaget henvendelser over støjniveauet fra helikopterne.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 13: Endelig vedtagelse planer for udvidelse af Vibegårdscentret

Bilag

Referat fra Kommunalbestyrelsen 25. nov. 2021

Analyserapport vedr. udvidelse af Vibegårdscentret

Forslag til kommuneplantillæg nr. 07 for et aflastningsområde ved Vibegårdscentret

Forslag til lokalplan for en udvidelse af Vibegårdscentret

Høringsnotat 15.02.2022

Høringssvar fra AakirkeBYtinget vedr. udvidelse af Vibegårdscentret

Høringssvar fra Jørn og Dorrit Kofoed

Høringssvar fra Erhvervsforeningen Østbornholm vedr. udvidelse af Vibegårdscentret

Høringssvar fra Rønne Handelsstandsforening vedr. mulig udvidelse af Vibegårdscentret

Uddybende bemærkninger til høringssvar fra Jørn og Dorrit Kofoed

Åbent punkt

13 Endelig vedtagelse planer for udvidelse af Vibegårdscentret

01.02.05P21-0469

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	13	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede 25. november 2021 at godkende forslag til kommuneplantillæg nr. 07 og forslag til lokalplan nr. 133. Planerne vil gøre det muligt at udvide Vibegårdscentret med én udvalgsvarebutik på max. 1.550 m².

Planforslagene har nu været i offentlig høring, og der er indkommet fire høringssvar. Kommunalbestyrelsen skal herefter tage stilling til en endelig vedtagelse af de to planforslag. I forbindelse med vedtagelsen vil der kunne besluttes mindre ændringer i lokalplanen

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- kommuneplantillæg nr. 07 og lokalplan nr. 133 vedtages i den foreliggende form.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Punktet er udsat.

Sagsfremstilling

Planforslagene og en tilhørende detailhandelsredegørelse har været i offentlig høring i otte uger. Regionskommunen har modtaget fire høringssvar. Administrationen har som bilag til denne sagsfremstilling udarbejdet et høringsnotat, hvor administrationen har resumeret høringssvarene og kommenteret de forhold, som har teknisk karakter. De politiske udsagn i høringssvarene er ikke kommenteret. Hovedsynspunkterne i høringssvarene er disse:

- *AakirkeBYtinget* gør opmærksom på, at de levende byer og lokalsamfund er et styrkepunkt for Bornholm. Det store lokale engagement fra handlende og borgere, der ses i byerne, skaber de levende byer. Dette kan man risikere at miste, hvis man fortsætter med at koncentrere handlen i Rønne. Da Bornholm har brug for levende byer og samfund, håber AakirkeBYtinget, at kommunalbestyrelsen vil afvise lokalplansforslaget.
- *Erhvervsforeningen Østbornholm* mener, at Bornholm fortsat skal være en ø med levende byer uden for Rønne, hvor der er butikker, der kan servicere borgerne året rundt. Hvis vi ikke har byer med klassiske detailhandelsbutikker, der yder "den gode

gamle service" til borgerne, taber vi attraktiviteten overfor de nye tilflyttere, som vi har så meget brug.

Foreningen er kritisk over for den detailhandelsanalyse, der ledsagede planforslagene. Analysen har ikke forholdt sig til, at Bornholm er blandt de landsdele med den højeste gennemsnitsalder, og det kræver en helt anden detailhandelsstruktur at servicere en sådan demografi.

Der er ikke brug for et fysisk Elgiganten-butikskoncept på Bornholm.

Administrationens bemærkninger

Detailhandelsanalysen er udarbejdet på baggrund af redegørelseskravene i planloven. Disse krav omfatter ikke demografiske forhold.

- *Jørn og Dorrit Kofoed, Åkirkebyvej 141, Rønne*, som vil blive naboer til den foreslåede butiksbygning, forudser, at bygningen kommer til at opleves som en voldsom høj væg tæt på deres grund.

I følge lokalplanforslaget vil bygningen kunne opføres med en højde på op til 7,5 meter og i en afstand af ca. 5 meter fra skellet mod deres grund. Naboerne foreslår, at bygningen omplaceres, så der bliver 10 meters afstand til deres skel. De 22 p-båse, som der ellers er planlagt til ny butik, vil hermed ikke kunne etableres inden for lokalplanområdet.

Naboerne foreslår, at p-båsene i stedet placeres inde på det areal, der er tilknyttet de eksisterende butikker i Vibegårdscentret, hvilket vil betyde, at der skal anlægges en ny intern vej i en bredde på 5 meter og længde på ca. 125 meter. Vejen vil skulle anlægges på et areal, der i overensstemmelse med den gældende lokalplan for Vibegårdscentret er anlagt som et 20 meter bredt grønt bælte mellem Åkirkebyvej og Vibegårdscentrets p-plads.

Administrationens bemærkninger

Administrationen har i et uddybende bilag beskrevet og illustreret naboernes forslag.

- a) Det er administrationens vurdering, at naboernes forslag om reduktion af det eksisterende grønne bælte og opbygning af en ny intern vej vil svække det grønne bælte, der er udlagt på baggrund af et ønske om at sikre grønne landskabelige indkørsler til Rønne.
  - b) Det er endvidere administrationens vurdering, at en realisering af forslaget vil medføre et betydeligt entreprenørarbejde og tilhørende anlægsudgifter, som ikke står mål med de opnåede fordele. Til grund for denne vurdering ligger, at lokalplanen indeholder krav om, at bygherren etablerer en afskærmende beplantning mellem butiksbygningen og skellet mod naboen. Beplantningen skal udføres med fuglekirsebær i en højde på minimum 4 meter på plantningstidspunktet. Den indbyrdes afstand mellem træerne i træækken skal være fire meter.
- *Rønne Handelsstandsforening* siger ja til en Elgiganten-butik i Rønne, men mener, at det er forkert at placere den uden for Rønnes centrum. Erfaringerne fra mange byer i Danmark viser, at den uhæmmede udflytning af detailhandel fra byerne har medført uddøende bymidter. Rønne Handelsstandsforening foreslår, at butikken placeres i bymidten, fx på det areal, ved siden af SnellemarkCentret, som er planlagt til en udvidelse af SnellemarkCentret. Her vil der være rig mulighed for at etablere en stor og flot butik på 1500-1600 m².

Administrationens bemærkninger

Administrationen kan bekræfte, at den gældende lokalplan for SnellemarkCentret giver mulighed for at udvide centrets eksisterende butiksareal med yderligere ca. 1400 m².

Denne udvidelsesmulighed forudsætter, at der nedrives seks mindre ejendomme langs med gaden Snellemark.

Elgiganten har foretrukket en placering ved Vibegårdscentret.

Der er truffet politisk beslutning om at igangsætte planlægning for en udvidelse af Vibegårdscentret.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 14: Status på Energiø Bornholm

Bilag

Bilag 1: Brev fra Klima-, energi- og forsyningsministeren til Jacob Trøst

Åbent punkt

14 Status på Energiø Bornholm

13.35.00G01-0002

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget orientering

Natur-, Miljø- og Planudvalget orientering

Økonomi- og Klimaudvalget orientering

Kommunalbestyrelsen orientering

Resumé

Udvalgene og Kommunalbestyrelsen orienteres om status for Energistyrelsens planlægning af Energiø Bornholm, herunder også status på tilkobling, etablering og Energistyrelsens Miljøvurdering af planen for Energiø Bornholm.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller:

- Sagen til orientering.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen har den 25. november 2021 fået oplyst baggrund og status for Energiø Bornholm. En del af denne baggrund og status fremlægges opdateret her:

Baggrund

Etablering af en havvindmøllepark i Østersøen med dens tilhørende landanlæg på Bornholm er besluttet i Klimaaf tale for energi og industri m.v. af 22. juni 2020. Heri står der: *"Partierne ønsker, at der senest i 2030 skal etableres to energiøer med i alt 5 GW tilkøbet... Den anden energiø etableres på Bornholm og skal have en kapacitet på 2 GW. Det er en betingelse for projekterne, at de er rentable".*

I tillæg af 4. februar 2021 til aftalen suppleres med en mulighed for trinvis udbygning, altså at en del af parken kan etableres til 2030 mens resten først etableres efter 2030.

"For Energiø Bornholm noterer aftalekredsen sig, at det hensigtsmæssige tidspunkt for etablering af det samlede projekt vil afhænge af muligheden for at afsætte strømmen fra havvindmølleparkerne. I tilfælde af, at det optimale realiseringstidspunkt vurderes at være senere end 2030, vil det blive undersøgt, hvorvidt realiseringen af Energiø Bornholm i stedet kan gennemføres trinvist."

I Klimaaf talt en parkstørrelse på 2 GW i Østersøen. Pr. 14. oktober 2021 har Energistyrelsen dog meldt ud, at de undersøger, om der i stedet kan sættes i alt 3 GW havvind op i Østersøen. Det sker ved, at de forundersøgelser Energinet laver af havområdet i Østersøen til vindmøllerne udvides til at undersøge et område, der ville kunne rumme 3 GW. I givet fald vil vindmøllerne også blive rykket tættere på land, så de står med en afstand på 15 km. fra Bornholms kyst stedet for 20 km. som først udmeldt. Det vil dog kræve en ny politisk

beslutning i Folketinget, hvis de udvidede områder vil skulle anvendes til etablering af yderligere 1 GW havvind (og dermed i alt 3 GW).

Administrationen har i øvrigt tidligere forsøgt at skelne mellem 'Energjø Bornholm' og 'Energjø Østersøen'. Men da Energistyrelsen og Energinet ikke længere skelner, opererer vi også med begge betegnelser.

Status etablering

Status på afsætning af strømmen er, at Energinet fortsat har igangværende dialog med Tyskland som mulig aftager, mens Sverige og Polen ikke har meldt sig som interesserede på nuværende tidspunkt. Der forventes en afklaring med de tyske partnere inden medio 2022. Hvorvidt energjøen kan blive rentabel og dermed realiseres, forventes der således endelig stillingtagen til i 2022 blandt parterne bag klimaaftalen af 2020.

Den 23. november 2021 blev der underskrevet en samarbejdsaftale mellem Energinet og deres tyske pendant 50 Hertz, og en realisering rykker dermed nærmere. Se uddybning i vedhæftede brev fra energi-, klima- og forsyningsminister Dan Jørgensen (bilag 1).

For at realisering kan ske i 2030, hvis det endeligt besluttet af parterne bag Klimaaftalen, har Energistyrelsen dog været nødt til allerede nu at igangsætte indledende forundersøgelser og påbegynde myndighedsbehandlingen af den overordnede plan for de to energjøer Nordsøen og Østersøen.

Miljøvurdering af planen for Energjø Bornholm

Energistyrelsen har foretaget Miljøvurdering af planen for Energjø Bornholm og i denne sammenhæng afholdt en høring fra 8. november til 13. december 2021. Bornholms Regionskommunens borgermøde 29. november lå inden for denne høringsperiode.

Der er i alt indgivet 52 høringssvar, hvoraf 32 stammer fra borgere. Dette er ikke flere end forventet ved så stort et projekt.

Energistyrelsen oplyser i deres endelige afgrænsningsnotat, at høringen har resulteret i følgende ændringer:

"Høringssvar har medført præcisering af planområder og af indholdet i miljøvurderingen. Der er tilføjet et afsnit om vurdering af rekreativ anvendelse af kystvande og tilføjet en præcisering af eksempelvisualisering fra væsentlige udsigtpunkter og om natten, samt sproglige og forståelsesmæssige rettelser." ([Udtalelse om afgrænsning af miljørapport for planen for Energjø Bornholm](#), side 8).

Energistyrelsen har opsummeret alle høringssvarene i et høringsnotat, der kan læses på Energistyrelsens hjemmeside [her](#)

Anmodning om igangsættelse af planlægning samt indsnævring af arealet, hvor højspændingsstation kan placeres

Energinet har februar 2022 taget første konkrete skridt til at påbegynde planlægningen og etableringen af energjø Bornholms landbaserede højspændingsstation. Den 18. februar 2022 har Energinet sendt anmodning til regionskommunen om "igangsætning af planlægning efter Planloven, Højspændingsstation til Energjø Bornholm".

Samtidig har Energinet udpeget et bruttoareal på cirka 258 hektar, hvor det vil være bedst at placere højspændingsstationen, der samlet vil fylde cirka 70-90 hektar. Det er altså ikke hele det område, der udpeges nu, der vil skulle bruges. Senere på nærværende dagsorden fremlægges sag til stillingtagen til denne anmodning.

I denne forbindelse har Energinet 22. februar 2022 orienteret de 17 berørte lodsejere indenfor det udpegede bruttoareal med henblik på at varsle forundersøgelser på deres grunde og påbegynde dialog om eventuelle planer og perspektiver for arealerne.

Tilkobling

Det har været et bornholmsk ønske, at energiøens elnet blev koblet med Bornholms elnet. Energinet har den 7. januar 2022 meldt ud, at de nu vil arbejde for denne tilkobling. Borgmesteren har efterfølgende kvitteret overfor Energinets formand Mogens Lykketoft og direktør Thomas Egebo for denne udmelding. Administrationen følger Energinets videre afklaringer frem mod en forventelig endelig tilkobling.

Erhvervseffekter

Kommunalbestyrelsen besluttede september 2020 at understøtte en tværgående bornholmsk indsats for at fremme erhvervsudvikling på baggrund af energiøens etablering. I maj 2021 blev der indsendt en ansøgning på baggrund af anbefalinger fra Vækstteam Bornholm under overskriften Nationalt Center for Grøn Energi. Februar 2022 har Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse meldt tilsagn om 27,2 mio. kr., der skal bruges til at igangsætte aktiviteter, der skal fremme at energiøen og offshore kan føre til jobs, vækst og uddannelser på Bornholm.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 15: Opdateret proces for plan- og miljøvurdering af Energiø Bornholm

Bilag

Bilag 1: Opdateret proces for landanlæg

Åbent punkt

15 Opdateret proces for plan- og miljøvurdering af Energiø Bornholm

13.35.00G01-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	15	

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller
Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen godkendte 25. november 2021 proces for plan- og miljøvurdering af Energiøen med blandt andet fordeling af udvalgsinvolvering. I mellemtiden er udvalgsstrukturen ændret og processen er opdateret. Der fremlægges derfor en opdateret sag her til godkendelse.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- Den opdaterede proces for plan- og miljøvurdering af Energiøen godkendes.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte 25. november 2021 proces for plan- og miljøvurdering af Energiøen med blandt andet fordeling af udvalgsinvolvering. I mellemtiden er udvalgsstrukturen ændret og processen opdateret. Der fremlægges derfor en opdateret sag her.

Udover den ændrede udvalgsstruktur på Bornholm, består den primære ændring af processen i, at de to processer der foregår i Fase 2 tidligere lå samtidig, men nu vurderes at komme til at køre lidt forskudt af hinanden. Således vil regionskommunens aktiviteter som planlæggende myndighed i forhold til landanlægget igangsætte handlinger inden Miljøstyrelsen igangsætter deres miljøvurdering af anlægget.

Tiderne nedenfor vedrørende Miljøstyrelsens proces er ikke præciseret på kvartaler, som de øvrige tider er. Det skyldes at Miljøstyrelsen endnu ikke har haft dialog med Bornholms Regionskommune om dette.

Ansvarsfordeling

Der er flere forskellige aktører, som er myndigheder i denne proces.

- Energistyrelsen er myndighed for miljøvurdering af *planen* for Energiø Bornholm.

- Miljøstyrelsen er myndighed for *miljøkonsekvensvurdering* af de enkelte anlægsprojekter på land.
- Energinet er *bygherre* og ejer af elanlæg (kabler og højspændingsstation (også kaldet landanlæg på proces-grafikken i Bilag 1)). Som bygherre skal Energinet udforme *miljøkonsekvensrapporter* for hvert anlægsprojekt (kabler og højspændingsstation/landanlæg).
  - o Derudover udfører Energinet for Energistyrelsen tekniske og miljømæssige *undersøgelser* på havet og på land. Dette sker som en leverance, som Energistyrelsen skal bruge i sin miljøvurdering af den samlede plan for Energiø Bornholm.
- Bornholms Regionskommune er myndighed for *kommuneplan og lokalplan* med miljørapport.

Godkendelse i flere faser

Opførelsen af Energiøens 2 GW havvindmøllepark samt tilhørende landanlæg og kabelføring kræver godkendelser med høringer og beslutninger hos tre forskellige myndigheder i forskellige faser.

Det er primært de faser, der vedrører etableringen af anlæg på land, der berører Bornholms Regionskommune. De to første væsentligste faser er uddybet nedenfor og oplyst grafisk i bilag 1, hvor myndigheder, høringerne og beslutningerne opstilles.

Fase 1 omtales "Overordnet plan".

Energistyrelsen er myndighed for den overordnede plan for selve etableringen af Energiø Bornholm og miljøvurderingen af den. Som produkt af denne fase vil der ligge en 'Plan for Energiø Bornholm' med tilhørende miljørapport. Fase 1 strækker sig fra sidste kvartal af 2021 til 2023.

Fase 1 består af:

- a) Idéfase (*Status: "afholdt" jf. at Energistyrelsen ultimo 2021 inviterede til offentlig høring og borgermøde*)
- b) Planforslag med miljørapport (*forventes 3. kvartal 2022*)
- c) Offentlig høring (*forventes at vare fra 4. kvartal 2022 til 1. kvartal 2023*)
- d) Behandling af høringssvar og eventuel justering af plan (*forventes 2. kvartal 2023*)
- e) Endelig plan; Overordnet plan for Energiø Bornholm (*forventes medio 2023*)

Kommunalbestyrelsen afgav 24. november 2021 høringssvar i idéfasen til Energistyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan senere også afgive et høringssvar til planforslaget og miljørapporten, hvilket anbefales af regionskommunens administration.

Fase 2 er VVM-redegørelse for projektet og udarbejdelse af lokalplan mm. (to processer, som udføres koordineret men af to forskellige myndigheder).

Bornholms Regionskommune er planlæggende myndighed for planlægning for- og miljøvurdering af anlæg på land og skal udarbejde et 'Kommuneplantillæg' samt en 'Lokalplan' med tilhørende 'Miljørapport'. Konkret skal vi som planmyndighed i dette forholdes os til etableringen af højspændingsstation jf. Planloven.

Miljøstyrelsen er myndighed for miljøvurdering af det konkrete projekt, der skal gennemføres på land på Bornholm med en 'Miljøkonsekvensrapport' som produkt.

Fase 2 strækker sig fra første kvartal af 2022 til første kvartal af 2024. Fase 2 starter før Fase 1 er færdig.

Bornholms Regionskommunes aktiviteter i Fase 2 omhandler planlægning for landanlæg. Konkret er der følgende aktiviteter:

- a) Indkaldelse af idéer og forslag (*status: denne foreligger nu jf. sag i nærværende dagsorden*).
- b) Igangsætning af kommuneplantillæg på baggrund af høringssvar (*forventes juni 2022*)
- c) Igangsætning af lokalplan på baggrund af anmodning fra Energinet (*forventes oktober 2022*)
- d) Godkendelse af planforslag, både kommuneplantillæg og lokalplan samt miljørapport (*forventes marts 2023*)
- e) Offentlig høring (*forventes 2. kvartal 2023*)
- f) Behandling af høringssvar og eventuel justering af planer (*forventes 2. kvartal 2023*)
- g) Endelig vedtagelse af kommuneplantillæg og lokalplan (*forventes tidligst juni 2023*)

Miljøstyrelsens aktiviteter i Fase 2 omhandler Miljøvurdering (§25-tilladelse, tidligere kaldet VVM tilladelse) af projektet. Konkret er der følgende aktiviteter:

- a) Første offentlighedsfase. Her vil der også være en offentlig høring (*forventes 2022*)
- b) Miljøkonsekvensrapport (*forventes 2023*)
- c) Anden offentlighedsfase. Her vil der også være en offentlig høring. (*forventes 2023*)
- d) Behandling af høringssvar og eventuel justering (*forventes 2024*)
- e) Offentliggørelse af endelige planer og udstedelse af §25-tilladelse (*forventes 2024*)

I fase 2 har Bornholms Regionskommune dermed to roller;

- Dels planlæggende myndighed for højspændingsstation (rød stjerne på grafikken bilag 1)
- og dels samtidig berørt myndighed (gule og blå stjerner i grafikken på bilag 1) på miljøvurdering af højspændingsstation, hvor Miljøstyrelsen altså er myndighed og dermed står for udarbejdelse af VVM-redegørelse/miljøkonsekvensrapport.

Udvalgsbehandling

Af kompetencefordelingsplanen fremgår det, at for "... de emner, der ligger under planlægning samt beredskab, er kompetencen til at indstille til kommunalbestyrelsens godkendelse dog blevet delt mellem Økonomi- og Klimaudvalget og Natur-, Miljø-, og Planudvalget, idet Økonomi- og Klimaudvalget har det overordnede ansvar for planlægningen i kommunen, jf. styrelsesvedtægten og styrelseslovens §18. Således beskriver styrelsesloven, at økonomiudvalget som minimum spiller en samordnende rolle for den kommunale planlægning. Denne rolle kan, jf. lovgivningen, ikke delegeres til et stående udvalg.

Fremover vil planlægningsopgaver undergå en grundigere faglig behandling i det stående udvalg, herunder i Natur-, Miljø- og Planudvalget, hvor Økonomi- og Klimaudvalgets rolle i sagen i større grad har fokus på opgaven med at sikre samordningen af kommunens planlægning og sammenhæng med øvrige strategier og tværgående forhold."

De beslutninger som jf. Planloven skal træffes vil derfor blive sendt til drøftelse i Kommunalbestyrelsen via Natur-, Miljø- og Planudvalget og Økonomi- og Klimaudvalget.

På baggrund af ovenstående processer forventes således følgende kommende politiske sager til de to omtalte fagudvalg og Kommunalbestyrelsen:

- Indkaldelse af idéer og forslag forud for planlægning (*marts 2022, andet punkt på denne dagsorden*)
- Igangsætning af kommuneplantillæg på baggrund af høringssvar (*juni 2022*)
- Igangsætning af lokalplan på baggrund af Energinets anmodning (*oktober 2022*)
- Godkendelse af planforslag; både kommuneplantillæg og lokalplan samt miljørapport (*marts 2023*)
- Endelig vedtagelse af kommuneplantillæg og lokalplan (*tidligst juni 2023*)

Høringer

Der er en række høringer i de formelle processer;

- Dels vil der være offentlige høringer (gul stjerne på grafikken i bilag 1)
- og dels vil der være høringer af Bornholms Regionskommune som berørt myndighed og politisk ansvarlig for miljø- og planforhold i de processer hvor Energistyrelsen og Miljøstyrelsen er myndigheder. Disse høringer kender vi ikke endnu, og de indgår derfor ikke på grafikken bilag 1.

Da energiøen vil have stor betydning for Bornholm, vil høringerne primært blive besvaret på politisk niveau. Det følger udkastet til kompetenceplanen (se anden sag i denne dagsorden), hvori der står at "Høringssvar af særlig principiell eller overordnet politisk karakter indstilles til beslutning af de stående udvalg, hvorefter kommunalbestyrelsen beslutter og afgiver høringssvar".

Det tilføjes, at hvis høringsperioden er for kort til at politisk involvering kan ske, indsender administrationen høringssvar med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse.

Hvis der kommer høringer af mere teknisk karakter vil de jf. kompetenceplanen dog blive besvaret på administrativt niveau.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 16: Indkaldelse af idéer og forslag for landanlæg til Energiø Bornholm

Bilag

Bilag 1 Anmodning om planlægning Energiø Bornholm

Åbent punkt

16 Indkaldelse af idéer og forslag for landanlæg til Energiø Bornholm

01.02.03P16-0009

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	16	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Energinet har anmodet om igangsætning af planlægning for en højspændingsstation til Energiø Bornholm. Højspændingsstationen består af elektriske komponenter, som modtager og omdanner strømmen fra havvindmøllerne, så den kan videresendes. Nogle af de elektriske komponenter kræver en bygning og nogle placeres åbent på terræn. Der skal også føres kabler mellem kysten og stationen. Energinet anmoder om at undersøge et 258 hektar stort areal. Arealet skal senere indsnævres til et areal på 70-90 hektar til højspændingsstationen. Kommunalbestyrelsen kan muliggøre projektet med et tillæg til kommuneplanen og en lokalplan. Kommunalbestyrelsen skal beslutte at indkalde idéer og forslag forud for planlægningen.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- der indkaldes idéer og forslag forud for planlægningen af landanlæg til Energiø Bornholm.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Et flertal i Folketinget har besluttet, at der skal etableres en havvindmøllepark syd for Bornholm på 2 GW. Desuden undersøges det, om området ville kunne udvides til i alt 3 GW. Det vil dog kræve en ny beslutning i Folketinget at udvide til 3 GW. Det er Energinet, der har fået til opgave at realisere projektet. Energinet er bygherre og anmoder om Bornholms Regionskommunes tilkendegivelse af, at kommunalbestyrelsen vil gennemføre den planlægning, som projektet kræver.

Energinets anmodning er vedlagt som bilag 1.

Før kommunalbestyrelsen kan udarbejde et forslag til kommuneplantillæg skal kommunalbestyrelsen indkalde idéer og forslag fra offentligheden. En indkaldelse af idéer og forslag er en offentlig høring eller debatfase, som går forud for en ændring af kommuneplanen.

Hvis kommunalbestyrelsen beslutter at indkalde idéer og forslag for projektet, er det samtidig en positiv tilkendegivelse over for Energinet. Omvendt følger der med indkaldelsen ingen forpligtelse til at gennemføre planlægningen.

Anmodningens indhold

For at kunne tage imod strømmen fra havvindmøllerne og sende det videre, skal Energinet opføre en højspændingsstation (også kaldet landanlæg), som kan modtage og omdanne strømmen fra vindmøllerne og koble kabelforbindelserne sammen. Strømmen skal via kabler kunne bruges i resten af Danmark. Energinet arbejder også på, at andre lande kan tilkobles.

Området

Højspændingsstationen med hegn, afskærmende beplantning og regnvandsbassiner mm. forventes at fylde 70-90 hektar. Energinet ved endnu ikke præcist, hvor det bedste areal er. De ønsker at undersøge et større areal for at finde frem til den mest egnede placering.

De spørger om at få undersøgt og debatteret et areal på ca. 258 hektar. Det er ca. tre gange så stort som det, de får brug for. De opfordrer borgere og lodsejere til at hjælpe med at kvalificere den endelige placering.

Bruttoområdet, som Energinet foreslår debatteret, er ca. 258 hektar.

Anlægget

Højspændingsstation skal bygges som en kombination af et lukket anlæg i bygninger og traditionelle højspændingskomponenter i et åbent anlæg. Afskærmende beplantning og område til håndtering af overfladevand skal integreres i det samlede stationsområde, der i øvrigt indhegnes af sikkerhedshensyn.

Kabelkorridorer

Mellem kysten og højspændingsstationen skal der føres kabler til og fra stationen. Kablerne graves ned og vil ikke være synlige, når de er etableret. I anlægsfasen vil det dog kræve ret store arealer til maskiner mm. Etableringen af kabelkorridorer forudsætter ikke udarbejdelse af kommuneplantillæg og lokalplan. Dette arbejder reguleres i stedet gennem miljøvurderingen af projektet og efterfølgende vil arealerne være omfattet af servitutter.

Høring

Administrationen vil på baggrund af anmodningen udarbejde et debatoplæg, som sendes i offentlig høring. Administrationen foreslår en høringsperiode på fire uger, fordi det er et ret stort anlæg, som skal ligge i et åbent landskab og kommer til at berøre mange. Planlovens minimumskrav til denne høring er to uger.

Borgermøde

Som led i denne høring anbefaler administrationen at regionskommunen inviterer berørte lodsejere og øvrige interesserede til et borgermøde inden for høringsperioden. På mødet kan status og muligheder inden for høringen og Energiøen drøftes. Energinet og Energistyrelsen inviteres også med til borgermødet.

Proces

- Efter høringsperiodens udløb skal kommunalbestyrelsen beslutte, om den vil igangsætte planlægningen på baggrund af høringssvarene. Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget indstiller til Kommunalbestyrelsen.
- Herefter fremlægger administrationen forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan med tilhørende miljørapport, som kommunalbestyrelsen skal godkende. Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget indstiller til Kommunalbestyrelsen.
- Planforslagene kommer i otte ugers offentlig høring.
- Kommunalbestyrelsen behandler høringssvarene og kan vedtage planerne endeligt. Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget indstiller til Kommunalbestyrelsen.
- Planerne offentliggøres og der er herefter 4 ugers klagefrist.

Den konkrete tidsplan for processen er endnu ikke meldt ud. Der kan dog henvises til selvstændige sager om proces og status i forhold til etablering af energiøen.

Udvalgsbehandling

Denne sag er en plansag efter Planloven, som på grund af sit omfang og vigtighed sendes til beslutning i Kommunalbestyrelsen via Natur-, Miljø- og Planudvalget og Økonomi- og Klimaudvalget. Ifølge udkastet til kompetencefordelingsplanen er netop denne sagstype ellers delegeret til Natur-, Miljø- og Planudvalget. De efterfølgende beslutninger, som skal tages jf. Planloven vil ligeledes gå via de to nævnte udvalg til kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med kompetencefordelingsplanen, som til den tid vil være vedtaget.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 17: Ophævelse af bopælspligt for et boligområde ved Langebjergvej

Bilag

dagsorden 2013 beslutning om dispensation fra helårs krav

Lokalplan nr. 137

områder omfattet af heårslokalplaner 2013

Åbent punkt

17 Ophævelse af bopælspligt for et boligområde ved Langebjergvej ved tilvejebringelse af ny lokalplan og kommuneplantillæg

01.02.05P21-0514

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	09-02-2022	8	
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	17	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede i 2013 at ophæve lokalplaners krav om helårsboligformål (bopælspligt) i udvalgte byer på Bornholm, herunder Sandvig.

For området omfattet af lokalplan nr. 047 "for et boligområde ved Langebjergvej i Sandvig" blev bestemmelserne om helårsboligformål ved en fejl imidlertid ikke ophævet, hvorfor de i strid med den politiske beslutning stadig er gældende. Administrationen er i forbindelse med en aktuel udvikling af projektet blevet opmærksom på fejlen og indstiller, at den tidligere besluttede ændring gennemføres ved at bestemmelserne om helårsboligformål ændres til boligformål i lokalplanen. En ophævelse af lokalplanens bestemmelser om helårsboligformål kræver tilvejebringelse af en ny lokalplan, der er vedlagt denne sag.

Ændringerne er ikke i overensstemmelse med kommuneplanens ramme 31.B.04 "for et boligområde ved Langebjerg", der udlægger området til helårsboliger. Et Forslag til kommuneplantillæg offentliggøres derfor samtidig med lokalplanforslaget.

Natur- Miljø og Planudvalget skal beslutte, om det nye plangrundlag skal sendes i høring.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller at:

- Lokalplan nr. 137 og kommuneplantillæg nr. 14 sendes i 4 ugers høring.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 9. februar 2022:

Udsættes.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede i 2013 at ophæve krav om helårsboligformål (bopælspligt) i udvalgte byer på Bornholm, herunder Sandvig. Samtidig blev det besluttet at udmønte ophævelsen af krav om helårsboligformål ved at lokalplaner, der har bestemmelser om krav til helårsboligformål ændres eller ophæves, så der ikke længere gælder formelle krav herom.

Historisk redegørelse

Lokalplaner, der i 2013 indeholdt krav om helårsboligformål, blev listet i et bilag til dagsordenspunktet vedrørende beslutning om ophævelse af kravet, se bilag. Det har imidlertid nu vist sig, at lokalplan nr. 047 (vedtaget i 2010) "for et boligområde ved Langebjergvej" i Sandvig ved en fejl ikke var medtaget i bilagslisten over lokalplaner, der indeholdt krav om helårsbeboelse. Lokalplanen og kommuneplanens rammer har derfor efterfølgende ikke har fået bestemmelserne afløst.

Det område, der er omfattet af lokalplan nr. 047, vil kunne udstykkes i 12 matrikler, hvorpå der vil kunne opføres et tilsvarende antal enkelthuse eller dobbelthuse. Et enkelt hus er i øjeblikket ved at blive opført inden for lokalplanområdet, mens den øvrige del af området fortsat er ubebygget.

Den forestående proces

For at efterkomme den politiske beslutning om ophævelse af helårsboligformål, er det nødvendigt at tilvejebringe en ny lokalplan og et kommuneplantillæg, der ikke indeholder bestemmelser om helårsanvendelse.

Tilvejebringelsen af en ny lokalplan jf. planlovens mulighed for fleksibel planlægning, kan, når der er tale om mindre ændringer, udformes som synlige ændringer eller rettelser i en ny lokalplan, ved at teksten fra den gamle lokalplan kopieres over i en ny lokalplan. Det letter både udarbejdelsen og forståelsen af ændringerne. Det skal tydeligt fremgå, hvad kommunalbestyrelsen har besluttet at foretage af ændringer, og hvad der fortsat gælder uændret i den gamle lokalplan. I den aktuelle sag kan det gøres ved at ændre ordene "helårsboligområde" til "boligområde" i lokalplanens formåls § 1 og fra "helårsboligformål" til "boligformål" i anvendelses § 3.1.

De øvrige bestemmelser i lokalplan nr. 047 vil blive opretholdt i den nye lokalplan.

I kommuneplanrammen ændres anvendelsesbestemmelsen fra "der må kun planlægges for helårsboliger" til "der må kun planlægges for boliger".

De øvrige bestemmelser i kommuneplanrammen vil blive opretholdt i kommuneplantillægget.

Afgrænsning af lokalplan nr. 047 markeret med hvid tone

Administrationens anbefaling

Administrationens anbefaling er baseret på, at den anbefalede tilgang vil sikre, at:

- fejlen fra 2013 rettes med et minimalt brug af ressourcer
- den tilrettede plangrundlag sendes ud i en kort høringsperiode på 4 uger, hvorved ejeren relativt hurtigt kan få vished om vilkårene for det allerede igangsatte projekt.
- den berørte grundejer, der har afholdt projekterings- og anlægsudgifter, stilles som han har indrettet sig på, hvorfor der ikke længere er incitament til evt. at lægge sag an mod kommunen
- ændringen har ikke betydning for de områder, hvor Lokalplan 103 fastslår, at der er bopælspligt på Bornholm.

Høringsperiode

Idet der er tale om en mindre ændring af en lokalplan og mindre ændringer i en kommuneplans rammedel, er det i følge planlovens muligheder for fleksibel planlægning muligt at gennemføre på 4 uger.

Sagsgang

- Februar 2022: Politisk beslutning om offentliggørelse af lokalplanforslag og kommuneplantillæg i 4 uger.
- April 2022 (forventet): Endelig politisk vedtagelse af plangrundlag
- Efter endelig vedtagelse er der 4 ugers klagefrist

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Supplerende sagsfremstilling til møde i Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Natur-, Miljø- og Planudvalget har ønsket en vurdering af, hvordan kommunen vil være stillet ved et sagsanlæg, såfremt udvalget ikke følger direktørens indstillingen.

Efter administrationens vurdering kan der ikke findes saglige grunde til, at Lokalplan 047 skal fortsætte med et lokalplankrav om helårsboligformål, der vil stille grundejerne ringere end andre grundejere udenfor de 8 byer, hvor kravet om helårsboligformål blev aflyst i 2013.

Derfor kan udvalget ikke lovligt nægte af aflyse Lokalplan 047's krav om helårsboligformål, idet dette vil stride mod lighedsgrundsætningen. Der vil således kunne rejses en tilsynssag mod kommunen. Det drejer sig ikke om risikoen for et erstatningskrav, men om det lovmedholdelige i ikke at gennemføre ændringen.

Lighedsgrundsætningen er et forvaltningsretligt grundprincip der indebærer, at kommunen skal træffe identiske afgørelser over for borgere i sager med identiske omstændigheder. Kommunen må således ikke udøve usaglig forskelsbehandling.

Ny beslutning om bopælspligt

Kommunalbestyrelsen kan til enhver tid træffe en ny beslutning, som ændrer beslutningen fra 2013 og således ændrer rammerne for, hvordan kravet om bopælspligt (Boligreguleringslovens Kapitel 7) håndhæves i kommunen.

Hvis der er et politisk ønske om at udvide bopælspligten vil dette kræve nyt plangrundlag, der skal behandles i en ny og selvstændig politisk sag. Der vil som udgangspunkt være tale om

erstatningsfri regulering. Dog er det sådan, at en lokalplans bestemmelser er gældende for fremtiden og en aktuel lovlig brug af en ejendom, ændres ikke med vedtagelsen af en ny lokalplan.

Punkt 18: Udvalgets input til drøftelser af visioner

Bilag

Opsamling fra kommunalbestyrelsens visionsarbejde d. 25. januar

Åbent punkt

18 Udvalgets input til drøftelser af visioner

00.22.00G01-0004

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	18	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen holder visionsseminar d. 28. marts 2022, og udvalget har i denne forbindelse en opgave i at bidrage med input til arbejdet med visioner. Udvalget skal således tage stilling til, hvordan udvalget kan bidrage til visionernes opfyldelse med aktiviteter inden for eget ressortområde.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- Udvalget beslutter input til kommunalbestyrelsens visionsseminar på Natur-, Miljø- og Planudvalgets forvaltningsområde

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:
Udvalget drøftede input til visioner.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsens visioner for Bornholms udvikling skal vedtages i juni 2022. Det betyder, at der endnu er et stykke tid førend visionerne ligger klar til endelig politisk godkendelse.

Kommunalbestyrelsen skal arbejde videre med visionerne på visionsseminaret d. 28. marts 2022, og oplægget tager udgangspunkt i visionerne som de foreligger på nuværende, tidlige tidspunkt i forlængelse af kommunalbestyrelsens internat 24.-25. januar 2022. Der er således tale om visioner, som både emne- og formuleringsmæssigt kan ændre sig i processen. Den nuværende status tager udgangspunkt i visionen om at blive 42.000 bornholmere som forudsætning for at opretholde et bæredygtigt samfund for bornholmerne. Dette indbefatter et fortsat fokus på boliger og erhvervsudvikling som grundpiller i at få en voksende befolkning. Dertil kommer, at en række andre områder også er nødvendige for at sikre denne udvikling.

Kommunalbestyrelsen i Bornholms Regionskommune arbejder for at indfri dens visioner for Bornholm. Skiftende kommunalbestyrelser har over valgperioderne taget visionerne op til revision ved tilbagevendende visionsseminarer, hvor retningen er blevet lagt for udviklingen af Bornholm – både som samfund og som regionskommune.

Opsamlingen på kommunalbestyrelsens drøftelser på internatet i januar kan ses nedenfor i kort form, samt i en mere udbygget udgave i vedhæftede bilag.

Drøftelserne på internatet var struktureret i en række overordnede emner: Boliger, Jobs, Attraktivitet og Velfærd. Derudover havde kommunalbestyrelsens medlemmer også mulighed

for at komme med input til visionsarbejdet inden for andre områder, under en fælles overskrift kaldet "dit bud".

Opsamlingen nedenfor er struktureret lidt anderledes idet de fleste input under "Dit bud" kunne inkluderes under de øvrige overskrifter. Dette med undtagelse af Klima, som i opsamlingen har fået sit eget punkt, der dog i sagens natur er lidt anderledes formuleret end de øvrige områder. Derudover er overskriften på Attraktivitet ændret til Det unikke Bornholm i forlængelse af de input, der fremkom under internettet.

På internettet i januar drøftede kommunalbestyrelsen blandt andet følgende:

Boliger

- Fokus på
  - o kortlægning og viden om boligbehov
  - o boliger til forskellige målgrupper – store og små; høj som lav
  - o almene boliger og realisering af disse
  - o midlertidige boliger og uopdyrkede områder

Jobs

- Fokus på
  - o rekruttering
  - o rummeligt arbejdsmarked
  - o lærlinge
  - o uddannelser med udgangspunkt i Bornholms situation
  - o erhvervsudvikling på alle niveauer
  - o strategisk udvikling af specifikke brancher og områder (Energiø, test-ø, landbrug og fødevarer, digitalisering og turisme)
  - o transport til og fra Bornholm

Velfærd

- Fokus på
  - o fællesskaber for alle
  - o det nære og det lokale
  - o børne- og familielivet
  - o folkeskolen

Det unikke Bornholm

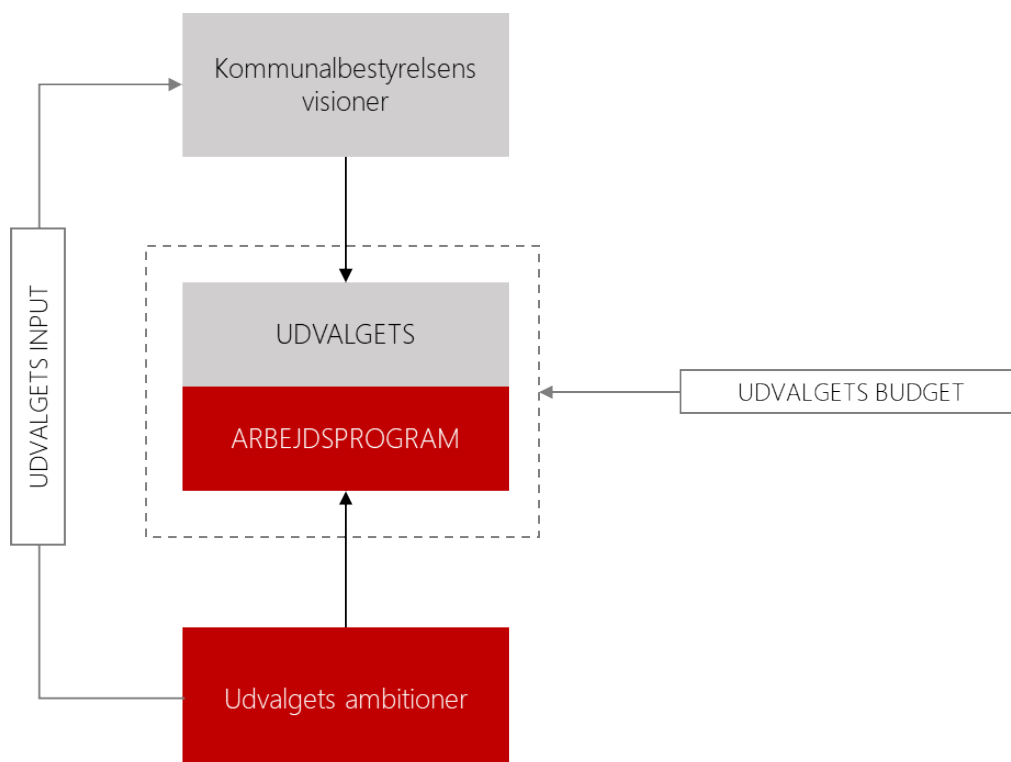
- Fokus på
  - o naturen som ressource for borgere og erhverv
  - o kulturen, historien og det bevaringsværdige
  - o fællesskaberne – både i arbejdslivet og i fritiden

Klima

Klimaet kan siges at være en paraply, der har en relation til flere af de ovennævnte områder. Fx er energiøen både noget, der gavner klimaet, erhvervsområdet og det unikke Bornholm. Den tidligere kommunalbestyrelse arbejdede med klimaområdet på flere måder, idet klimaet allerede er repræsenteret i fx Enerkipolitikken, Erhvervspolitikken og Naturpolitikken. Udover dette besluttede kommunalbestyrelsen i november 2021 at indgå i DK2020-samarbejdet, der samtidig var en beslutning om en vision for klimaområdet på Bornholm. Med beslutningen forpligtede Bornholms Regionskommune sig til at udarbejde en

klimahandlingsplan, der sigter mod klimaneutralitet i 2050. Klimahandlingsplan skal således indeholde ambitiøse delmål, der skal opnås i perioden frem til 2050.

På baggrund af ovenstående samt det vedhæftede bilag får udvalget mulighed for at give input på udvalgets politiske forvaltningsområde til, hvordan kommunalbestyrelsens overordnede visioner kan indfris. På marts-møderne arbejder udvalget også med sit arbejdsprogram, hvor eventuelle overlap mellem visionsarbejdet og udvalgets egne ambitioner kan drøftes.

Udvalget kan således med fordel drøfte:

- Hvordan kan udvalgets forvaltningsområde jf. styrelsesvedtægten bidrage konkret til at indfri visionerne, som drøftet på internettet?
- Hvilke dele af arbejdsprogrammet kan skabe en positiv forskel for indfrielsen af visionerne?

Proces

Udvalgets input vil indgå i kommunalbestyrelsens arbejde på visionsseminaret d. 28. marts 2022.

Kommunalbestyrelsen forventes at godkende visionerne endeligt i juni 2022.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 19: Introduktion til udvalgets arbejdsprogram for valgperioden

Bilag

Skabelon Arbejdsprogram udvalg

Pejlemærker for de kommende udvalg 2021

Åbent punkt

19 Introduktion til udvalgets arbejdsprogram for valgperioden

00.22.00G01-0004

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	19	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Sagen er opstarten på udarbejdelsen af udvalgenes arbejdsprogrammer for valgperioden. Arbejdsprogrammerne er et udtryk for det, som udvalget på nuværende tidspunkt har af ambitioner på det område, som udvalget har den umiddelbare forvaltning af, for valgperioden. Ved at lave et arbejdsprogram er der mulighed for at sikre en åbenhed om fokusområderne samtidig med at indsatsen prioriteres i forhold til tid og ressourcer. Derved er hensigten, at udvalget kommer godt i mål med ambitionerne i valgperioden. Udvalgene arbejder med arbejdsprogrammet første gang i marts, dernæst i april og maj, hvorefter arbejdsprogrammerne vedtages endeligt i juni. Hernæst kan de løbende tages op til både revision og opfølgning i forhold til fremdriften.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- Udvalget beslutter emner til første udkast af udvalgets arbejdsprogram

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:
Udvalget drøftede en række emner til arbejdsprogram.

Sagsfremstilling

Sagen er opstarten på udarbejdelsen af udvalgenes arbejdsprogrammer for valgperioden. Arbejdsprogrammerne er et udtryk for det, som udvalget på nuværende tidspunkt har af ambitioner på det område, som udvalget har den umiddelbare forvaltning af, for valgperioden.

Ved at lave et arbejdsprogram er der mulighed for at sikre en åbenhed om fokusområderne samtidig med at indsatsen prioriteres i forhold til tid og ressourcer. Derved er hensigten, at udvalget kommer godt i mål med ambitionerne i valgperioden.

Udvalget arbejder inden for rammerne af styrelsesvedtægten, hvor udvalgets umiddelbare forvaltningsområde samt eventuelle yderligere opgaver er beskrevet.

For Natur-, Miljø- og Planudvalget betyder dette at ressortområdet består af:

Stk. 2. Udvalget varetager den umiddelbare forvaltning af natur- og miljøbeskyttelse, herunder opgaver vedrørende

- grønne områder, strande, skove, naturpleje og udendørsfaciliteter

Stk. 3. Udvalget varetager endvidere den umiddelbare forvaltning af driftsmæssige anliggender

vedrørende regionskommunens ejendomme, anlæg og andre fysiske faciliteter, herunder

- *tilladelser til brug af arealer*
- *drift af havne, veje og pladser*
- *drift og byggeri af bygninger og anlæg, herunder bygningsdrift af idrætsanlæg samt udlejede, lejede og bortforpagtede ejendomme*
- *rengøring*

Stk. 4. Udvalget varetager derudover den umiddelbare forvaltning af følgende driftsopgaver i regionskommunen

- *produktionskøkkener*
- *affaldsindsamling og -håndtering*
- *kollektiv trafik*

Stk. 5. Udvalget varetager en række myndighedsopgaver vedrørende

• vand-, varme- og kloakforsyning, varmforsyningslov, el, affaldshåndtering og kollektiv trafik

- *beredskabslov, redningsberedskab og civilt beredskab*
- *vejlov, privatvejslov og færdselslov*
- *miljøbeskyttelseslov, miljømålslov, lov om vandplanlægning, jordforureningslov, vandløbslov, vandforsyningslov, naturbeskyttelseslov, museumslov, råstoflov, kystbeskyttelseslov, havmiljøloven og campingreglementet*
- *miljøtilsyn, miljøgodkendelser eller VVM for virksomheder og husdyrbrug*
- *byggeloven, byfornyelsesloven*
- *klimatilpasningsplan, herunder spildevandsplan, jf. § 17, stk. 6.*

Stk. 6. Udvalget udarbejder forslag og foretager indstilling til kommunalbestyrelsen om

- *sektorplaner for de i stk. 2-5 nævnte områder*
- *takster på forsyningsområdet og for andre ydelser under de i stk. 2-5 nævnte områder*

Stk. 7. Udvalget har ansvaret for den regionale og kommunale fysiske planlægning (under hensyntagen til § 10, stk. 6), herunder også helhedsplaner og område- og byfornyelse.

Udvalgets indstilling indhentes om enhver sag, der vedrører Bornholms Regionskommunes planlægningsopgaver, inden sagen forelægges for Økonomi- og Klimaudvalget og herefter til kommunalbestyrelsens beslutning.

Stk. 8. Udvalget varetager formulering og udmøntning af energi-, miljø- og klimapolitikker og -strategier, der kobler sig på Bright Green Island-visionen, herunder Energipolitik og -strategi, Strategi for Grøn Mobilitet, DK2020-klimaplaner m.v.

Stk. 9. Udvalget udarbejder forslag og foretager indstilling til Økonomi- og Klimaudvalget om anlægsbevillinger vedrørende byggeopgaver inden for alle udvalgsområder. Natur-, Miljø- og

Planudvalget har ansvaret for byggeriet i alle faser samt idriftsætning. Udvalget varetager byggeherrefunktionen i konkrete anlægsprojekter i samarbejde med de(t) relevante fagudvalg.

Stk. 10. Udvalget udarbejder forslag og foretager indstilling til kommunalbestyrelsen om

- planer, strategier og politikker inden for udvalgets område, i samarbejde med Økonomi- og Klimaudvalget, jf. § 1

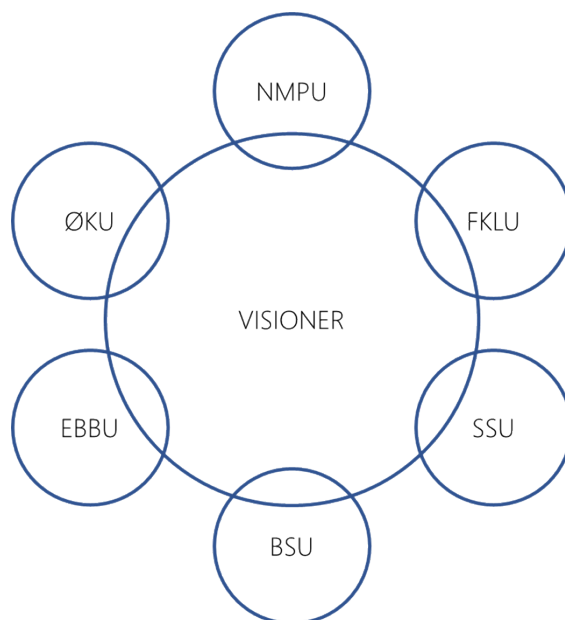
Til løsningen af opgaverne beskrevet ovenfor, er der afsat midler i budgettet, som udvalget råder over indenfor de retningslinjer, som kommunalbestyrelsen har besluttet i for eksempel budgetlægningen, den overordnede vision og styringsdokumenter som politikker, strategier mv.

Ud over udvikling af driftsopgaverne inden for udvalgets eget ressortområde, kan udvalget også tage initiativ til at indlede samarbejde med andre udvalgsområder. Arbejdsprogrammet kan også indeholde opdatering af udvalgets styringsgrundlag – nye eller opdaterede politiske ambitioner, formuleret i politikker og strategier for udvalgte områder. I de tilfælde hvor udvalgets ambitioner ligger ud over eksisterende budget og forvaltningsområde skal andre udvalg og kommunalbestyrelsen involveres og bakke op om ambitionerne.

Arbejdsprogrammet adskiller sig fra visionsarbejdet på den måde, at arbejdsprogrammet er udvalgets eget dokument. Det vil med andre ord sige, at udvalget skal være enige om indholdet i arbejdsprogrammet (evt. ved flertalsbeslutning), således at det klart kommunikeres, hvad udvalgets ambitioner er. Dertil kommer dog elementer, som kommunalbestyrelsen kan prioritere på udvalgets område i forbindelse med visionsarbejdet.

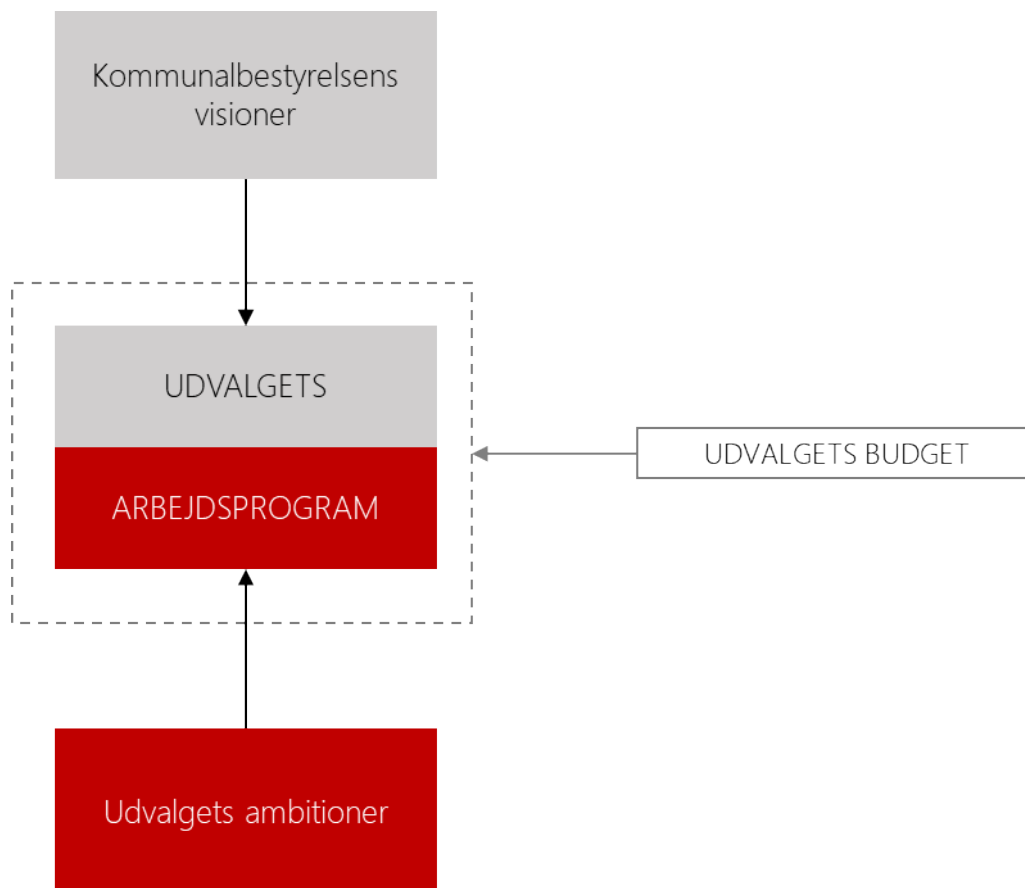
Sammenhæng til visionsarbejdet

Som det ses af figuren herunder vil alle udvalg have en rolle at spille i realiseringen af visionen. Rollen vil være varierende i omfang og være forskellig fra udvalg til udvalg.

Arbejdsprogrammet vil, når det er færdigudbygget rumme både større tiltag inden for og uden for visionscirklen (jf. figuren ovenfor). Det vil i arbejdsprogrammet tydeliggøres, hvilke emner, der tænkes at kunne realisere kommunalbestyrelsens visioner og hvilke emner, der er med til

at opfylde udvalgets egne ambitioner. Arbejdsprogrammet kommer således til at omfatte alle de emner, som er i spil på udvalgets ressortområde (se figur nedenfor), og giver dermed udvalgets de bedste muligheder for at prioritere tid og ressourcer.

Udover ovenstående opdateres arbejdsprogrammet løbende, idet nationale reformer eller særlige udfordringer og muligheder på udvalgets område kan betyde, at kræfterne skal prioriteres anderledes. Administrationen har således en særlig opgave i at bringe nye forhold frem for udvalget, som kan have betydning for prioriteringerne i arbejdsprogrammet. Såfremt dette har betydning for de emner, der relaterer sig til indfrielsen af visionerne, kan udvalget løfte sagen til kommunalbestyrelsen.

Sammenhæng til budgetproces

Arbejdsprogrammet beskriver, som det ses, de politiske ambitioner og prioriteringer over valgperioden. Det betyder samtidig, at der er en sammenhæng til budgetlægningen, hvor den økonomiske prioritering foretages. Udarbejdelsen af arbejdsprogrammerne skal således ses i sammenhæng med den budgetproces, der forløber parallelt med udarbejdelsen af arbejdsprogrammerne. Som udgangspunkt er rammen for udvalget givet via budgettet, hvilket også vil sige, at udvalget ikke gennem emnerne i arbejdsprogrammet kan pålægge andre udvalg udgifter.

Såfremt udvalget i arbejdsprogrammerne allerede på nuværende tidspunkt vurderer, at initiativerne i arbejdsprogrammerne kræver ressourcer udover de, der allerede findes på udvalgsområdet, kan dette med fordel fremgå af arbejdsprogrammet, og inddrages i budgetprocessen.

Proces

Marts

Udvalget giver sine første input til arbejdsprogrammet i marts 2022, og målet er, at udvalgenes arbejdsprogrammer vedtages på udvalgmøderne i juni 2022.

I den mellemliggende periode skal udvalget arbejde med indholdet i arbejdsprogrammet. Både hvad angår konkrete fokusområder, men også hvornår de forskellige aktiviteter skal iværksættes og afsluttes. De enkelte emner udfoldes løbende i politiske beslutninger, så arbejdsprogrammet rummer ikke grundige beskrivelser, men skal snarere ses som en overordnet oversigt og tidsplan for de forskellige aktiviteter.

April

På mødet i april forelægges udvalget et foreløbigt arbejdsprogram med input fra de drøftelser udvalget har haft og det internat i januar, hvor hele kommunalbestyrelsen drøftede politiske ambitioner og ønsker.

Maj

På mødet i maj drøftes eventuelle tilpasninger af arbejdsprogrammet i forlængelse af kommunalbestyrelsens visionstemadag 28. marts 2022 og det første udkast til kommunalbestyrelsens visioner.

Juni

På mødet i juni godkendes udvalgets endelig oplæg til arbejdsprogram.

Eventuelle ønsker til ændringer i styringsgrundlag behandles i kommunalbestyrelsen i en samlet sag, idet kommunalbestyrelsen godkender politikker og strategier for alle udvalg. Det forventes, at sagen forelægges i løbet af efteråret 2022.

Fokus i marts

På nærværende møde i marts kan udvalget med fordel tage afsæt i nedenstående spørgsmål.

Formålet er, at udvalget reflekterer over, hvilke områder udvalget vil fokusere på for at understøtte udviklingen af den kommunale service til gavn for borgerne.

- Skal der igangsættes eller stoppes projekter, analyser eller aktiviteter på udvalgets område?
- Er der behov for ændringer eller opdatering af styringsgrundlaget (politikker og strategier på udvalgets område)?
- Hvordan bør de enkelte emner prioriteres tids- og ressourcemæssigt?

Udvalgene i den tidligere kommunalbestyrelse udarbejdede en række pejlemærker eller anbefalinger til et fokus for den nye kommunalbestyrelse. Disse kan tjene til inspiration for udvalgets drøftelse og er bilagt sagen. Da udvalgsstrukturen er ændret, kan der med fordel ses på tværs af udvalgenes pejlemærker.

Udvalget kan derudover i samspil med administrationen med fordel drøfte om de enkelte initiativer går på tværs af udvalgsområder, og om der derfor er behov for at inddrage andre udvalg i planlægningen. Derudover kan udvalget med fordel tage en første drøftelse af, hvorvidt realiseringen af initiativerne kræver yderligere ressourcer eller kan håndteres inden for den allerede afsatte økonomi.

Økonomiske konsekvenser

Arbejdet med arbejdsprogrammet skal prioriteres inden for den økonomiske ramme og kommunalbestyrelsens overordnede prioritering, som udvalget er underlagt.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 20: Prioritering af projekter - Trafiksikkerhedsplanen

Bilag

Tillæg til trafiksikkerhedsplan

Tilsagn fra Vejdirektoratet

Trafiksikkerhedsplan 2018-2025, version 3

Åbent punkt

20 Beslutning om prioritering af projekter - Trafiksikkerhedsplanen

05.13.00P15-0006

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	20	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Dagsordenspunktet vedrører prioritering af projekter for i alt 7,24 mio. kr. til realisering af projekter som besluttet i Trafiksikkerhedsplan 2018-2025.

Der er i 2022 budgetlagt med i alt 10,262 mio. kr. til finansiering af trafiksikkerhedsprojekter. Der fremlægges senere separate sager til politisk behandling for hvert projekt med henblik på meddelelse af anlægsbevillinger.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller at:

- forslag til prioritering af trafiksikkerhedsprojekter for i alt 7,24 mio. kr. godkendes.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Godkendt.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 19. maj 2019 kommunens Trafiksikkerhedsplan for perioden 2018-2025. Forud for godkendelsen havde planen været i høring hos blandt andet Bornholms Politi, Vejdirektoratet, Ældrerådet, Handicaprådet, borgerforeninger, cyklistforbundet og skolebestyrelserne på Bornholm. Forslaget blev ligeledes lagt på Bornholms Regionskommunes hjemmeside. Trafiksikkerhedsplan 2018-2025 er vedhæftet som bilag.

Kommunalbestyrelsen besluttede ved godkendelsen at udtage en række projekter, der ikke længere skal indgå i planen, men som sammen med øvrige forslag kan indgå i den årlige pulje til mindre projekter, som vil blive forelagt fagudvalget til godkendelse/prioritering. Oversigt over disse projekter er ligeledes vedhæftet dagsorden, benævnt "Tillæg til Trafiksikkerhedsplan".

Forslagsfasen

Forslaget til den trafiksikkerhedsplan, der blev forelagt kommunalbestyrelsen i 2017, var udarbejdet ud fra henvendelser fra borgere, analyser, og en gennemgang af uheldsbilledet på Bornholm på daværende tidspunkt. Forslaget indeholdt:

- Systematisk gennemgang af alle uheldsbelastede strækninger
- Borgeranalyse via internettet

- Skolevejsanalyse via internettet, suppleret med en besigtigelse af forholdene på de enkelte skoler
- Medtagelse af projekter fra den "gamle" Trafiksikkerhedsplan, som ikke er blevet gennemført

Høring

Efter kommunalbestyrelsens behandling af forslaget i 2017 blev det sendt i høring, hvor alle borgere, foreninger, politiet, skoler mv. blev bedt om at komme med kommentarer/bemærkninger til planen.

Prioritering af projekter der indgår i forslag til Trafiksikkerhedsplanen

Ud fra høringssvarene blev der foretaget en foreløbig analyse af de enkelte strækninger, og et første forslag til en prioritering af projekterne blev udarbejdet. Forslaget blev drøftet med politiet, og ud fra disse drøftelser, og en mere detaljeret analyse af effekten af de enkelte projekter, blev der udarbejdet et endeligt forslag til en prioritering. På dette grundlag blev der udarbejdet et endeligt forslag til Trafiksikkerhedsplan 2018-2025, som blev godkendt i kommunalbestyrelsen i maj måned 2019.

Opfyldelse af målsætningen om tryghed

Ved skolevejsundersøgelsen i 2017 var der 51 pct. af skoleeleverne der følte sig trygge eller meget trygge på deres skolevej. Målsætningen er, at det i 2025 er 70 pct. af eleverne der vil føle sig trygge på skolevejen.

Ved borgeranalysen viste det sig, at 70 pct. af borgerne følte sig trygge i trafikken.

Målsætningen er, at det i 2025 er 80 pct. af borgerne der føler sig trygge i trafikken. Det skal dog oplyses, at deltagelsen i begge undersøgelser har været meget begrænset.

Ved gennemgangen af de enkelte delprojekter er der ligeledes foretaget en vurdering af den forbedrede tryghed. Det forventes, at begge målsætninger vil blive opfyldt.

Efter 2025 gennemføres en egentlig evaluering af de gennemførte projekter set i forhold til trafiksikkerhedsplanens målsætninger.

Da statsvejene ikke indgår i Trafiksikkerhedsplanen, kan der være et vist potentiale for yderligere reduktioner af uheld samt en forøgelse af tryghedsfølelsen, hvis der iværksættes tiltag på disse strækninger. Administrationen er fast i dialog med Vejdirektoratet omkring både driftsmæssige og anlægsmæssige tiltag, herunder også tiltag i forhold til trafiksikkerhed. Natur- og Miljøudvalget har besluttet, at projekter på statsvejene ikke indgår i de årlige prioriteringer.

Prioriteringen er opdelt i 3 grupper

Prioritet 1:

Prioritet 1 er de projekter, der forventes påbegyndt først og inden for en kortere årrække. Projekterne beløber sig samlet til 28,9 mio. i 2019-priser.

Prioritet 2:

Prioritet 2 er de projekter, som foreslås gennemført, når prioritet 1 projekterne er gennemført. Projekter i gruppe 2 udgør ca. 13,7 mio. i 2019-priser

Prioritet 3:

Prioritet 3 er de resterende projekter uden fast tidshorisont. Disse projekter beløber sig til skønsmæssigt til 71,5 – 123,0 mio. kr. i 2019-priser.

Prioritering af projekterne generelt:

Projekterne er ikke prioriteret i de enkelte prioriteringsgrupper og det bør årligt vurderes, hvorvidt der er forandrede forhold, som kan medføre ændringer i prioriteringen. Det samme

gør sig gældende omkring projekterne i forhold til indplacering i prioritet 1 og 2. Den årlige prioritering vurderes i forhold til forventet effekt på uheldsbesparelser, øget tryghed og sikring af skolevej.

I anlægsoverslagene er der ikke indregnet omkostningerne til projektering, opmåling, tilsyn og evt. arealerhvervelse. Anlægsoverslagene må derfor betragtes som vejledende, da der ikke er foretaget en egentlig projektering. Der kan være flere forskellige elementer, som har indflydelse på beregningen af anlægsudgifterne, f.eks. de geotekniske forhold, valg af materialer, prisstigninger m.v.

Tidligere besluttede anlægsbevillinger i forbindelse med Trafiksikkerhedsplanen 2018-2025:

Den 29. juni 2020 godkendte kommunalbestyrelsen følgende anlægsprojekter:

- Hastighedsdæmpende foranstaltninger ved Petersskolen i Rønne, ved Sydbornholms Privatskole og ved indkørsel til Nexø fra Balka – projektet er afsluttet i 2020. Anlægsregnskabet blev opgjort til 1,414 mio. kr.
- Øget tilsyn med vejarbejde – årligt 0,1 mio. kr. besluttet overført til drift til og med 2023.
- Analyser og forprojekter for større projekter, 0,8 mio. kr. – igangværende.

Dagsordenerne kan findes i referatet fra Kommunalbestyrelsens møde den 29. juni 2020 via dette [link](#).

Prioritering af projekter 2021

Cykelsti langs Torneværksvej i Rønne (3,34 mio. kr.)

Natur- og Miljøudvalget besluttede den 6. april 2021, at cykelstiprojektet ved Torneværksvej i Rønne skulle gøres til genstand for en ansøgning til Vejdirektoratet i forhold til medfinansiering af et kommunalt cykelprojekt 2021.

Cykelstien er anbefalet som et prioritet 1-projekt i Trafiksikkerhedsplanen, men alene på strækningen fra Nordre Ringvej til Rønne Stadion Nord. I forbindelse med ansøgningen til cykelpuljen i Vejdirektoratet blev det vedtaget at udvide projektet, så den samlede strækning går fra Nordre Ringvej til jernbanestien, som går vest for Stadion Nord. Et samlet projekt på 6,68 mio. kr.

Vejdirektoratet meddelte den 1. november 2021 tilsagn om tilskud til projektet på 3,34 mio. kr. Tilskuddet udgør 50 pct. af udgiften til projektet.

Administrationen afventede i 2021 med at fremsende forslag til prioritering af anlægsmidler til projekter i Trafiksikkerhedsplanen indtil svaret fra Vejdirektoratet forelå. Forslag til prioritering for 2021 vil derfor blive forelagt til politisk behandling sammen med forslaget for 2022.

I forslaget til prioriteringen af den samlede anlægspulje for 2021 og 2022 vil administrationen anbefale, at der prioriteres 3,34 mio. kr. til anlæg af cykelsti på strækningen fra Nordre Ringvej til jernbanestien ved Byledsgade.

Der er endnu ikke udarbejdet detailprojektering for projektet, denne sættes først i gang efter at der er blevet godkendt en anlægsbevilling. Detailprojektet vil i dette tilfælde være en del af den samlede anlægssum.

Prioritering af projekter 2022

Rundkørsel ved Nordre Kystvej/Haslevej/St. Torvegade/Gartnervangen i Rønne (0,4 mio. kr.)

Grundet en række cyklistuheld i rundkørslen ved Nordre Kystvej/Haslevej/Store Torvegade/Gartnervangen anbefaler såvel Bornholms Politi som administrationen, at der

iværksættes tiltag for at forbedre forholdene for de lette trafikanter. Der blev i forbindelse med en tidligere bevilling afsat midler til analyse og forprojekt for at forbedre trafiksikkerheden og trygheden i rundkørslen. Administrationen anbefaler således, på baggrund af erfaringer fra øvrige danske kommuner, at der etableres hævede flader ved tilkørselsvejene til rundkørslen. Dette sikrer, at hastigheden bringes ned og at opmærksomheden fra trafikanterne højnes. Projektet er ikke selvstændigt beskrevet i Trafiksikkerhedsplanen, men anbefales prioriteret, da der de senere år har været en række cyklistuheld.

Der er endnu ikke udarbejdet detailprojektering for projektet. Detailprojektering sættes i gang, når denne prioritering er godkendt. Udgifter til projektering vil blive afholdt af en særskilt anlægsbevilling, som blev godkendt i kommunalbestyrelsen 29. juni 2020.

Administrationen anbefaler, at der prioriteres 0,4 mio. kr. til selve anlægsarbejdet.

Rundkørsel ved Zahrtmannsvej/Søndre Allé i Rønne (1,5 mio. kr.)

Den nuværende rundkørsel ved Zahrtmannsvej/Søndre Allé er, ligesom rundkørslen ved Nordre Kystvej/Haslevej, hjemsted for en række cyklistuheld. I tillægget til Trafiksikkerhedsplanen er projektet blevet ændret til et prioritet 1-projekt.

Bornholms Politi anbefaler sammen med administrationen, at en forbedring af forholdene for de lette trafikanter i rundkørslen bedst opnås ved at ændre den nuværende rundkørsel til et lysreguleret vejkryds.

I forbindelse med færgetræk vil et lysreguleret kryds endvidere kunne sikre en mere smidig trafikafvikling, da perioderne med rødt og grønt lys kan reguleres i forhold til trafikmængden.

Der er endnu ikke udarbejdet detailprojektering for projektet. Detailprojektering sættes i gang, når denne prioritering er godkendt. Udgifter til projektering vil blive afholdt af en særskilt anlægsbevilling, som blev godkendt i kommunalbestyrelsen den 29. juni 2020.

Administrationen anbefaler, at der prioriteres 1,5 mio. kr. til selve anlægsarbejdet.

Krydset Tejnvej/Ndr. Borrelyngvej/Pilebroen/Vestergade i Allinge (1,0 mio.kr.)

Vejkrydset er genstand for en række færdselsuheld samt for høj gennemkørselshastighed. Projektet er medtaget i Trafiksikkerhedsplanen som et prioritet 1-projekt. Bornholms Politi og administrationen anbefaler, at der etableres lysregulering i vejkrydset.

Ved afvikling af Folkemødet i Allinge kan et lysreguleret kryds tvangsstyres, således at trafikafviklingen kan foregå mere smidigt.

Der er endnu ikke udarbejdet detailprojektering for projektet. Detailprojektering sættes i gang, når denne prioritering er godkendt. Udgifter til projektering vil blive afholdt af en særskilt anlægsbevilling, som blev godkendt i kommunalbestyrelsen den 29. juni 2020.

Administrationen anbefaler, at der prioriteres 1,0 mio. kr. til selve anlægsarbejdet.

Årlig pulje til mindre projekter i 2022 (1,0 mio. kr.)

I tillægget til Trafiksikkerhedsplanen indgår under prioritet 1, at der årligt afsættes en pulje på 1,0 mio. kr. til "*opfølgning på problemer, som løbende opstår og som skal udbedres ad hoc*".

Administrationen anbefaler, at der prioriteres 1,0 mio. kr. i 2022 til formålet som følger:

- Akutpulje 0,5 mio. kr.

Administrationen anbefaler, at der anvendes 0,5 mio. kr. til en pulje for mindre projekter som endnu ikke er prioriteret, men som administrationen kan iværksætte i forbindelse med kort varsel og efter aftale med politiet. Det omhandler blandt andet ønsker fra borgere om mindre trafiksikkerhedsmæssige tiltag eller tiltag som begrundes i henvendelser fra Bornholms Politi. Efterfølgende orienteres Natur-, Miljø- og Planudvalget om gennemførte tiltag.

- *Hastighedsdæmpende tiltag i Allinge 0,3 mio. kr.*
Bornholms Politi oplyser, at ved indkørslen til Allinge, på såvel Rønnevej og på Nordre Borreløngvej, opleves en meget stor andel af hastighedsoverskridelser. Administrationen har derfor drøftet muligheden for at dæmpe hastigheden på de nævnte veje samt på indkørselsvejen Tejnvej med politiet. Det anbefales, at der anlægges hævede flader ved de tre indfaldsveje, idet der er god erfaring med dette fra øvrige gennemførte projekter. Administrationen anbefaler, at der prioriteres 0,3 mio. kr. til de tre indfaldsveje til Allinge.
- *Hastighedsdæmpende tiltag i Svaneke 0,2 mio. kr.*
I tillægget til Trafiksikkerhedsplanen anbefales, at der som et prioritet 1-projekt anlægges hastighedsdæmpende foranstaltninger ved indkørslerne til Svaneke, fra henholdsvis Nexø og Østermarie. Også her anbefales det, at der anlægges hævede flader for at dæmpe hastigheden.
Administrationen anbefaler, at der prioriteres 0,2 mio. kr. til de to indfaldsveje til Svaneke.

Samlet prioritering for 2021 og 2022 (7,24 mio. kr.).

Samlet er der budgetlagt med 10,262 mio. kr. til projekter under Trafiksikkerhedsplanen i 2022. Administrationen anbefaler, at der på nuværende tidspunkt godkendes prioriteringer for 7,24 mio. kr. Den resterende del af pulje anbefales prioriteret i forbindelse med projekter i 2023.

Der fremlægges separate sager til politisk behandling for hvert projekt med henblik på meddelelse af anlægsbevillinger. Dog således, at der igangsættes detailprojektering af projekterne i rundkørslerne i Rønne og krydset i Allinge efter godkendelse af denne prioriteringsdagsorden. Detailprojektering finansieres af den anlægsbevilling på 0,8 mio. kr. til Forprojekter og analyser, der blev godkendt i kommunalbestyrelsen den 29. juni 2020.

Økonomiske konsekvenser

Projekter med forbindelse til Trafiksikkerhedsplanen 2018-2025 finansieres af den afsatte pulje til trafiksikkerhedsarbejder 2020-2023 samt af løbende prioriteringer til trafiksikkerhedsarbejder fra den årlige anlægspulje til veje og broer.

Der er pt. afsat følgende midler til projekter under Trafiksikkerhedsplanen inkl. forventede overførsler fra 2021 til 2022:

Beløb i hele kroner	2022	2023	I alt
Pulje til trafiksikkerhedsarbejder 2020-2023	2.812.200	958.800	3.771.000
Anlægspulje til veje og broer 2020, 2021 og 2022, prioriteret i NMPU.	7.450.000		7.450.000
Samlet til trafiksikkerhedsprojekter	10.262.200	958.800	11.221.000

Natur-, Miljø- og Planudvalget prioriterer hvert år projekter under Trafiksikkerhedsplanen, hvorefter der fremlægges separate sager til politisk behandling for hvert projekt med henblik på meddelelse af anlægsbevillinger.

Denne sag omfatter prioritering af følgende projekter:

Projekt	Beløb i hele kroner
<i>Medfinansiering af cykelsti langs Torneværksvej i Rønne</i>	3.340.000
<i>Rundkørsel ved Nordre Kystvej/Haslevej/St. Torvegade/Gartnervangen i Rønne</i>	400.000
<i>Rundkørsel ved Zahrtmannsvej/Søndre Allé i Rønne</i>	1.500.000
<i>Krydset Tejnvej/Ndr. Borrelyngvej/Pilebroen/Vestergade i Allinge</i>	1.000.000
<i>Årlig pulje til mindre projekter i 2022</i>	1.000.000
<i>Prioriteringer i alt</i>	7.240.000

Såfremt forslaget til prioritering af projekter til 7.240.000 kr. for 2022 godkendes, vil der være et restbeløb til senere prioriteringer på 3.022.200 kr.

	Beløb i hele kroner
Rådighedsbeløb til projekter i Trafiksikkerhedsplanen 2022	10.262.200
Forslag til prioritering	-7.240.000
Restbeløb til senere prioritering	3.022.200

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 21: Skibsliften på Tejn Havn

Bilag

Driftsaftale for skibsliften på Tejn Havn 2011

Åbent punkt

21 Skibsliften på Tejn Havn

08.00.00G01-0145

Behandling

Natur-, Miljø- og Planudvalget

Mødedato

16-03-2022

Åbent punkt

21

Lukket punkt

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget orienteres

Resumé

Bornholms Regionskommune ejer skibsliften i Tejn Havn. Konstruktionen drives af Marine Center Bornholm ApS. Liften har været lukket siden udgangen af året 2021 på grund af manglende dokumentation for gennemførte lovpligtige eftersyn. Juridisk vurderes det, at der er flere mangler i den indgåede driftsaftale. Det er muligt at opsige samarbejdet i indeværende år. Til Natur-, Miljø og Planudvalgets møde den 6. april 2022, skal der træffes en beslutning om skibsliftens fremtid.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller,

- Sagen til orientering.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Orientering givet.

Sagsfremstilling

I 1983 fik den private havn Tejn Havn opført en skibslift. Liften blev brugt til at løfte fiskefartøjer, der skulle serviceres af de maritime virksomheder i Tejn, på land. Fartøjerne betalte en pris baseret på vægt og stådage for at benytte liften. Det var Tejn Havn der vedligeholdte, drev og tog betaling for liften.

Figur 1 Placering af skibsliften på Tejn Havn

I 2005 overtog Bornholms Regionskommune Tejn Havn. Skibsliften inkl. løssøre var en del af overtagelsen. Kommunen varetog drifts- og vedligeholdelsesforpligtigelsen af konstruktionen inkl. løssøre frem til 2011.

I 2011 indgik virksomheden Marine Center Bornholm ApS en aftale med kommunen om drift og vedligehold af liften (Bilag 1). I dag tegnes virksomheden Marine Center Bornholm ApS udelukkende af Brd. Madsen Motor ApS.

I september 2021 udfører administrationen en gennemgang af de tekniske installationer på Tejn Havn. Under arbejdet bliver administrationen opmærksom på, at dokumentationen for gennemførte lovpligtige eftersyn ikke er tilgængelige. Ved en efterfølgende søgning i administrationens arkiveringsystem konstateres det yderligere, at gældende beskrivelser, tegninger og eventuelle attester vedrørende konstruktionen ikke er tilgængelige.

Det er til hver en tid konstruktionsejerens pligt at overholde lovgivningen samt Arbejdstilsynets anvisninger uanset om denne har solgt ydelsen videre. Marine Center Bornholm får derfor besked på at stoppe driften af liften. Det skal heri nævnes, at der af den indgåede driftsaftale ikke fremgår nogen eksakte krav til vedligeholdelsesindsatsen.

I henhold til den indgåede driftsaftale, er det først muligt at opsige aftalen med udgangen af 2022.

Administrationen er i gang med at indgå en aftale med en uvildig sagkyndig der skal tage en konkret vurdering af liften. Den sagkyndige skal i første omgang vurdere om lukningen af liften er berettiget. Efterfølgende skal den sagkyndige prissætte opretningen af manglerne.

På baggrund af ovenstående er administrationen i gang med at klargøre et dagsordenspunkt til Natur-, Miljø og Planudvalgets beslutning vedrørende liftens fremtid.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 22: Anlægsbevilling til belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2022

Bilag

Kortbilag - Anlægsbevilling til belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2022

Åbent punkt

22 Anlægsbevilling til belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2022

05.01.00S00-0022

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	22	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Natur-, Miljø- og Planudvalget godkendte den 12. januar 2022 prioriteringen af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg. Herunder blev der prioriteret 9.140.000 kr. til belægningsvedligeholdelse på vejnettet.

Det samlede bud på belægningsvedligeholdelse beløber sig til 12.000.000 kr. Den resterende del på 2.860.000 kr. finansieres af driftsmidler.

Asfaltarbejderne har været udbudt i offentlig licitation med accept af laveste bud på den enkelte entreprise, eller en kombination af flere / alle entrepriser. Tilbud er modtaget og kontrakterne forventes indgået primo april med påbegyndelse af entrepriserne ultimo april.

Der søges i denne sag godkendelse af anlægsbevilling til projektet.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- a) der gives en anlægsbevilling på 12.000.000 kr. til belægningsvedligeholdelse på vejnettet 2022
- b) der afsættes rådighedsbeløb på 12.000.000 kr. finansieret med 9.140.000 kr. fra den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg og med 2.860.000 kr. fra driftsbevilling 53 Veje, parker og anlæg
- c) anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur-, Miljø- og Planudvalget

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune er ansvarlig for vedligeholdelse af vejenes belægninger med afledte udgifter til vejmarkering.

Prioriteringen af belægningsvedligeholdelsen foretages med baggrund i belægningsoptimeringsystemet BelOps.

I BelOps indrapporteres årligt registrerede belægningskader – disse omsættes i en skadespointliste for samtlige veje. Herudover indarbejdes trafikmængde samt årets belægningsbudget, og på baggrund af disse data, udarbejdes et oplæg til den mest fordelagtige indsats ved udvælgelse af asfaltarbejder.

Asfaltarbejderne har været udbudt i offentlig licitation med accept af laveste bud på den enkelte entreprise, eller en kombination af flere / alle entrepriser. Udbuddet er lavet på baggrund af beregnede mængder på de udvalgte strækninger. De endelige mængder bliver først opmålt, når de enkelte entrepriser afsluttes og dette kan påvirke den indgåede kontrakt i op- og nedadgående retning.

Kontrakten forventes indgået efter godkendelse, senest primo april med påbegyndelse af entrepriserne ultimo april.

Udbuddet indeholder de planlagte årlige slidlagsasfaltarbejder for Bornholms Regionskommune. Udgifterne hertil finansieres henholdsvis af anlægs- og driftsmidler, men samles i én anlægsbevilling. Der er afsat budget til asfaltarbejder på henholdsvis anlæg og drift.

Beløb i hele kroner	Budget
Kontrakter	11.450.000 kr.
Forberedende arbejder/uforudsete udgifter	550.000 kr.
Projektudgifter i alt	12.000.000 kr.

I vedhæftede kortbilag er der redegjort for de planlagte asfaltarbejder, som er omfattet af anlægsbevillingen.

Økonomiske konsekvenser

På baggrund af licitationsresultatet søger Center for Ejendomme og Drift, Vej, park og anlæg – Driftsplanlægning, om en anlægsbevilling på 12.000.000 kr. til belægningsvedligeholdelse på vejnettet i 2022.

Afdelingen for Driftsplanlægning vurderer, at udgifterne til belægningsarbejderne vil blive afholdt i 2022.

Udgiften til arbejdet foreslås finansieret således:

Beløb i hele kroner	Finansiering
Den disponible anlægspulje vedr. vejanlæg 2022*	-9.140.000 kr.
Driftsbevilling 53, Veje, parker og anlæg	-2.860.000 kr.
I alt	-12.000.000 kr.

* Beløbet blev prioriteret af Natur-, Miljø- og Planudvalget den 12. januar 2022.

Det disponible rådighedsbeløb i puljen til vejanlæg i 2022 på 16.939.900 kr. er afsat under Center for Natur, Miljø og Fritid.

Det resterende rådighedsbeløb i puljen til vejanlæg 2021 udgør pt. 5.295.838 kr. og vil blive overført til puljen i 2022 sammen med negative afvigelser fra afsluttede projekter i 2021 på anslået ca. -95.000 kr. Den forventede positive budgetoverførsel fra 2021 til 2022 forventes derved i afrundet beløb at udgøre 5.200.000 kr. Derved vil den disponible anlægspulje til vejanlæg udgøre 22.139.900 kr.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 23: Anlægsbevilling til renovering af broer og bygværker 2022

Bilag

Kortbilag

Licitationsresultater og indstilling

Åbent punkt

23 Anlægsbevilling til renovering af broer og bygværker 2022

05.03.06S00-0012

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	23	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Natur-, Miljø- og Planudvalget godkendte den 12. januar 2022 prioriteringen af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg. Herunder blev der prioriteret 3.100.000 kr. til renovering af broer og bygværker på vejnettet.

Broarbejderne har været udbudt i indbudt licitation med accept af laveste bud. Kontrakten forventes indgået primo april og med påbegyndelse af entreprisen ultimo april.

Der søges i denne sag godkendelse af anlægsbevilling til projektet.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- a) der gives en anlægsbevilling på 3.100.000 kr. til renovering af broer og bygværker på vejnettet i 2022
- b) der afsættes rådighedsbeløb på 3.100.000 kr. finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg
- c) anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur-, Miljø- og Planudvalget

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune er ansvarlig for vedligeholdelse af 350 broer og bygværker på det samlede offentlige vejnet. Prioriteringen af brorenoveringerne foretages med baggrund i brorenoveringsdatabasesystem Broconsult.

Som grundlag for den videre prioritering af renoveringerne af broer og bygværker er der nedenfor en oversigt over brorenoveringer i 2022.

Renoveringen omfatter i 2022 følgende bygværker:

- Bro nr. 1001 Nordre Borrelyngvej – ny stålørerbund, betonudstøbning til eksisterende
- Bro nr. 1023 Helligdomsvej (Holkabroen) – vedligehold af fuger, kantsten og rækværk
- Bro nr. 1025 Melstedvej – betonreparationer, ny kantbjælke og nyt rækværk
- Bro nr. 1052 Almindingsvej – fuger og kantbjælker reparerer samt maling af rækværk
- Bro nr. 1514 Randkløvevej – reparation med strømpeforing, nyt rækværk, brinksikring
- Bro nr. 2036 Plantagevej – reparationer i rør, kantbjælker og facader plus nyt autoværn
- Bro nr. 3523 Kratgårdsvejen – nyt betonrør samt stensætninger ved ind- og udløb
- Bro nr. 4012 Sdr. Strandvej – ny Azobé stibro

Vedlagt dagsordenen er kortbilag over broernes placering.

Arbejdet har været udbudt i indbudt licitation – tildelingskriterie er laveste pris – licitationsresultatet er vedlagt dagsordenen.

Økonomiske konsekvenser

Det disponible rådighedsbeløb i puljen til vejanlæg i 2022 på 16.939.900 kr. er afsat under Center for Natur, Miljø og Fritid.

Det resterende rådighedsbeløb i puljen til vejanlæg 2021 udgør pt. 5.295.838 kr. og vil blive overført til puljen i 2022 sammen med negative afvigelser fra afsluttede projekter i 2021 på anslået ca. -95.000 kr. Den forventede positive budgetoverførsel fra 2021 til 2022 forventes derved i afrundet beløb at udgøre 5.200.000 kr. Derved vil den disponible anlægspulje til vejanlæg udgøre 22.139.900 kr.

På baggrund af licitationsresultatet søger Center for Ejendomme og Drift, Vej, park og anlæg – Driftsplanlægning, om en anlægsbevilling 3.100.000 kr. til renovering af broer og bygværker i 2022.

Udgiften til arbejdet foreslås finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg for 2022.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 24: Anlægsbevilling til udskiftning af rækværker 2022

Bilag

NMU November 2021 - Status for systematisk gennemgang af rækværker og trapper mv.

Åbent punkt

24 Anlægsbevilling til udskiftning af rækværker 2022

05.01.30S00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	24	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Natur-, Miljø- og Planudvalget godkendte den 12. januar 2022 prioriteringen af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg. Herunder blev der prioriteret 1.000.000 kr. til udskiftning af kommunens rækværker.

Der søges i denne sag godkendelse af anlægsbevilling til projektet.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- der gives en anlægsbevilling på 1.000.000 kr. til udskiftning af kommunens rækværker i 2022
- der afsættes rådighedsbeløb på 1.000.000 kr. finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg
- anlægsbevillingen gives til Center for Ejendomme og Drift under Natur-, Miljø- og Planudvalget

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune er ansvarlig for drift og vedligeholdelse af kommunale rækværker langs med bl.a. de offentlige veje og pladser. Natur- og Miljøudvalget har på sit møde den 30. november 2021 behandlet et punkt om status på kommunens rækværker, og heri orienteret om tilstanden på rækværkerne. Der ca. 8,6 km rækværker af jern på 234 lokationer langs vejene og ca. 6,5 km rækværker af træ.

Der vil i de kommende år være behov for, at der afsættes midler indenfor dette område, idet der forsat er mangler og skader på kommunens rækværker. En udgift svarende til en samlet renovering på ca. 3,3 mio. kr.

Prioriteringen i udskiftning af rækværker iværksættes med udgangspunkt i skadesvurderingerne fra den systematiske gennemgang af rækværker, som blev gennemført i 2021, og forelagt Natur- og Miljøudvalget den 30. november 2021. Dagsordenen fra mødet den 30. november 2021 er vedlagt som bilag til dette dagsordenspunkt. Ved registreringen af

rækværker i 2021 inddeltes de i fem skadesniveauer. Skadesniveau 1-3 er mindre skader, hvor rækværkerne stadig er uden strukturelle forringelser. Skadesniveau 4-5 er alvorlige skader, der kan have indflydelse på rækværkernes holdbarhed og formål.

Rækværkerne forventes udbudt i puljer og arbejdet forventes udført i 2022. Strækninger af rækværk, som udskiftes i 2022 er udvalgt fra skadesniveau 4-5, hovedsageligt niveau 5. Ved gennemgang af registreringen er det besluttet at fjerne enkelte rækværker, da de vurderes at være uden praktisk betydning. Den samlede strækning af rækværker der udbydes udgør ca. 1 km.

Der vil i de kommende år være behov for at der disponeres midler indenfor dette område, idet der forsat mangler at blive renoveret rækværker i skadesniveau 4 til en udgift på ca. 2,3 mio. kr.

Økonomiske konsekvenser

Det disponible rådighedsbeløb i puljen til vejanlæg i 2022 på 16.939.900 kr. er afsat under Center for Natur, Miljø og Fritid.

Det resterende rådighedsbeløb i puljen til vejanlæg 2021 udgør pt. 5.295.838 kr. og vil blive overført til puljen i 2022 sammen med negative afvigelser fra afsluttede projekter i 2021 på anslået ca. -95.000 kr. Den forventede positive budgetoverførsel fra 2021 til 2022 forventes derved i afrundet beløb at udgøre 5.200.000 kr. Derved vil den disponible anlægspulje til vejanlæg udgøre 22.139.900 kr.

Center for Ejendomme og Drift, Vej, park og anlæg – Driftsplanlægning. vurderer at udgiften til udskiftning af rækværker i 2022 vil beløbe sig til 1.000.000 kr.

Udgiften til arbejdet foreslås finansieret af den disponible anlægspulje vedrørende vejanlæg for 2022.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 25: Anlægsregnskab for kabellægning af gadebelysning 2017

Åbent punkt

25 Anlægsregnskab for kabellægning af gadebelysning 2017

05.01.12S00-0011

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	25	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi-, og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Godkendelse af anlægsregnskab for kabellægning af gadebelysning 2017, idet projektet er afsluttet i regnskab 2021. Anlægsbevillingen er godkendt i kommunalbestyrelsen den 26. januar 2017 med efterfølgende ændring af projektet den 25. juni 2020.

Jf. Kasse- og Regnskabsregulativets bilag 5.5.1 skal der for anlægsarbejder med bruttoudgifter over 2 mio. kr. udarbejdes særskilt anlægsregnskab, der forelægges kommunalbestyrelsen.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at:

- anlægsregnskabet for kabellægning af gadebelysning 2017 godkendes.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen meddelte den 26. januar 2017 anlægsbevilling til kabellægning af gadebelysning 2017.

Formålet med projektet var at sikre gadebelysning i områderne Rønne, Vestermarie og Aakirkeby, hvor Bornholms Energi og Forsyning kabellagde deres luftbårne elforsyningsanlæg. Selve anlægsarbejderne udgjorde kabellægning af gadebelysningsanlæg, montage af kabel i master og nye master i nødvendigt omfang.

Projektet i Aakirkeby blev udført som beskrevet. Dog standsede Bornholms Energi og Forsyning deres kabellægning af luftbårne elforsyningsanlæg uden en tidshorisont for, hvornår arbejdet ville blive genoptaget.

I stedet godkendte kommunalbestyrelsen den 25. juni 2020 at ændre formålet med projektet, således at de resterende midler kunne benyttes til supplerende arbejder i forbindelse med

energirenovering af gadebelysningsanlæg med LED-teknologi i områderne Rønne, Aarsdale, Svaneke, Listed, Bølshavn, Østermarie og Gudhjem.

Der var i disse områder behov for udskiftning af gamle stål- og træ-masteanlæg, samt kabellægning af en række strækninger med luftledninger, hvor anlægget ikke blev brugt af Bornholms Energi og Forsyning til elforsyning.

Arbejdet med udskiftning af gamle træ- og gittermasteanlæg er foregået, som projektet er skredet frem, i forhold til udskiftning af gadelysarmaturer til LED-armaturer. Dele af arbejdet er udført af kommunen selv. Andre dele er udført af private entreprenører og installatører.

Der er skiftet såvel enkeltstående træ- og gittermaster, men også længere strækninger er blevet opdateret, hvor kommunen overtog de gamle gittermaster, da Bornholms Energi og Forsyning kabellagde strækningen, f.eks. på Østerled, Virkelyst og Sveasvej i Rønne.

Økonomiske konsekvenser

Center for Ejendomme og Drift, Vej, park og anlæg har gennemført projektet i overensstemmelse med projektbeskrivelsen og anlægsbevillingen forelagt kommunalbestyrelsen den 26. januar 2017 samt ændringen af formålet forelagt kommunalbestyrelsen den 25. juni 2020.

Beløb i hele kroner	Forbrug 2018	Forbrug 2019	Forbrug 2020	Forbrug 2021	Samlet forbrug
Entrepriser	473.281	0	738.859	122.460	1.334.600
Eget regi	65.830	0	999.158	139.661	1.204.649
I alt	539.111	0	1.738.017	262.121	2.539.249

Beløb i hele kroner	Anlægsbevilling	Rådighedsbeløb*	Samlet forbrug	Underskud
I alt	2.500.000	2.538.299	2.539.249	-949

* Beløbet er prisreguleret med 38.299 kr. i forbindelse med budgetoverførslen fra 2018 til 2019.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 26: Udsættelse af arbejdet med at samle medarbejdere på færre matrikler

Bilag

Notat om samling af administration 2022-22-02

Åbent punkt

26 Udsættelse af arbejdet med at samle medarbejdere på færre matrikler

82.00.00G01-0271

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Kommunalbestyrelsen	26-01-2022	4	
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	26	

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Borgmesteren har efter dialog med Valggruppe CKOØ en opfattelse af, at der vil være flertal i den nytiltrådte kommunalbestyrelse for at ændre i den tidligere vedtagne plan for en ny rådhusstruktur i Bornholms Regionskommune.

Disse ændringer er ikke endeligt afklaret, og for at undgå at der iværksættes tiltag, der er økonomisk eller på anden måde u hensigtsmæssige ved udmøntningen af de tidligere beslutninger i forhold til ændrede beslutninger, indstiller borgmesteren til kommunalbestyrelsen, at sætte arbejdet på pause ind til der er truffet en ny beslutning.

Afhængig af tidsperspektivet for en ny beslutning vil der være forskellige konsekvenser, der skal håndteres.

Indstilling og beslutning

Borgmesteren indstiller,

a) At kommunalbestyrelsen godkender, at sætte arbejdet med udmøntning af beslutningen om en plan for ny rådhusstruktur taget af kommunalbestyrelsen 24. juni 2021, punkt 10, på pause, ind til der er truffet en ny beslutning

b) At kommunalbestyrelsen godkender, at sætte arbejdet med udmøntning af beslutningen om anlægsbevilling til indretning af Skovløkken 4 i Tejn til base for hjemme- og sygeplejen taget af kommunalbestyrelsen 25. november 2021, punkt 103, på pause, til der er truffet en ny beslutning

c) At kommunalbestyrelsen på et senere tidspunkt skal tage stilling til placering for Hjemme- og Sygeplejen i Allinge ved udløbet af nuværende lejemål i efteråret 2022

d) At direktionen bemyndiges til at disponere over den renoverede del af Rådhuset i Knudsker, Snorrebakken 66, primært med henblik på håndtering af presserende arbejdsmiljøhensyn

Økonomi- og Klimaudvalget den 25. januar 2022:

Ad a) Anbefales.

Søren Schow og Jonna Nielsen kan ikke medvirke.

Ad b) Anbefales.

Linda Kofoed Persson, Søren Schow og Jonna Nielsen kan ikke medvirke.

Ad c) anbefales.

Linda Kofoed Persson, Søren Schow og Jonna Nielsen kan ikke medvirke.

Ad d) anbefales.

Søren Schow og Jonna Nielsen kan ikke medvirke.

Kommunalbestyrelsen den 26. januar 2022:

Bornholmerlisten har fremsendt følgende ændringsforslag:

"Indstilling A, B, C og D godkendt, idet kommunalbestyrelsen på sit møde d. 31/3-2022 træffer endelig beslutning om den fremtidige placering af medarbejderne i Hjemmeplejen og Sygeplejen Team Tejn, de administrative medarbejdere pt placeret i Tejn samt Bornholms Museum og Ø-Arkivet.

Beslutningsgrundlaget skal indeholde tidsplan og proces samt økonomiske beregninger på ovenstående, herunder beregninger og tidsplan for en eventuel pavillonløsning i Tejn og et scenarie hvor alene Plan og Byg fra Tejn flyttes til Snorrebakken med henblik på at flytte Team Tejn til Tejn Rådhus".

For ændringsforslaget stemte 13: Liste C, liste K, liste W og liste Ø

Imod stemte 10: Liste A, liste O og liste V

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Ændringsforslaget er godkendt.

Borgmesteren indstiller, at

- a) den i juni 2021 vedtagne plan for en ny rådhusstruktur annulleres.
- b) der til hjemmeplejen Team Tejn opføres et modulbyggeri i Tejn. Byggeriet skal i størrelse og udformning tilpasses Team Tejns funktioner og antal medarbejdere med inddragelse af erfaringerne fra det tilsvarende byggeri til hjemmeplejen i Østermarie. Det nuværende lejemål i Allinge forlænges indtil flytning til nye lokaler. Sygeplejen medregnes ikke.
- c) administrationen bemyndiges til at administrere regionskommunens matrikler for at opnå den mest optimale udnyttelse med afsæt i regionskommunens ejendomsstrategi. Der vil være en politisk velvilje til at afsætte nødvendige midler til renoveringer, herunder energirenoveringer, af de matrikler, der påregnes at indgå i regionskommunens drift på længere sigt.
- d) der udarbejdes et løsningsforslag for placering af de dele af Center for Børn og Familie, der p.t. sidder i tidsbegrænsede, lejede lokaler på Østre Skole i Rønne
- e) det undersøges, hvad et salg af villaerne på Snorrebakken vil medføre. Sagen vil efter realitetsbehandling skulle fremlægges til politisk behandling.
- f) det undersøges, om det er muligt at placere hhv. Bornholms Museum og Ø-arkivet på Snorrebakken, og hvad det i givet fald vil kræve. Sagen vil efter realitetsbehandling skulle fremlægges til politisk behandling.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Dette punkt er under punkt 1 besluttet taget af dagsorden.

Sagsfremstilling

Borgmesteren har efter dialog med Valggruppe CKOØ en opfattelse af, at der vil være flertal i den nytiltrådte kommunalbestyrelse for at ændre i den tidligere vedtagne plan for en ny rådhusstruktur i Bornholms Regionskommune.

I dette lys og i forventningen om en afklaring om ændringerne senest på kommunalbestyrelsens møde den 26. januar 2022 blev de planlagte udbudsprocesser for henholdsvis Rådhuset i Knudsker (Snorrebakken 66) og Rådhuset i Tejn (Skovløggen 4) sat på pause den 3. januar 2022. Udsættelsen af udbudsprocesserne blev ikke vurderet at have konsekvenser for den samlede tidsplan i det beskrevne tidsperspektiv.

De politiske drøftelser af ændringerne er dog endnu ikke endeligt afklaret, og for at undgå at der iværksættes tiltag, der er økonomisk eller på anden måde u hensigtsmæssige ved udmøntningen af de tidligere beslutninger, indstiller borgmesteren til kommunalbestyrelsen, at arbejdet sættes på pause ind til der er truffet en ny beslutning (indstilling a. og indstilling b.).

Afhængig af tidsperspektivet for en ny beslutning vil der være forskellige konsekvenser, der skal håndteres løbende.

Den umiddelbare konsekvens af en yderligere udsættelse vil være, at indretningen af Skovløggen 4 i Tejn til base for hjemme- og sygeplejen taget af kommunalbestyrelsen 25. november 2021, punkt 103, ikke vil kunne gennemføres før lejemålet i Allinge, der p.t. fungerer som base for medarbejderne, udløber i efteråret 2022. Afhængig af den videre politiske afklaring omkring varige løsninger på de bygningsmæssige problemstillinger, vil der på et senere tidspunkt skulle tages stilling til placering af Hjemme- og Sygeplejen i Allinge ved udløbet af nuværende lejemål i efteråret 2022. Af dette følger indstilling c., der kun er relevant, såfremt indstilling b. godkendes.

Et andet opmærksomhedspunkt for udsættelse af en beslutning vil være, at Bornholms Museum har fået frist til primo april til at fremlægge et projekt, der kan udløse udbetaling af statstilskud til (del af) opførelse af magasin for Bornholms Museums genstande samt værker fra Bornholms Kunstmuseum.

Der er politisk opmærksomhed på, at der er arbejdsmiljømæssige udfordringer flere steder på bl.a. kommunens administrative arbejdspladser, og set i lyset af at Rådhuset i Knudsker, Snorrebakken 66, snart vil være ombygget til at kunne huse et vist antal arbejdspladser indstilles det til, at kommunens direktion bemyndiges til at disponere over de renoverede lokaler i Knudsker, primært med henblik på håndtering af presserende arbejdsmiljøhensyn. Dette vedrører indstilling d., der kun er relevant såfremt indstilling a. godkendes.

Der er derud over ikke foretaget en konsekvensvurdering af en udsættelse af beslutningen.

Økonomiske konsekvenser

Der er ikke foretaget en økonomisk konsekvensvurdering af beslutningen.

Administrativ tilføjelse

Med udgangspunkt i kommunalbestyrelsens beslutning den 26. januar 2022 samt Borgmesterens efterfølgende spørgsmål har Administrationen udarbejdet svar på følgende, der er uddybet i vedlagte bilag:

- Etablering af pavillonløsning i Tejn til Hjemme- og Sygeplejen.
Der er beskrevet proces, tidsplan og forventet økonomi vedrørende pavillonløsning til Hjemme- og Sygeplejen.
Den forventede økonomi forbundet med etablering af pavillonløsning kun til Hjemmeplejen i Tejn er ligeledes beskrevet.
Der er estimeret priser på både køb og leje af pavilloner. Omkostninger til drift skal tillægges alle priser.
De forventede øgede omkostninger, til forlænget lejeperiode af Kirkepladsen i Allinge, indgår ligeledes i svaret.
Det skal nærmere undersøges om kommunens grund, på Industrivej i Tejn, kan bringes i anvendelse til en eventuel pavillonløsning.
- Flytning af Plan og Byg til Snorrebakken, for derefter at ombygge Skovløggen i Tejn til Hjemme- og Sygeplejen. Svaret indeholder beskrivelse af proces, tidsplan og forventet økonomi vedrørende den pågældende opgave. Økonomien er med udgangspunkt i den anlægsbevilling der blev givet i november 2021 til ombygningen af Skovløggen til Hjemme- og Sygeplejen.
De forventede øgede omkostninger, til forlænget lejeperiode af Kirkepladsen i Allinge, indgår ligeledes i svaret.
- Flytning af samtlige medarbejdere fra Tejn til Snorrebakken. Det forudsættes at de planlagte medarbejdere fra Ullasvej og BCB ligeledes flyttes til Snorrebakken.
Svaret indeholder beregning af økonomi, med udgangspunkt i den økonomi, der var estimeret i Urlands projekt.
Der tages forbehold for at der er behov for en projekteringsproces, for at kunne anskueliggøre at alle planlagte medarbejdere kan samles under eksisterende tag på Snorrebakken.
Omfanget af medarbejderinddragelse skal afklares, for at kunne beskrive en tidsplan.
- Indretning af Skovløggen i Tejn til museets og Ø-arkivets administrative medarbejdere. Svaret indeholder tidsplan samt forventet økonomi i forhold til etablering af magasin på Skovløggen til opbevaring af museets og Ø-arkivets arkivalier. Der skal tages stilling til medarbejderinddragelse i forhold til at kunne beskrive processen.
- Driftsomkostninger på enkelte eksisterende bygninger. Der er opstillet en oversigt over driftsomkostninger for 2021, 2022 og 2023 på de efterspurgte bygninger.
Driftsomkostningerne i oversigten er afsat i budgettet.

Den politiske behandling af emnet har været drøftet på HovedMEDs møder den 26. januar 2022, den 9. februar 2022 og den 7. marts 2022.

Supplerende sagsfremstilling til Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022.

Ad a)

D. 24. juni 2021 vedtog den daværende kommunalbestyrelse en plan for en ny rådhusstruktur. Det indbefattede at bygge et nyt rådhus på Snorrebakken (Knudsker), så der blev plads til de administrative medarbejdere fra rådhuset i Tejn og Nexø (ØP). I projektet var der desuden afsat midler til at renovere rådhuset i Tejn, så hjemme- og sygeplejen kunne flytte ind, samt

renovering af bygningerne på Ullasvej. Rådhusprojektet havde en samlet pris på 114,1 mio. kr. Heraf udgjorde byggeriet på Snorrebakken omkring 80 mio. kr.

I sagsfremstillingen var angivet en øget årlig driftsudgift for Snorrebakken på 4,2 mio. kr. til i alt 5,6 mio. kr. ved samling af 235 medarbejdere. Der var i sagsfremstillingen ikke regnet på ændringer i driftsudgifter på de øvrige berørte adresser. Det bemærkes, at der i det oprindelige projekt er 11 disponible kontorer (26 arbejdsstationer) i Tejn.

Projektet var inddelt i to faser, hvor fase 1 var iværksættelse af ovenstående projekt, mens fase 2 indeholdt stillingtagen til Ø-arkiv og renovering af Landemærket, mekanisk ventilation på Ullasvej og i Tejn, samt tilbygning til Børn og Familie på Ullasvej. Der blev ved kb-beslutningen ikke taget stilling til finansiering og proces for fase 2.

I budgetoverslaget for 2023 ses et underskud på 70,3 mio. kr. Her indgår 58,8 mio. kr. til det oprindelige rådhusprojekt.

I budgetoverslaget for 2024 ses et underskud på 61,0 mio. kr. Her indgår 35,8 mio. kr. til det oprindelige rådhusprojekt.

I budgetoverslaget for 2025 ses et underskud på 109,1 mio. kr. Her indgår 6,5 mio. kr. til det oprindelige rådhusprojekt.

Det skal tilføjes, at der for årene 2023 og 2024 i alt er påregnet et kassetræk på 90 mio. kr. I alle overslagsårene er der indarbejdet en forventning om et årligt tilskud på 35 mio. fra puljen for særlig vanskelig stillet kommuner.

Grundet kommunens økonomiske situation indstiller borgmesteren, at planerne for en ny rådhusstruktur annulleres. Godkendes indstillingen foretager administrationen en konsekvensvurdering af at afslutte arbejdet, der fremlægges til konkret, politisk godkendelse, herunder afslutning af anlægsregnskab.

Ad b)

Hjemmeplejen Team Østermarie flyttede i 2021 ind i et nyopført modulbyggeri beliggende i Østermarie. Byggeriet kostede ca. 8 mio. kr. inklusiv en ny p-plads. Der er i budgettet afsat 200.000,- kr. om året til driftsudgifter. Jf. notat om samling af medarbejdere bilagt denne sag vil en tilsvarende bygning i Tejn koste 11,5 mio. kr. uden sygeplejen og 13-15 mio. kr. med sygeplejen.

Hjemmeplejen Team Tejn har i dag til huse i lejede lokaler i Allinge. Lokalerne er trange og kun vedligeholdt på et minimumsniveau, da man påregnede fraflytning ved udgangen af oktober 2022 for at flytte ind på rådhuset i Tejn.

Udfordringerne med lokalerne og deres geografiske placering i forhold til opgaveløsningen i Allinge gør, at borgmesteren indstiller, at der etableres egnede lokaler til Team Tejn i Tejn, dog uden at indregne sygeplejen, da den politiske vurdering er, at dette ikke er nødvendigt for opgaveløsningen. Godkendes indstillingen kvalificerer administrationen beslutningsgrundlaget for en konkret, politisk godkendelse, herunder afsættelse af anlægsøkonomi.

Ad c)

Ud fra principperne om at undgå detailstyring af administrationen, samt anvende klog udnyttelse af kvadratmeter, indstiller borgmesteren, at administrationen bemyndiges til at disponere over regionskommunens matrikler under hensyntagen til ejendomsstrategien.

Ad d)

Med salget af Østre Skole i Rønne, er der indgået en tidsbegrænset lejeaftale for en del af Center for Børn og Familie. Inden udløbet af lejemålet, skal der findes alternativ placering, og borgmesteren indstiller derfor, at administrationen udarbejder et forslag til håndtering af denne problemstilling.

Ad e)

På Snorrebakken ligger tre villaer, hvoraf de to ikke er i anvendelse. Den tredje bliver pt. udlejet. Salg af villaerne kan indbringe regionskommunen en indtægt, lige som fremtidige driftsudgifter bliver sparet.

Derfor indstiller borgmesteren, at mulighederne for salg af villaerne afdækkes nærmere og fremlægges til politisk behandling og stillingtagen til salg.

Ad f)

Bornholms Museums administration fik i det oprindelige rådhusprojekt en placering i to etager i den ene længe på rådhuset i Tejn. Det blev anført, at udgifter til museets administrationslokaler blev afholdt af museet. Bornholms Museum har et ønske om opførelse af et magasin, og for at dette byggeri kan realiseres, skal der udfindes en egnet byggegrund. I det oprindelige projekt blev en del af p-pladsen i Tejn inddraget til dette. Der vil formentlig også være et egnet areal til sådan et byggeri på Snorrebakken.

Ø-arkivet er i dag placeret på Vestermarie Skole, Landemærket og Pingels Allé i Rønne. Der er i dag udfordringer med arkivets opfyldelse af minimumskravene ift. lovlige opbevaring af arkivalier. Ø-arkivet var i det oprindelige projekt tiltænkt flyttet og placeret i forbindelse med museets magasin med en anlægsudgift på ca. 6 mio. kr. Der vil formentlig også være et egnet areal til Ø-arkivet på Snorrebakken.

I forhold til de økonomiske overslag på det oprindelige projekt, bør høje og stigende materialepriser give anledning til genberegning ved fornyet stillingtagen.

På den baggrund indstiller borgmesteren, at det undersøges, om det er muligt at placere hhv. Bornholms Museum og Ø-arkivet på Snorrebakken, og hvad det i givet fald vil kræve med henblik på en nærmere politisk behandling og videre stillingtagen.

Punkt 27: Orientering om arbejdet med boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

Bilag

Risikovurdering af BNBO

Åbent punkt

27 Orientering om arbejdet med boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

09.08.00G01-0032

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	27	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget orienteres

Resumé

Center for Natur, Miljø og Fritid orienterer om status, planer og strategi i forbindelse med arbejdet med boringsnære beskyttelsesområder.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller

- Sagen til orientering.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Orienteringen givet.

Sagsfremstilling

Baggrund

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) udpeges af Miljøstyrelsen og viser et særligt sårbart område om en vandværksboring. Det er som udgangspunkt ikke tilladt at anvende pesticider inden for BNBO. Kommunerne skal gennemgå samtlige BNBO og lave en risikovurdering for hvert af disse (uddybes i bilag 1). Såfremt den nuværende arealanvendelse udgør en risiko, skal brugen af pesticider ophøre.

Ejer skal holdes økonomisk skadesløs, og vandværket skal afholde denne udgift. Der skal laves en skriftlig aftale mellem lodsejer og vandværk om dette, og kommunen skal påse at disse aftaler kommer på plads.

Loven giver kommunerne en frist frem til udgangen af 2022 til at gennemføre indsatsen.

I den senere tid har Miljøminister Lea Wermelin i medierne givet udtryk for utilfredshed med kommunernes fremdrift i implementeringen af lovgivningen. Der varsles et indgreb fra Miljøstyrelsen i 2023, hvis der ikke inden ses en højere grad af målopfyldelse.

Kort

Placering og den aktuelle prioritering af BNBO kan ses i dette kort:

[Bornholms Regionskommune \(kortinfo.net\)](http://kortinfo.net)

Kortet er interaktivt og ændres således, hvis der sker ændringer. Ændringer kan ske i forbindelse med den årlige lovbekendtgørelse, eller hvis der fremkommer ny viden, der giver anledning til en anderledes prioritering og kategorisering.

Aktuel status for Danmark og for Bornholm

Kommunerne skal årligt indberette status for BNBO til Danmarks Miljøportal. Et udtræk herfra pr. 8. februar viste dette for hele Danmark:

Status for BNBO	Antal BNBO	Pct.
Ikke gennemgået (default værdi)	1723	31
Gennemgået, indsats ikke nødvendig	545	10
Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider	917	16
Gennemgået, indsats nødvendig	2287	41
Indsats gennemført	42	1
Frivillig aftale tilbudt	66	1
I alt	5580	100

For 31% af BNBO er der ikke lavet risikovurdering, og kun for 1% er det lykkedes at få en aftale på plads.

For Bornholm ser den tilsvarende tabel således ud:

BNBO-status	Antal BNBO	Procent
Afsluttede		
Ingen erhvervmæssig anvendelse af pesticider	42	49
Gennemgået, indsats ikke nødvendig	6	7
Boring ikke i brug	2	2
Indsats gennemført	7	8
I alt	57	66
Under behandling		
Gennemgået, indsats nødvendig	24	28
Frivillig aftale tilbudt	2	2
Nye BNBO	3	3
I alt	29	34
Ikke gennemgået (default værdi)	0	0
Totalt antal BNBO	86	100

Administrationen har gennemgået samtlige BNBO og lavet risikovurderingen. På denne baggrund har 50 sager kunnet afsluttes. Der er desuden lavet aftale med Bornholms Lufthavn om, at denne afholder sig fra kemisk ukrudtsbekæmpelse i de syv BNBO, der rækker ind over lufthavnens område.

Administrationen kan genkende, at det er svært at få afsluttet aftaler, der hvor jorden bruges til landbrugsproduktion. Alle parter har været interesseret i god dialog, men det har vist sig at være vanskeligt at beregne, hvilket indtægtstab ejeren i praksis vil få. Og så længe man var henvist til skøn, har det ikke været muligt for parterne at blive enige om erstatningens størrelse.

Sagsområdet har været prioriteret højt fra start, og der er brugt mange ressourcer på det, men det er alligevel ikke lykkedes at lande en eneste aftale til dato.

Den senere tids udvikling giver dog grund til en vis optimisme. For nylig forelå de endelige afgørelser fra Overtaksationsmyndigheden, som afgør erstatningernes størrelse, og der er etableret kontakt til en konsulent med særlig ekspertise på området. Der er derfor nu et meget mere håndfast grundlag for at afgøre erstatninger.

Status for forhandlinger

Kortet nedenfor viser aktuel status for forhandlingerne med hvert af de 19 vandværker på Bornholm.

Grøn: BNBO-sager afsluttet
 Blå: BNBO-sager under forhandling
 Lilla: Afventer endelig kortlægning fra Miljøstyrelsen
 Mørk rød: Tværfaglig projekt foreslået
 Rød: Forhandling opgivet afsluttet

Ved grøn stjerne er alle BNBO-sager afsluttet (7 stk.). Ved de fem blå stjerner er forhandlingerne indledt, og der ventes en afslutning inden for få måneder.

De 5 lilla stjerner viser vandværker med områder, der skal beskyttes, men Miljøstyrelsen er i gang med at revidere disse BNBO'er. De kan derfor først afgøres endeligt, når resultatet af revisionen bekendtgøres pr. 1-1-2023.

På ét vandværk (mørk rød) har administrationen vurderet, at indsatsen i BNBO skal kombineres med andre miljømål, kulstofbinding og naturgenoprettelse, og man bør afvente, at en tværfaglig indsats kan igangsættes. På det sidste vandværk (rød) er forhandling om frivillig aftale opgivet, idet lodsejer modsætter sig.

Miljøministeriets forventninger

Miljøministeriet vil i udgangen af 2022 lave en samlet vurdering af kommunernes resultater. Hvis resultaterne ikke er tilstrækkelige, vil den såkaldte fase 2 i vejledningen blive iværksat. Miljøministeriet vil så gennemføre pesticidfri drift i BNBO ved lov uden forhandling med de enkelte parter og uden hensyn til lokale geologiske forhold.

En nærmere ide om ministeriets krav kan fås via Miljøstyrelsens hjemmeside:

[FAQ til brug for kommuner, jordejere og vandværker vedr. BNBO \(mst.dk\)](#)

"23) Hvordan evalueres det, om kommunerne er kommet i mål i 2022?

I 2022 gennemføres en evaluering af den kommunale indsats. Formålet med evalueringen er at levere et vidensgrundlag, som aftaleparterne bag Pesticidstrategi 2017-2021 kan bruge til at vurdere, hvorvidt kommunerne er

kommet i mål i forhold til at reducere risikoen for forurening fra erhvervsmæssig brug af pesticider i BNBO.

Forventningen er dog, at risikovurderingen som udgangspunkt er gennemført for alle udpegede BNBO, samt at kommunerne har besluttet, om der skal ske en indsats i de enkelte BNBO. Det må desuden antages, at kommunerne har haft tilstrækkelig tid til at have påbegyndt eller afsluttet indgåelse af aftaler eller udmøntning af påbud på de arealer, hvor der er identificeret en risiko, og hvor BNBO er udpeget før 2022"

Mål for 2022 og 2023

Administrationen arbejder for at undgå, at fase 2 iværksættes for kommunens BNBO'er.

Eftersom Bornholm har gennemført risikovurderingen, vil det således indebære, at et passende antal aftaler skal være på plads ved årets udgang. Som nævnt er en del afsluttede og andre mål udsættede.

Administrationen vil foreslå denne prioritering:

Prioritering	Antal BNBO
Prioritet 0 - Sag afsluttet	57
Prioritet 1 - Indsats skal gennemføres i 2022	15
Prioritet 2 - Indsats skal gennemføres i 2023	14
I alt	86

Strategi

Lovgivningen og alle vejledninger på området understreger, at indsatsen om muligt skal gennemføres ved frivillige aftaler. Det har også altid været administrationens praksis på vandforsyningsområdet, og der er god dialog både med vandværker, landmænd og med Bornholms Landbrug og Fødevarer.

Hvis al dialog ophører, eller der ikke er fremdrift, skal kommunen dog meddele påbud efter Miljøbeskyttelsesloven, og erstatningsspørgsmålet kan sendes til taksation. Det vil i så fald være Kommunalbestyrelsen, der afgør, om der skal gives påbud i den enkelte sag.

Administrationen mener, at den dialogsøgende sagsbehandling bør fortsætte indtil sommerferien i de sager, hvor der er villighed fra parternes side. Efter sommerferien vurderes det, om der er udsigt til, at sagen kan afsluttes inden nytår. I modsat fald skal der tages stilling til, om der skal meddeles påbud, eller sagen skal overlades til Miljøministeriet.

Økonomiske konsekvenser

Supplerende sagsfremstilling

Punkt 28: Orientering om miljøforureninger i 2021

Åbent punkt

28 Orientering om miljøforureninger i 2021

09.00.00G01-0021

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	28	

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget orienteres.

Resumé

Natur-, Miljø- og Planudvalget orienteres om større miljøforureningssager på Bornholm i perioden 10. november til 31. december 2021.

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller:

- Sagen til orientering.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Orientering givet.

Sagsfremstilling

På Natur- og Miljøudvalgsmødet den 2. februar 2021 blev det vedtaget, at det daværende udvalg skulle modtage en kvartalsvis orientering om større forureningssager på Bornholm, inden for udvalgets kompetenceområder.

Natur-, Miljø- og Planudvalget modtager på ovenstående baggrund orientering om forureningshændelser, som dækker perioden 10. november 2021 til 31. december 2021.

Der har i den nævnte periode ikke været nogle større miljøforureninger på Bornholm.

Oversigt over miljøforureninger i perioden 10/11-31/12-2021

Miljøsag/hændelse	Antal
Trafikuheld/spild på vej	1
Forurening af jord/vand	0
Opskyl på strand	0
Drikkevand	0

Den ene hændelse i kategorien " Trafikuheld/spild på vej" omhandler mindre spild af olie på vejbane. Hændelsen blev afsluttet med beredskabets indsats i akutfasen.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 30: Orientering om kapacitetsudfordringer i Dagtilbud

Åbent punkt

30 Orientering om kapacitetsudfordringer i Dagtilbud

28.09.00P10-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	30	

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget orienteres

Natur-, Miljø- og Planudvalget orienteres

Resumé

Sagen fremlægges med henblik på at orientere om den aktuelle og forventede fremtidige kapacitet og efterspørgsel i Dagtilbud. På Bornholm som helhed er der kapacitet til at imødekomme efterspørgslen, mens der er store kapacitetsudfordringer lokalt, særligt i de største byer.

Indstilling og beslutning

Servicedirektøren indstiller

- sagen til orientering

Natur, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Sagen fremlægges for at give et overblik over den aktuelle situation med kapaciteten i Dagtilbud. Ser man på Bornholm som helhed, er der kapacitet nok til at imødekomme efterspørgslen, dog er der lokale kapacitetsudfordringer, særligt i de større byer.

Kapaciteten i Dagtilbud er besluttet udvidet tre gange i løbet af de seneste år, i henholdsvis 2018 og 2022:

- 2021 – Nordstjernen i Rønne udvidet med 25 børneenheder
- 2021 – Signalhuset i Rønne etableret med plads til 65 børneenheder
- 2022 – Trilobitten i Åkirkeby udvides med 40 børneenheder

Der er, til trods for etableringen af flere børneenheder, kapacitetsudfordringer, særligt i Rønne og Nexø. Ved fremskrivning af børnetal jf. befolkningsprognosen, bliver disse udfordringer markant større de næste 10 år. Nogle af disse kapacitetsudfordringer vil kunne afhjælpes ved at tilbyde forældrene plads i et dagtilbud i en anden by. Dette henleder opmærksomheden på det sociale aspekt i at kunne tilbyde barnet plads i barnets lokalområde, samt at sikre transportmuligheder for forældre som eksempelvis benytter kollektiv transport.

Efterspørgsel og kapacitet juni 2022

Antallet af børn i de kommunale børnehuse toppe altid i juni måned. Dette skyldes, at de store børn starter i skole primo august, og at mange forældre i den forbindelse vælger at melde deres børn ud af børnehaven ultimo juni, og holde sommerferie i juli.

Ud fra de forældreønsker, der på nuværende tidspunkt er registreret hos kommunens pladsanvisning, vil der i juni måned være flere kommunale børnehuse, der har for lidt kapacitet i forhold til efterspørgslen.

Som det fremgår af skema 1, vil børnehuse i Tejn, Åkirkeby, Nexø og Rønne have underskudskapacitet i juni måned i forhold til efterspørgslen. De fleste af disse vil også have underskudskapacitet i april og maj.

Det skal endvidere bemærkes, at størstedelen af alle børnehuse på øen har underskudskapacitet på vuggestuepladser i juni måned, mens størstedelen har overskudskapacitet på børnehavepladser.

Skema 1 Forventet efterspørgsel af pladser i de kommunale børnehuse pr. juni 2022

Område/børnehus	Efterspørgsel			Kapacitet			+/-		
	Vg.	Bh.	I alt børne-enheder *)	Vg.	Bh.	I alt børne-enheder *)	Vg.	Bh.	I alt børne-enheder *)
Nordbornholm	80	161	286	54	259	343	-26	98	57
Allinge Børnehus	16	20	45	8	41	53	-8	21	9
Børnehuset i Tejn	15	27	50	8	36	48	-7	9	-2
Klemensker Børnehus	17	41	68	14	65	87	-3	24	19
Nyker Børnehus	16	36	61	9	49	63	-7	13	2
Børnehus Hasle	16	37	62	15	68	91	-1	31	29
Midtbornholm	58	119	209	44	175	244	-14	56	34
Trilobitten	27	71	113	24	68	105	-3	-3	-8
Østermarie Børnehus	19	23	53	8	55	67	-11	32	15
Gudhjem Børnehave	12	25	44	12	52	71	0	27	27
Østbornholm	48	110	185	44	121	190	-4	11	5
Svaneke Børnehus	11	36	53	8	55	67	-3	19	14
Nexø Børnehus	37	74	132	36	66	122	-1	-8	-10
Rønne	126	374	571	118	378	562	-8	4	-8

*) Børneenhed: 1 vuggestueplads tæller for 1,56 børneenhed, 1 børnehaveplads tæller for 1 børneenhed

Efterspørgsel og kapacitet fremadrettet

Med udgangspunkt i befolkningsprognosen fra 2021, og de senest opgjorte pasningsgrader på øen, er efterspørgslen af institutionspladser estimeret i de kommunale børnehuse frem mod 2030. Nedenfor vil den estimerede efterspørgsel for Nord-, Midt- og Østbornholm samt Rønne blive holdt op imod kapaciteten de respektive steder, for på den måde at se hvilke områder, der vil blive udfordret i de kommende år. Der tages forbehold for, at pasningsgraderne kan/vil ændre sig over tid. Som det er nu, ligger Rønne og Nexø relativt højt i pasningsgrad, idet der

passes børn i disse byer, som kommer fra resten af øen. Et sådant mønster kan dog ændre sig over tid. Det skal endvidere pointeres, at befolkningsprognoser er forbundet med en vis usikkerhed. Derfor er tallene i prognoserne ikke at betragte som eksakte tal, men som tendenser. Naturligvis er usikkerheden om tallene størst i prognosens sidste år.

En ny befolkningsprognose forventes klar i foråret 2022, her må der især forventes udsving i forbindelse med udvikling af boligområde i Rønne Syd.

Nordbornholm

Som det fremgår af skema 2, er der på Nordbornholm samlet set rigelig kapacitet frem mod 2030. Dog har Tejn Børnehus allerede udfordringer med kapaciteten i 2022, hvilket afhjælpes af overskudskapacitet i Allinge. Fra 2028 forventes der et underskud samlet set i Allinge og Tejn. Nyker er også udfordret på kapaciteten allerede fra 2023. Situationen i Nyker kan ændre sig, såfremt privatinstitution Bien åbner et vuggestueafsnit.

Skema 2 Over- og underskudskapacitet i juni måned i årene 2022-2030 for Nordbornholm

Nordbornholm	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Allinge Børnehus	9	8	7	7	7	5	5	5	4
Børnehuset i Tejn	-2	-4	-5	-4	-4	-4	-7	-7	-8
Klemensker Børnehus	19	17	15	15	16	15	14	13	12
Nyker Børnehus	2	0	-1	-1	-1	-3	-4	-4	-5
Børnehuset i Hasle	29	27	26	26	26	25	24	24	23
i alt	57	48	42	43	44	38	33	32	27

Midtbornholm

Jf. skema 3, er det kun Trilobitten, der er udfordret på kapaciteten frem mod 2030. Med beslutningen om opførelse af plads til yderligere 40 børneenheder i Trilobitten, vil børnehuset og Midtbornholm som helhed være sikret kapacitet mange år fremover.

Skema 3 Over- og underskudskapacitet i juni måned i årene 2022-2030 for Midtbornholm

Midtbornholm	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Trilobitten	-8	-11	-12	-13	-14	-15	-19	-20	-22
Østermarie Børnehus	15	15	14	13	13	13	11	11	10
Gudhjem børnehaven	27	26	25	25	25	25	25	23	22
I alt	34	31	28	25	24	23	18	15	11

Østbornholm

Som det fremgår af skema 4, forstærkes de kapacitetsudfordringer, som Nexø Børnehus har i 2022, i de kommende år. Fra 2025 forventes der underskud på den samlede kapacitet på Østbornholm. Man kan have en forhåbning om, at nogle forældre, som har ønsket plads i Nexø, vil ønske plads i Trilobitten i stedet, når kapaciteten øges der. Det tyder dog på, at en udvidelse af kapaciteten i Nexø kan blive nødvendig.

Skema 4 Over- og underskudskapacitet i juni måned i årene 2022-2030 for Midtbornholm

Østbornholm	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Svaneke Børnehus	14	17	18	18	16	15	14	14	12
Nexø Børnehus	-9	-15	-18	-21	-24	-28	-31	-35	-38
I alt	5	2	0	-3	-7	-13	-17	-21	-26

Rønne

Jf. skema 5, viser prognosen, at underskudskapaciteten i Rønne vil vokse markant i årene fremover. Tallene for prognosens sidste år er forbundet med en vis usikkerhed, men alt tyder på, at der skal skabes permanente pladser til op mod 60 børneenheder i Rønne frem mod årene 2024-26, for at have tilstrækkelig kapacitet. Dertil bør der arbejdes på en midlertidig løsning af underskudskapaciteten i 2022 og 2023.

Skema 5 Over- og underskudskapacitet i juni måned i årene 2022-2030 for Rønne

Rønne	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Rønne	-9	-23	-46	-56	-62	-78	-94	-108	-120

Yderligere udfordringer for kapaciteten

Kapacitet pr. m²

Et børnehus' kapacitet opgøres i børneenheder, og det er bygningens kvadratmeter, der afgør, hvor mange børneenheder, der kan være plads til. Minimumskravet i vuggestue er 3 m² pr. barn og i børnehave 2 m² pr. barn. I Bornholms Regionskommune er der i vuggestue 3,9 m² pr. barn og i børnehave 2,5 m² pr. barn. Således ligger øens dagtilbud i kvalitetsniveau C.

- Kvalitetsniveau C = Vuggestue: min. 3 m² pr. barn / Børnehave: min. 2 m² pr. barn
- Kvalitetsniveau B = Vuggestue: min. 4,5 m² pr. barn / Børnehave: min. 3,5 m² pr. barn
- Kvalitetsniveau A = Som B suppleret med aktivitetsrum

Såfremt man ønsker at øge normeringen i børnehusene, ved at nedsætte arealkravet til minimumssatsen, anbefaler Center for Børn og Familie, at der foretages nye opmålinger i børnehusene, da det er tvivlsomt, hvorvidt der efter nye rammer i lovgivning om arbejdsmiljø fortsat vil kunne blive godkendt samme areal, som ved sidste opmåling. Eksempelvis i forbindelse med at inkludere gangarealer i opmålingen.

Veksling af pladser fra vuggestue til børnehave

Selvom der i et børnehus er ledig kapacitet, er det ikke altid muligt at veksle børnehavepladser til vuggestuepladser. Et børnehus er som udgangspunkt normeret til et antal vuggestuepladser og et antal børnehavepladser. Grundet stor efterspørgsel på vuggestuepladser, kan et børnehus beslutte at veksle børnehavepladserne til vuggestuepladser. Et børnehavebarn svarer til 1 børneenhed, og et vuggestuebarn svarer til 1,56 børneenhed. Årsager til, at det ikke altid er muligt at veksle børnehavepladser til vuggestuepladser kan eksempelvis være grundet vuggestuens oprindelige størrelse eller fysiske afgrænsning, lokalernes indretning og størrelse på liggehal. Dertil kommer den højere standard af rengøring, der er i vuggestuen i forhold til børnehaven.

Ukendt dagplejekapacitet

Det har i løbet af de senere år vist sig svært at rekruttere nye dagplejere, hvorfor man ikke med sikkerhed kan forudsætte, at dagplejekapaciteten kan opretholdes. Dermed er der en usikkerhed omkring den fremtidige kapacitet i Dagplejen, hvorfor denne ikke er medregnet i disse prognoser. Dagplejekapaciteten kan have stor betydning for efterspørgslen på vuggestuepladser, som derved lægger pres på den samlede kapacitet i børnehusene. På nuværende tidspunkt søges der dagplejere i både Rønne og Nexø.

Udsat skolestart

Pr. 1. januar 2023 forventes ændret lovgivning vedr. udsat skolestart være godkendt og iværksat. Den ændrede lovgivning vil betyde, at udsat skolestart i højere grad vil blive godkendt på baggrund af forældres ønske herom. Derfor er der en forventning om, at antallet af børn, som får udsat skolestart, vil stige. Såfremt flere børn får udsat skolestart vil det presse kapaciteten i dagtilbud yderligere.

Mulig kapacitetsfrigørelse

Ved en genetablering af vippeordning, i overgang fra dagtilbud til skole, vil man kunne frigøre kapacitet i dagtilbud i perioden marts til august.

På baggrund af prognosen vil direktionen forholde sig til sagen, i en anlægs og investeringsplan, så Bornholms Regionskommune rettidigt har de nødvendige rammer for opgaveløsningen.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 31: Gensidig orientering

Åbent punkt

31 Gensidig orientering

00.01.00P35-0123

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	31	

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:
Udvalget blev orienteret om processen for ejendomsstrategi.

Punkt 32: Sager til høring i Ældre- og Handicapråd

Åbent punkt

32 Sager til høring i Ældre- og Handicapråd

00.01.00P35-0123

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Natur-, Miljø- og Planudvalget	16-03-2022	32	

Indstilling og beslutning

Direktøren indstiller, at

- ingen sager videresendes til høring.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:
Godkendt.

Punkt 101: Lukket

Punkt 102: Lukket

Punkt 103: Lukket